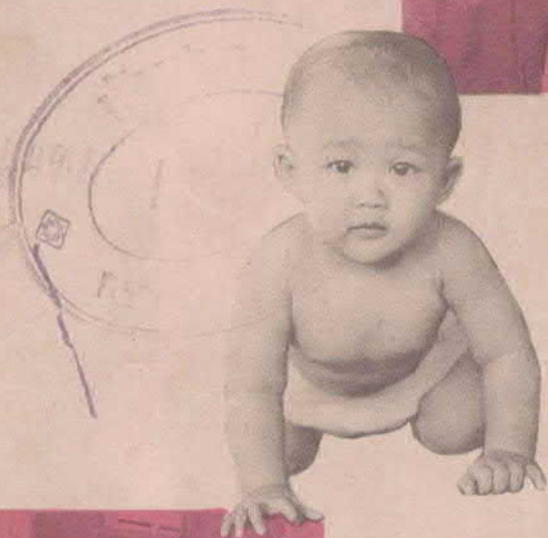

๘ เด็ก

ของเรานี้เป็นที่รัก

คณะกรรมการ
จัดงานวันเด็กแห่งชาติ 2504
ผู้จัดพิมพ์

କ୍ର. 12755

ମା' 649.1

ମ. 123 ମ.

86491

ศธ.๑

๒๕๐๔

๘ ๕๙ ๖๖
เด็กของเรานับเป็นทารก

คณะกรรมการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๐๔

จัดพิมพ์เผยแพร่

ราคา ๒ บาท

คำนำ

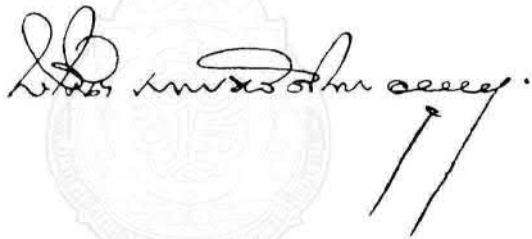
ในวันเด็กแห่งชาติ ปีก่อน ๆ คณะกรรมการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ ได้จัดพิมพ์หนังสือความรู้เกี่ยวกับเด็กออกเผยแพร่ เพื่อมุ่งให้ผู้ใหญ่เห็นความสำคัญของเด็ก เข้าใจเด็ก และเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้มีการอบรมแก่เด็ก ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากประชาชนไม่น้อย ฉะนั้น ในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๔ นี้ คณะกรรมการจัดงานวันเด็ก จึงเห็นสมควรจะจัดทำหนังสือทำนองเดียวกันขึ้นเผยแพร่อีก และได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาจัดทำหนังสือขึ้น คณะหนึ่ง ประกอบด้วย

นายเกรียง เอี่ยมสกุล	ประธานอนุกรรมการ
นายเชอ สาริมาน	อนุกรรมการ
นางสมัยสวาท พงศทัต	อนุกรรมการ
นางสาวละเมียด ลิมอักษร	อนุกรรมการ
นายเทือก กสุมา ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
นางสาวรอรังคน อิศรภักดี	อนุกรรมการ
นางเสนาะจิตร สุวรรณโพธิ์ศรี	อนุกรรมการ
นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ	อนุกรรมการ
นางแมนมาส ขวลิต	อนุกรรมการ
นางสุนา คำทอง	อนุกรรมการ
นางบุญน้ำ บุญเสารัฐ	อนุกรรมการ
นางสาวจงกลณี เอมะสิทธิ์	อนุกรรมการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาวางแผนการเขียนเรื่องสำหรับหนังสืองานวันเด็กปี ๒๕๐๔ ไว้ว่า “ความรักกลของพ่อแม่เป็นกำลังอันสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้เด็กเป็นคนดี” และให้ชื่อหนังสือว่า “เด็ก

ของเรานี้เป็นครั้งแรก” เพื่อให้ได้ทัศนะต่าง ๆ กัน คณะกรรมการฯ จึงได้ขอความร่วมมือจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิในสาขาและอาชีพต่าง ๆ ดังปรากฏนามในสารบัญหนังสือเล่มนี้ ก็ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเหล่านั้นเป็นอย่างดี

คณะกรรมการจัดงานวันเด็ก หวังว่า หนังสือจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใหญ่ โดยเฉพาะผู้ปกครองและครูอาจารย์ ผู้ทำหน้าที่อบรมเด็ก อย่างน้อยถ้าท่านผู้ที่เป็นพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กจะได้ให้ความอบอุ่นแก่เด็กหรือรักเด็กให้ถูกทางแล้วเด็กของเราจะต้องดีแน่ ในนามของคณะกรรมการจัดงานวันเด็ก ข้าพเจ้าขอขอบคุณบรรดาท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการจัดทำและเผยแพร่หนังสือเล่มนี้เป็นอย่างมากทั่วกัน.

(นายนาถ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานคณะกรรมการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๐๔

๐ ๕ กาชแจง

หนังสือสำหรับวันเด็กแห่งชาตินี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการจัดทำมาสองครั้งแล้ว คือใน พ.ศ. ๒๕๐๒ และ พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้บิดามารดาผู้ปกครอง และผู้ใหญ่ทั้งหลายมีความเข้าใจและสนใจในเด็กมากยิ่งขึ้น จะได้ช่วยกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นหรือได้เกิดขึ้นแล้วแก่เด็ก หนังสือเล่มแรกก็จัดทำขึ้นให้ชื่อว่า “เด็กของเรา” เล่มที่สอง ให้ชื่อว่า “เด็กวัยรุ่นของเรา” กระทรวงศึกษาธิการได้รับความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาเป็นผู้เขียนเรื่องราวในหนังสือทั้งสองเล่มนี้ อาทิเช่น นักศึกษา ครู จิตแพทย์และผู้เชี่ยวชาญในทางพุทธศาสนา เป็นต้น ในปีนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่าสมควรจัดทำหนังสือสำหรับวันเด็กอย่างที่เคยทำมาแล้วอีก และในปีนี้ ก็ปรากฏว่า ได้มีปัญหายุ่งยากหลายประการเกี่ยวแก่เด็ก ปัญหาเหล่านี้คงจะเป็นที่หนักใจของครู ผู้ปกครอง และบิดามารดาโดยเฉพาะเป็นอย่างยิ่ง คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือวันเด็กแห่งชาติได้นำเอาปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มาพิจารณา และเห็นว่า ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ นั้น นอกจากจะใช้วิธีต่าง ๆ แล้ว ผู้ที่แก้ปัญหาก็จะต้องมีตัวกำลังอะไรสักอย่างหนึ่งสำหรับยึดมั่น และช่วยให้ผจญกับปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวแก่เด็กของตนได้โดยไม่ท้อแท้เสียง่าย ๆ ดังนั้นก็ขอความรักห่มต่อเด็ก คณะอนุกรรมการเชื่อว่าผู้ใหญ่ทุกคนมีความรักต่อเด็ก แต่ความรักนั้นจะออกมาในรูปใดจะเป็นผลดีหรือเสียแก่เด็กอย่างไร คณะอนุกรรมการได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ในหลาย ๆ ด้าน ให้ช่วยกัน พิจารณา และเขียนข้อคิดเห็นดังที่ท่านผู้อ่านจะได้อ่านในหนังสือเล่มนี้ อนึ่งวิธีเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือวันเด็กปีนี้แตกต่างไปจากฉบับที่แล้วมา คือ ในฉบับนี้

เวลานั้น มีแต่บทความทางวิชาการเท่านั้น ในปีนั้นนอกจากบทความทางวิชาการแล้ว ยังมีเรื่องสั้นแสดงภาพชีวิตระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ และวิธีแก้ปัญหาที่ยากเกี่ยวกับเด็กอยู่ด้วย ทั้งนี้ก็เพราะว่า ปันกระทรวงศึกษาธิการได้รับความร่วมมือจากนักประพันธ์หลายท่านด้วย เช่น อมราวดี สุภาวดี เทวกุล และคุณหมอมะเสน อินทรสุขศรี ซึ่งเป็นทั้งแพทย์และนักประพันธ์

กระทรวงศึกษาธิการจะรู้สึกยินดีแทนเด็ก ๆ ของเราเป็นอย่างยิ่ง ถ้าหากท่านผู้อ่านทั้งหลายได้ใช้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในหนังสือนี้ให้เป็นประโยชน์ เด็กของเราต้องการความรักที่ถูกต้องจากผู้ใหญ่ทุกคน โดยเฉพาะแต่จากบิดามารดาหรือผู้ปกครองโดยตรงของเขาเท่านั้น ขอให้เราร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขความยุ่งยากก่อนที่จะสายเกินไป

อนึ่ง เนื่องจากข้อความในหนังสือเล่มนี้หลายตอนจะเป็นเครื่องช่วยให้ความเข้าใจในเรื่องครอบครัวของตน แม้เด็กในวัยรุ่นได้ จึงใคร่จะขอร้องให้ท่านผู้อ่านแนะนำและสนับสนุนให้เด็กในวัยรุ่นของท่านได้อ่าน และนำเอาหัวข้อสำคัญมาสนทนากันในบ้าน หรืออภิปรายกันในห้องเรียน วิธีนี้จะให้ประโยชน์แก่เด็กผู้เป็นที่รักยิ่งของเราด้วย

ไม่นาน

สารบาญ

หน้า

๔
เรื่องของเด็ก

หม่อมหลวง บั๊น มาลากุล

๑

ยอดปรารถนาของพ่อแม่

กรทองแก้ว ปทุมานนท์

๓

ยังไม่สายเกินไป

เสนอ อินทรสุขศรี

๒๓

แม่ไม่รักนุ้ย

สุภาว เทวกุล ณ อยุธยา

๕๐

บันทึกของอรไท

จงกล ศศิภุรี

๖๖

๕
ครึ่งหนึ่งในสมัยโน้น

สุชีพ ปุญญานุภาพ

๘๕

วัลลภาหาพ่อ

“อมราวดี”

๘๑

รักลูกอย่างไร

พนอม อิงคตานุวัฒน์

๑๓๔

เรื่องของเด็ก

ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล
ผู้รับผิดชอบการทรงตัวอักษร

* * *

เรื่องของเด็กเป็นเรื่องของผู้ที่มอดนาคต แต่อนาคต
จะดหรือไม่นนยอมขนอยูกับบัจจุบันเป็นสงสำคัญ

การอบรมเด็กให้ดในบัจจุบัน เทากับสร้างอนาคต
ทดไว้ให้เด็ก

ปัญหาเรื่องเด็กเป็นปัญหาที่ผู้ใหญ่ทุกยุคทุกสมัย
เอาใจใส่ดูแลตลอดมา ข้าพเจ้าไม่เคยคิดว่า จะมีพ่อแม่
คนไหน ทต้องการให้ลูกของตนตกต่ำ แต่การอบรม
ของแต่ละบุคคลนั้นอาจจะไม่เหมือนกัน ซึ่งเรื่องนี้จะ
วางเป็นสูตรตายตัวลงไปย่อมไม่ได้โดยเอง เพราะ
เด็กนั้นนอกจากแตกต่างกันโดยพันธุกรรมแล้ว เมื่อ
เติบโตใหญ่ขนมายังมสังแวดล้อม หรือสงทใดพบเห็น
แตกต่างกันออกไป นิสัยใจคอของแต่ละคนจึงแตกต่าง

ออกไปด้วย และแล้วปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับตัวเด็กก็
ตามมา

ตามความคิดของข้าพเจ้า การที่จะจัดปัญหา
ความยุ่งยากอันเกิดแก่เด็กให้หายไปได้นั้น ต้องอาศัย
ความรักความเมตตาจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็น สิ่ง
สำคัญ ถ้าเด็กอยู่ในบ้านได้รับความสุขความอบอุ่น
ความเห็นอกเห็นใจแล้วเด็ก ๆ คงไม่ออกไปหาความสุข
ความสนุกสนานเพลิดเพลินนอกบ้าน แล้วไปคบหา
สมาคมกับเพื่อนที่ไม่ดีก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นเป็นแน่

ทำบ้านให้เป็นแหล่งทรมานความสุข เต็มไปด้วยเมตตา
กรุณา เข้าใจความต้องการของวัยเด็ก ปัญหาเรื่องเด็ก
มีความประพจน์ไม่น่าปรารถนาจะหายไปเอง

ยอดปรารถนาของพ่อแม่

กรองแก้ว ปทุมานนท์

ใครจะรักลูกเท่าพ่อแม่รัก ใครจะห่วงใยลูกเท่าพ่อแม่
ห่วงใย ยอดปรารถนาของพ่อแม่คือความสุขของลูก พ่อแม่
ทุกคนต่างเฝ้ามองที่จะให้ลูกของตนดี คำว่าดีในที่นี้คือมีวิชา
ความรู้ดี มีอาชีพและฐานะดี อันจะนำมาซึ่งความสุข ฉะนั้น
ผู้ที่เป็นพ่อแม่จึงคิดหาวิถีหาแนวทางที่จะให้ลูกของตนดี ซึ่งคง
เป็นหลายแนวทางและหลายวิถี แต่ที่จะนำมากล่าวต่อไปนี้
เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติแนวทางหนึ่งที่จะมุ่งอบรมให้ลูกดีเท่านั้น
ความคิดของพ่อแม่ ตามที่ปฏิบัติกันมาแต่โบราณ พ่อแม่
เป็นผู้มีสติวิชาในดวงใจ จะสั่งการให้เป็นอย่างใดก็ได้ตามใจ
ชอบ ทงนเพราะเชอกันว่า เด็กจะเป็นอย่างไรก็สุดแต่ผู้ใหญ่จะ
ปลูกขัน ซึ่งก็เป็นความจริงอย่ามิไฉนเลย แต่ควรคิดว่าเด็กมิใช่
วัสดุสิ่งของ เด็กเป็นสิ่งมีชีวิต มีความเจริญเติบโตและออก
งาม ครั้นมาในปัจจุบนัน สมัยที่มีการเคารพในสิทธิมนุษยชน
การศึกษาเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จนคนส่วนใหญ่ในบ้าน

เมื่องของเราติดตามไม่ทัน เข้าใจว่าในสมัยเสรีประชาธิปไตย
 อย่างทุกวันนี้ ทุกคนควรจะทำอะไรไปตามใจชอบ ดังนั้น
 พ่อแม่ในสมัยปัจจุบันจึงมักคิดว่า ไม่ขัดใจลูก ปล่อยให้ลูก
 ทำอะไรไปตามใจชอบ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายและผิด
 หวังแก่พ่อแม่เป็นอันมาก ฉะนั้นทางที่ถูกที่ควรในการปฏิบัติ
 ของพ่อแม่ก็มีใช้ถือว่า ลูกคือวัสดุสิ่งของที่จะบังคับให้ทำ
 อะไรไปตามใจชอบ แต่ก็มีใช้จะปล่อยให้เด็กทำอะไรไปตาม
 ใจชอบใจ กุญแจของลูกหายไปโดยปราศจากผู้ถือหางเสือ พ่อแม่
 ควรต้องสังเกตดูความถนัดและความพอใจของลูก แล้วพยายาม
 จัดแนวทางให้สอดคล้องกับความถนัดและความพอใจนั้น คอยระวัง
 ดูแลให้ปฏิบัติไปอย่างถูกต้องและราบรื่น โดยให้คำแนะนำตัก
 เตือนอยู่เสมอ หรือจะเปรียบให้เสมือนกับการยินยอมให้ลูกเป็น
 นายท้ายเรือชีวิตของเขา โดยมีพ่อแม่เป็นทพรักษา แทนการ
 ทพพ่อแม่จะเป็นนายท้ายเสียเองให้ลูกเป็นผู้โดยสาร หรือปล่อยให้
 ให้ลูกเป็นนายท้ายโดยไม่มีคำแนะนำอะไรเลย
 เมื่อเป็นเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในขณะที่ลูกยังเป็นเด็กเล็ก
 พ่อแม่มักจะห่วงใยในเรื่องสุขภาพของลูกมากกว่าอย่างอื่น ทั้ง
 นี้เพราะความเป็นเด็กเล็กของลูกไม่สามารถจะเข้าใจและบอก

กล่าวถึงความช่วยเหลือและความต้องการของตนได้ ผู้เป็นพ่อแม่
จึงต้องคอยเอาใจใส่ดูแล และสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
โดยมีเหตุผล พ่อแม่บางคนใช้ลูกเป็นเครื่องทดสอบคุณภาพพร
โดยมีใต้งใจ ทั้งนี้เพราะอยากให้ลูกแข็งแรง เมื่อพบหรือได้ยิน
ประกาศสรรพคุณยาสำหรับเด็กก็ไปซื้อหามาให้ลูกรับประทาน
ความจริงถ้าเด็กแข็งแรง ไม่ป่วยไข้ ก็ไม่ควรวิ่งวุ่นไป
และเมื่อเกิดการป่วยไข้ก็ไม่ควรนั่งนอนใจ ควรปรึกษาหารือ
แพทย์จะดีกว่า การที่เด็กมีสุขภาพดีเป็นส่วนสำคัญที่สุดข้อหนึ่ง
ในระบอบควมการอบรมให้เด็กเกิดนิสัยอันดีงามคดตัว เช่น
ไม่อแง โกรธง่าย ขุนเฉียว ให้เป็นเด็กเอื้อเฟื้อ รักเพื่อน
ฝูง ไม่รังแกใคร มีความอดทน กล้าหาญ ไม่เลือกอาหาร
รับประทาน นอนและถ่ายอุจจาระขับถ่ายเป็นเวลา เหล่านี้
เป็นต้น การฝึกให้เด็กมีความเคยชินเป็นนิสัยดังกล่าวมาแล้ว
นั้น ช่วยให้เด็กได้รับความสะดวกในการยังชีพของตนเมื่อ
เติบโตขึ้น และเมื่อใกล้เวลาที่จะเข้าโรงเรียน ควรมีการ
เตรียมตัวเด็กให้เต็มใจที่จะเข้าโรงเรียน โดยเห็นโรงเรียนเป็น
สถานที่สนุกและมีเพื่อนเล่นเป็นจำนวนมาก
เมื่อลูกเข้าโรงเรียน ในระยะนี้เป็นเวลาที่ดีเริ่มห่างจาก
พ่อแม่ไปอยู่ร่วมกับครู และเพื่อนฝูงในโรงเรียนในเวลากลางวัน

พ่อแม่จึงรู้สึกเสมือนความรับผิดชอบในลูกส่วนใหญ่ไปอยู่ที่โรงเรียนและครู ความจริงนั้น พ่อแม่ก็คงเป็นผู้รับผิดชอบเท่าเดิม แต่เพิ่มผู้มาช่วยรับผิดชอบร่วมกัน คือ โรงเรียน และครูคนอื่นอีก ด้วยเหตุที่ระยะเวลาอยู่ในโรงเรียนของเด็กนั้น เป็นระยะที่เด็กมีความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ ความรู้สึก จึงใคร่ชอกล่าวถึงแนวปฏิบัติของผู้เป็นพ่อแม่ในระบะนี้ให้ยดยาวตามความสำคัญของความเป็นไปของเด็กในระบะนี้ด้วยการเรียนของลูก พ่อแม่บางคนไม่สนใจในการเรียนของลูก เพราะมั่งแต่จะทำมาหากินและคิดว่าเมื่อส่งลูกเข้าโรงเรียนแล้วก็เป็นหน้าที่ของโรงเรียน ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าเมื่อลูกเข้าโรงเรียนทั้งทางบ้านและทาง โรงเรียนจะต้องร่วมมือกัน ในการอบรมสั่งสอน โรงเรียนหลายแห่งได้จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองชนเพื่อวัตถุประสงค์นี้ ฉะนั้นในเมื่อทางโรงเรียนเสนอเชิญให้ไปพบ หรือบางครั้งพ่อแม่เกิดความสงสัยในเรื่องที่เกี่ยวแก่ลูก จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งทั้งทางบ้านและทาง โรงเรียนจะได้อัดคตอเพื่อรับทราบและทำความเข้าใจกันในเรื่องเด็ก เมื่อลูกทำผิดพ่อแม่ไม่ควรปิดบังอำพรางความผิดของลูก เพราะกลัวทางโรงเรียนจะลงโทษ ควรบอกเล่าความจริงให้ทาง

โรงเรียนทราบ จะได้หาทางแก้ไข และป้องกันได้ถูกต้อง ทั้งนี้
 เพราะโรงเรียนกม. หนา ทอบรมสังสอนเด็กให้เป็นคนดี จึงม
 ความปรารถนาดีต่อเด็กเช่นเดียวกับผู้เป็นพ่อแม่เหมือนกัน
 ฉะนั้นพ่อแม่จึงควรระวังการทาสอนลูกของตน โดยเฉพาะคือครู
 ประจำชั้นของลูกเป็นอย่างดี

นอกจากนี้พ่อแม่ควรติดตามการเรียนของลูก คือควร
 รู้ว่าลูกเรียนหนังสืออะไรเรื่องอะไร โดยการพูดคุยและสอบ
 ถามจากลูก ดูจากสมุดทำงานและหนังสือเรียนของลูกหรือถาม
 จากครูผู้สอน ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยทางโรงเรียน หรือช่วยลูก
 ของตนนั่นเอง เด็กส่วนมากเมื่อกลับมาถึงบ้านมักจะนำเรื่อง
 ทางโรงเรียนมาเล่าให้พ่อแม่ฟัง บางทีก็ไต่ถามข้อความที่
 ตนสงสัย ถ้าพ่อแม่เป็นผู้ที่ไม่เอาใจใส่และสนใจในเรื่องการ
 เรียนทางโรงเรียนของลูก ตอบปฏิเสธหรือมองเฉยเสีย ย่อมทำให้
 เกิดเกิดความผิดหวังว่าตนไม่มีความรู้ และไม่มีความรู้ร่วม
 สนุกในเรื่องของตน เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ลูกสนใจและรักเรียน
 น้อยไป จริงอยู่พ่อแม่บางคนต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยมาตลอด
 วัน ไม่สามารถจะช่วยสอนหรือให้คำแนะนำได้ ถ้าเป็น
 เช่นนั้นควรถือเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องไต่ถามถึงการบ้าน

ของลูก กำหนดเวลาให้ทำการบ้าน และทบทวนความ^๑รู้^๒ที่เรียน^๓
 มาจากโรงเรียน^๔ น^๕เ^๖น^๗ว^๘อ^๙ห^{๑๐}น^{๑๑}ง^{๑๒}ท^{๑๓}จะ^{๑๔}ป^{๑๕}ล^{๑๖}ก^{๑๗}ผ^{๑๘}ง^{๑๙}น^{๒๐}ส^{๒๑}ย^{๒๒}ให้^{๒๓}เด^{๒๔}ก^{๒๕}เ^{๒๖}ร^{๒๗}ก^{๒๘}ห^{๒๙}น^{๓๐}
 ทั^{๓๑}ว^{๓๒}ร^{๓๓}ิ^{๓๔}ย^{๓๕}ศ^{๓๖}ช^{๓๗}อ^{๓๘}บ^{๓๙}ใ^{๔๐}น^{๔๑}การ^{๔๒}เร^{๔๓}ย^{๔๔}น^{๔๕}ของ^{๔๖}ต^{๔๗}น

การกิน การนอน และการเล่น เมื่อกล่าวถึงการป^๑ล^๒ก^๓ผ^๔ง^๕
 น^๖ส^๗ย^๘ใ^๙น^{๑๐}ท^{๑๑}ัว^{๑๒}เ^{๑๓}ก^{๑๔}แล้ว จะพบว่าพ่อแม่บางคนเพา^{๑๕}น^{๑๖}ี^{๑๗}ส^{๑๘}ย^{๑๙}ไม่^{๒๐}ด^{๒๑}ี^{๒๒}ให้^{๒๓}ลูก^{๒๔}
 โดยมิได้ตั้งใจทั้งนี้เพราะความรักและความตามใจ เมื่อลูก^{๒๕}
 ต้องการจะทำอะไร จะได้สิ่งใด ก็ยินยอมให้ทำ และทำให้ทุก^{๒๖}
 อย่าง โดยไม่พิจารณาถึงผลได้ผลเสีย การควรไม่ควร เช่นนี้^{๒๗}
 เป็นการส่งเสริมให้เด็กมี^{๒๘}น^{๒๙}ี^{๓๐}ส^{๓๑}ย^{๓๒}ไม่^{๓๓}ด^{๓๔}ี^{๓๕} เพราะมีความสำคัญผิดว่า
 ตนจะต้องได้ทุกสิ่งทุกอย่าง ใครจะมาขัดใจไม่ได้ จะกลาย
 เป็นเด็กที่เอาแต่ใจตัวเอง หาเพื่อนฝูงได้ยาก หรือเมื่อมีผู้มาขัด
 ใจไม่ยินยอมให้ทำ ก็จะเกิดอารมณ์เสียอย่างรุนแรง ต้องเสียใจ
 ด้วยความผิดหวัง เป็นการลงโทษเด็กในชั้นปลาย ยิ่งในสมัยนี้^{๓๖}
 เกือบทุกบ้านมีเครื่องรับวิทยุโทรภาพ ภา^{๓๗}ว^{๓๘}น^{๓๙}โค^{๔๐}ม^{๔๑}เร^{๔๒}อง^{๔๓}และ^{๔๔}ร^{๔๕}าย^{๔๖}การ^{๔๗}
 ทั^{๔๘}ว^{๔๙}เ^{๕๐}ก^{๕๑}ช^{๕๒}อ^{๕๓}บ^{๕๔}แล้วจะ^{๕๕}ไม่^{๕๖}ย^{๕๗}อ^{๕๘}ม^{๕๙}ล^{๖๐}ก^{๖๑}ไป^{๖๒}เลย เมื่อถึงเวลากินก็^{๖๓}ไม่^{๖๔}ก^{๖๕}ิน^{๖๖}
 เพราะยัง^{๖๗}ค^{๖๘}ู^{๖๙}เ^{๗๐}ล^{๗๑}ิ^{๗๒}น^{๗๓}อ^{๗๔}ย^{๗๕} บางทีพ่อแม่ก็ตามใจให้น้ำอาหารมา^{๗๖}
 รั^{๗๗}ย^{๗๘}ป^{๗๙}ระ^{๘๐}ท^{๘๑}าน^{๘๒}ไป^{๘๓}ท^{๘๔}ว^{๘๕}ย^{๘๖}ค^{๘๗}ู^{๘๘}ไป^{๘๙}ท^{๙๐}ว^{๙๑}ย^{๙๒} ถึงเวลา^{๙๓}น^{๙๔}อน^{๙๕}ก็^{๙๖}ยัง^{๙๗}ไม่^{๙๘}ย^{๙๙}อ^{๑๐๐}ม^{๑๐๑}น^{๑๐๒}อน เพราะ
 เร^{๑๐๓}อง^{๑๐๔}ท^{๑๐๕}ด^{๑๐๖}ย^{๑๐๗}ยัง^{๑๐๘}ไม่^{๑๐๙}จ^{๑๑๐}ย^{๑๑๑} ขอ^{๑๑๒}ผ^{๑๑๓}ก^{๑๑๔}เว^{๑๑๕}ล^{๑๑๖}า^{๑๑๗}ค^{๑๑๘}ู^{๑๑๙}ห^{๑๒๐}น^{๑๒๑}ง^{๑๒๒}ส^{๑๒๓}อ^{๑๒๔}และ^{๑๒๕}ท^{๑๒๖}า^{๑๒๗}ก^{๑๒๘}า^{๑๒๙}ร^{๑๓๐}บ้าน^{๑๓๑}เหล^{๑๓๒}อ^{๑๓๓}น

ลวนแต่เนนการทำให้เทคนสยเสยทงสัน ในเรองเหล่านควรว
พุดจาทกลงกนก่อนว่า จะบูโทรทคันไคคงแต่เวลาไคองเวลาไค
และเมอองเวลากนเวลานอน เวลาทำการขานกตองปฏิยัติไป
ตามกำหนดเวลานน ๆ จะชอรองบิตเขอนไปย้อมทำไม้ไค

โดยปรกตของพ่อแม่นน เมอจะทำอะไรและไปไหนมก
จะนกลองลก จะเห็นไคจากการชอชนมมาฝากข่าง ชอของเล่น
มาฝากข่าง พ่อแม่ข่างคนชอของเล่นให้ลกตามราคาความรัก
ของตน ไมค่านงฉงว่าลกจะไครับประโยชน์จากการเล่นของเล่น
ชนนนเพียงพอหรือไม พ่อแม่ข่างคนกทนการรวเรวชอรองของ
ลกไม้ไค ทง ๆ ททรวบเหมือนกนว่าของเล่นทลกตองการนน
มราคาแพง ความจริงการทเทกไคของทตนอยากไคย้อมเกก
ความพอใจและมีความสข แต่พ่อแม่กควรทรวว่าความพอใจ
ของเทกในวยทเล่นของเล่นนเปลี่ยนไครวคเร็ว อาจพอใจ
และชอขเล่นอยุเพียงระบะหนงเท่านั้น ฉะนั้นควรพิจารณาณ
ค่าของของเล่นให้เพียงพอกบราคาควย และควรเริ่มพิจารณา
การเล่นของลกว่ามีวชเล่นอย่างไร ทงนเพวระของเล่นข่างชนก
ช่วยให้เทกเกกความคิครเริ่ม จึงควรแนะวชเล่นเพอให้เกก
ประโยชน์ชนแทจริงแก่เทก การที่พ่อแม่ตามใจชอของเล่นราคา

แพ่งๆ ให้ลูกเล่นพรว้าเพื่อนั้น นอกจากจะเป็นการกระทบ
กระเทือนรายได้รายจ่ายของครอบครัวแล้ว ยังก่อให้เกิดนิสัย
ฟุ่มเฟือยไม่เข้าใจว่าสิ่งใดควรจ่ายสิ่งใดไม่ควรจ่าย เมื่อเติบโต
ต่อไปก็ยังไม่เข้าใจในเรื่องการประหยัด เรืองเช่นนางเบ็น
เรืองทผเบ็นพ่อแม่วรรวไวคยเรองหนง

การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เมื่อเด็กกลับจากโรงเรียน
แล้วยังมีเวลาว่างเหลืออยู่มาก บางทีในวันหยุดเรียนก็ไม่
ทำอะไร ยิ่งทำให้เด็กมีเวลาว่างมากขึ้น ผิดเบ็นพ่อแม่วรรว
คางงวเรองน ถาปลอยใหลูกใชเวลาวางหมดไปคยการเล่น
ชกชนและเที่ยวเตร่ยอมเป็นการไร้ประโยชน์มแต่ผลเสีย จง
ควรจกใหลูกไคใชเวลาวางให้เป็นประโยชน์ ซงอาจทำไคหลาย
วตามความเหมาะสมดังต่อไปนี้ เช่น

๑. การมอบงานให้ทำเป็นหน้าที่ ทั้งนี้ต้องพิจารณาให้
เหมาะสมแก่ความสามารถของเด็ก ให้เด็กได้รู้จักทำ
งานช่วยเหลือตัวเองได้ในเบื้องต้น เมื่อค่อยโตขึ้นจึงค่อยมอบงานที่
ช่วยพ่อแม่และครอบครัวให้ทำเป็นหน้าที่ เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน
ตั้งโต๊ะอาหาร ล้างจาน ตัดหญ้า รดน้ำต้นไม้ การมอบให้
เด็กทำหน้ากเช่นน เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักความรับผิดชอบในการ

ทำงาน ช่วยให้เด็กเป็นคนรักการทำงาน ไม่กลัวและไม่อายใน
การทำงาน กับควรพัฒนาในเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อย
และประณีตในการทำงานให้เหมาะสมแก่วัยของเด็กด้วย

๒. การอ่านหนังสือ หนังสือที่จะให้เด็กอ่านควรต้อง
เลือกให้มีความง่าย และเหมาะสม และความสามารถของ
เด็กเช่นกัน ก็ยังต้องพิจารณาเนื้อเรื่องในหนังสือนั้น ๆ
เป็นไทยหรือไม่ การส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน
หนังสือเป็นการช่วยให้เด็กฉลาดมีความรู้กว้างขวางมากขึ้น

๓. การเล่นกีฬาและดนตรี เป็นประโยชน์แก่เด็กใน
วัยนี้มาก เพราะเด็กในวัยนี้มีความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย
และทางจิตใจ มักมีจิตใจฟุ้งซ่านและวุ่น เป็นต้นว่าเด็กชาย
อาจชอบคบเพื่อนฝูงชวนกันเที่ยวเตร่ รื้อรานทำลายสิ่งที่ไม่ดีไม่ควร
เช่น คมเหล้า เล่นการพนัน หรือเด็กหญิงอาจเริ่มสนใจเพศ
ตรงกันข้าม แต่งตัวและทำตัวให้เป็นที่เพ่งเล็งของอีกฝ่ายหนึ่ง
ซึ่งเป็นทางนำไปสู่ความเสื่อมเสียได้ง่าย ผู้ที่เป็นพ่อแม่จึง
ต้องพยายามเข้าใจในเรื่องความเปลี่ยนแปลงของเด็กในวัยนี้
และหาทางป้องกันแก้ไขความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นให้ทันเวลาที่
เมื่อใดสังเกตเห็นลูกสนใจในการเล่นกีฬาหรือดนตรีอย่างใด

อย่างหนึ่ง ควรหาทางส่งเสริมให้ลูกได้เล่นหรือได้เรียน ทั้ง
 นี้ เพื่อช่วยให้จิตใจและความนึกคิดของเขากระเจิดกระเจิงไปได้
 มนุษย์วัยเด็ก เมื่อเด็กได้มาสนใจในสิ่งที่เขามองว่าเป็นประโยชน์ไม่เกิด
 โทษภัย ก็จะเป็นทางขบถกับความเสียหายซึ่งอาจเกิดขึ้นได้

๔. การไปทัศนศึกษา ผู้ที่เป็นพ่อแม่ควรต้องมีความรอบ-
 คอบในการที่จะยินยอมอนุญาตให้ลูกไปเที่ยวในที่ต่าง ๆ และ
 ทรายข้อเท็จจริงในการไปของลูก เป็นต้นว่า ไปในความรั-
 ษิตชอบของใคร ไปอย่างไร มีรายการในการไปอย่างไร พัก
 ที่ไหน มีใครร่วมไปด้วยบ้าง ทั้งนี้เพื่อพิจารณาอนุญาตตามความ
 เหมาะสม ถ้าเห็นไม่สมควรอนุญาตก็ควรทบทวนด้วยการช-
 แจงเหตุผล แต่การหวนลูกไม่ยอมให้ไปไหนเลยนั้นก็เป็นเรื่อง
 ไม่ควรทำ เพราะเด็กในวัยนั้นชอบความสนุกสนานไปในหมู่
 เพื่อนฝูง ถ้าพิจารณาเห็นว่าควรไปไม่น่าจะมกยอันตรายและ
 ไม่เป็นเรื่องเสื่อมเสีย มีผู้ควบคุมที่ไว้วางใจได้ ก็ควรอนุญาต
 ให้ไป ข้อควรระวังก็คือ ปล่อยให้จริงตามที่บอกเล่าหรือไม่
 เท่านั้น

๕. การไปในแหล่งวิทยาการ ขณะนี้หน่วยราชการ
 องค์การและสมาคมหลายแห่ง ได้จัดให้มีรายการซึ่งเป็น

ประ โยชน แก่สาธารณชน และบางทกจคชนสำหรับเด็กโดย
 เฉพาะ ผู้เป็นพ่อแม่ควรสนใจ ในเรื่องเหล่านี้และจัดการให้ลูก
 ได้ไปร่วมรายการนั้น ๆ เช่น การไปฟังรายการความมรหรือ
 ชมภาพยนตร์ทศาลาวนเด็ก การไปฟังการอธิบาย ปาฐกถา
 การโต้วาที การไปค้นทรรคการ การฟังสัทวา ซึ่งล้วนแต่นำ
 มาซึ่งความมรและความฉลาดให้แก่เด็กทั้งสน การหาทางให้
 เด็กได้เพลิดเพลินในสิ่งที่เป็นประ โยชนเหล่านี้ นับเป็นเครื่อง
 ช่วยให้เกิดคติทางทง

๖. การไปร่วมในพิธีทางศาสนา เด็กของเราทกนหรือ
 แม่แต่ตัวผู้ใหญ่เองอยู่ทางไกลวัด อาจเนื่องด้วยสิ่งทงแวดล้อม
 ทวเราซึ่งมีมากมายหลายอย่างมาแบ่งแยกเวลาและความสนใจ
 ไปเสีย แต่ศาสนาเป็นเครื่องชักจูงใจไปในทางทตทชอบ จึง
 ควรทจแบ่งเวลาและหาโอกาสเข้าใกล้วัด โดยมีการไปทำญ
 และให้เด็กได้มีส่วนร่วมในพิธีทางศาสนา ทงนเพื่อให้เด็กได้ชน
 ต่อวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามจนเกิดเป็น
 นิสัย บ่อมนเป็นทางกล่อมเกลาคใจเด็กให้หันไปในทางทต
 งามได้

การคบเพื่อน เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างหนึ่งทงน
 พ่อแม่ต้องนถง พ่อแม่บางคนมีความห่วงใยไม่ยอมให้ลูก

คลาจากสายตาไป จะไปไหนก็ต้องพาไปด้วย ถ้าเป็นเด็ก
 เล็กขนาดที่ยังติดแม่มากเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถาเป็นเด็กโตพอ
 อนาคตมเพื่อนเล่นแล้ว ลูกจะสนุกในการเล่นกับเพื่อนมากกว่า
 การไปกับพ่อแม่ และพ่อแม่ควรมีความเข้าใจว่าการที่ปล่อยให้
 ลูกได้มีเพื่อนเล่นนั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตของเด็ก พ่อแม่
 หนักใจให้ลูกเล่นอยู่ตามลำพัง โดยไม่มีเพื่อนเป็นการผิดธรรมดา
 เพราะเมื่อเด็กโตขึ้นก็ไม่ได้อยู่ตามลำพัง ต้องติดต่อเกี่ยว
 ข้องกับเพื่อน การที่เด็กมีเพื่อนได้เล่นกับเพื่อน เป็นเสมือนการ
 เตรียมวิถีทางให้เด็กรู้จักใช้ชีวิตในอนาคตได้ถูกต้อง ยังเป็น
 เยาวชนวัยนี้แล้ว เพื่อนมีความสำคัญที่สุด เพราะเด็กในวัย
 นี้ชอบการอยู่เป็นหมู่คณะกับพวกของตน จะปรึกษาหารือและ
 พึ่งพาความเห็นของกันและกัน ในระยะนี้พ่อแม่ควรต้องเข้าใจ
 จิตใจและความต้องการของเด็ก และพยายามหาทางขงกัน
 ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการคบเพื่อนให้ดีที่สุด ปรากฏว่า
 พ่อแม่หลายรายต้องเสียใจ เพราะความไม่สนใจและใส่ใจใน
 เรื่องนี้ ฉะนั้นทางที่ดีควรต้องรู้จักเพื่อน ๆ ของลูกทุกคน ถ้า
 สามารถรู้จักผู้ปกครองหรือพ่อแม่ด้วยก็ยิ่งดี ถ้าเห็นเพื่อนคน
 ใดไม่เหมาะสมนำไปทางผิดจะโตตกตอนแก้ไขเสียแต่ต้น และ

พยายามชักจูงให้สันทสนมกับคนใดแทน การทพ่อบุญได้โอกาส
 รุกกบเพื่อนของลูกนั้นเป็นเหตุให้ได้ทราบว่าลูกจะไปทำอะไร
 กับใครที่ไหน เมื่อใดก็ทำตามอย่างใกล้ชิดเช่นนั้น โอกาสที่ลูก
 จะทำผิดย่อมมีน้อย สำหรับผู้ที่มีลูกหญิงย่อมมีความห่วงใยลูก
 มากเป็นพิเศษ แต่การที่จะชักชวนในเรือนเพื่อนของลูกย่อม
 เป็นเรื่องลำบากและทำได้ยาก จึงควรอนุญาตให้ลูกชวนเพื่อน
 มาทักทาย หรือในบางโอกาสลูกจะขออนุญาตไปหาเพื่อนควร
 ได้มีการพาไปส่งและนัดเวลาไปรับ ทั้งนี้เพื่อให้ลูกได้ตระหนัก
 ถึงความห่วงใย จะได้เกิดความเกรงใจในเมื่อจะกระทำผิด
 การใช้จ่ายของลูก เรืองนเป็นเรืองสำคัญที่ควรระมัดระวัง
 เรืองหนึ่ง แต่ด้วยเหตุพื้นฐานและความเป็นอยู่ของแต่ละคน
 ต่างกัน จึงจะนำการกระทำของบุคคลหนึ่งไปเป็นมาตรฐานใน
 การกระทำของอีกคนหนึ่งไม่ได้ ต้องพิจารณาที่เหมาะสมหรือไม่
 ให้เกิดความกระทบกระเทือน และเตือนชวนภายในครอบครัว
 คราวใดที่ทุกคนต้องใช้จ่าย สำหรับเด็กเล็กเรืองนไม่สำคัญ
 เท่าไรนัก ถ้าพ่อแม่จัดให้มีอาหารรับประทานก็จะเป็นการ
 เพียงพอแล้ว แต่ก็มีบางโอกาสที่เด็กอยากจะรับประทานขนม
 เป็นพิเศษ เพราะความกระหายหรือเพราะเห็นเพื่อนฝูงเขา

รับผิดชอบกัน พ่อแม่ควรพิจารณาตามสมควรว่าควรจะให้
 เพียงไร มีพ่อแม่บางคนทวงลูกมากให้เงินลูกคดตัวไปโรงเรียน
 ในวันหนึ่ง ๆ เกินความจำเป็น เป็นการสอนให้ลูกสุ่ยสุ่ย
 ไม่รู้จักค่าของเงินแต่เด็ก จึงควรชี้แจงให้เด็กเข้าใจถึงการ
 ประหยัดและส่งเสริมให้รู้จักการเก็บออมเสียตั้งแต่เล็กจะได้
 คิดเป็นนิสัยติดเมื่อเติบโตขึ้น ส่วนเด็กโตมีความต้องการใช้
 จ่ายเงินมากขึ้น และต้องการได้เงินจำนวนใหญ่แทนการได้
 สดต่างเช่นรายวันอย่างเมื่อครั้งตนเป็นเด็ก ๆ ทงนคงเนื่องจาก
 สัญชาตญาณการเลียนแบบผู้ใหญ่ พ่อแม่จึงควรพิจารณาว่า
 จะปฏิบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสม มิใช่มอบหมายให้เด็กได้เงิน
 ก้อนใหญ่เกินกว่าที่จะรักษาไว้ให้ปลอดภัยได้ เพราะเด็กในวัย
 นั้นยังไม่รอบคอบพอ อาจวางลืมทิ้งหรือทำตกหายได้ง่าย จึง
 ควรมอบให้เป็นรายสัปดาห์หรือเป็นงวด เพื่อให้เด็กเกิดความ
 พอใจที่ได้ได้เงินจำนวนหนึ่ง และเงินจำนวนนั้นก็เพียงพอแก่
 ความรับผิดชอบในวัยของตน พร้อม ๆ กันนั้นพ่อแม่ควรจะได้
 สอบถามว่าคราวหนึ่ง ๆ ได้ใช้จ่ายอะไรไปบ้าง และมีเหลือเก็บ
 สักเท่าไร บางคราวเด็กอยากได้ของสิ่งหนึ่งซึ่งไม่จำเป็นนัก
 ถ้าเขามีเงินของเขาอยู่เขาก็สามารถจะซื้อหาได้โดยประหยัด

การใช้จ่ายทางออนไลน์ แต่ถ้าพ่อแม่จ่ายเงินให้เขารายวัน โอกาส
ที่จะไปชื้อหาขอมทำได้ยาก เมื่อเด็กมีความต้องการมากขึ้น
ขอจากพ่อแม่ ๆ ก็ไม่ให้ ดังนั้นเด็กอาจประพฤติชั่วโดยขโมยเงิน
ของพ่อแม่หรือของเพื่อนฝูงอาจเป็นได้ ฉะนั้นถ้าพ่อแม่มีความ
เข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ขอมจะประกันความเสียหายที่อาจ
เกิดขึ้นได้บ้าง

มีพ่อแม่บางคนมีความสำคัญผิดคิดว่า ไม่ควรให้ลูก
รู้ฐานะความเป็นอยู่ที่แท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ เรื่อง
ความยากจน เพราะจะทำให้ลูกเกิดความท้อแท้ไม่เป็นอันเล่า-
เรียน ควรให้ลูกได้มีกินมีใช้เท่าเทียมเพื่อน ลูกจะได้ไม่เกิด
ปมด้อย การกระทำของพ่อแม่เช่นนี้ ถ้าคิดอย่างเผิน ๆ ก็น่า
จะรับว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้อง เพราะเป็นการรักษาระดับจิตใจ
ของลูก แต่หากคิดให้ลึกซึ้งถวณแล้วเป็นการกระทำที่ผิด เพราะ
เป็นการลวงให้ลูกหลงผิด ไม่ได้มีโอกาสดูสู่กับความจริง เรื่อง
เช่นคนเป็นเรอง ทบยกยดกันไม่ได้ จะต้องปรากฏความจริงออก
มาสักวันหนึ่ง ถ้าปล่อยให้ลูกหลงผิด มาทราบความจริงเมื่อ
สายเสียแล้ว ยังจะทำให้ลูกเกิดความโทมนัสเสียใจในพฤติ-
การของตนได้หลังทำมา เกิดความละอายเพื่อนฝูง และอับอาย

ที่จะเปลี่ยนฐานะความเป็นอยู่ ฉะนั้นพ่อแม่จึงควรบอกความจริงในเรื่องฐานะของตนให้ลูกทราบและเกิดความเข้าใจโดยถูกต้อง จะได้กำหนดการใช้จ่ายให้พอเหมาะแก่ฐานะของตน ทั้งนมโศกหมายความว่าพ่อแม่ที่ร่ำรวย จะต้องบอกให้ลูกทราบว่ามรดกมรดกมากมายก่ายกองจะใช้เท่าไรใช้ได้ พ่อแม่ที่อยู่ในสภาพเช่นนี้ควรต้องเข้าใจหลักของการประหยัดและสอนให้ลูกเข้าใจโดยถูกต้อง ไม่ใช่สอนให้ลูกฟุ้งเฟ้อ เพราะความยากจนเป็นเรื่องเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเด็กไม่รู้จักการประหยัดยากจะมีฐานะมั่นคงได้ในภายหน้า

การทำตนให้เป็นทองของลูก

ก. เรื่องการเรียน พ่อแม่บางคนไม่อยู่ในสภาพที่จะช่วยให้คำแนะนำในเรื่องวิชาความรู้แก่ลูกได้ เนื่องจากไม่มีเวลาว่าง ไม่มีความรู้เพียงพออย่าง เมื่ออยู่ในลักษณะเช่นนี้ควรชวนช่วยช่วยเหลือควยวอน เช่นขอรองผู้พี่ชอบพอกคนเคยทพอมเวลาและมีความรู้สูงกว่าให้เป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำให้หรืออาจติดต่อออกกล่าวทางโรงเรียน ขอความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษก็ยอมจะทำได้ ดีกว่าที่จะเพิกเฉยละเลยไม่จัดการอย่างใดทั้งสิ้น ปล่อยให้ลูกต่อสู้ไปเองตามยถากรรม เมื่อเด็กยัง

เรียนไปก็ยังไม่เข้าใจมากจน จะเกิดความเขินอายในการ
เรียน หันโรงเรียน สอบไล่ตกในที่สุดไม่ยอมเรียนต่อไปก็
อาจเป็นได้

ยังมีปัญหาสำคัญที่เกี่ยวแก่การเรียน อีกเรื่องหนึ่ง คือ
เรื่องการเลือกวิชาเรียนเพื่อเตรียมอาชีพให้ลูกในเบื้องต้น เทาที่
ปรากฏอยู่ส่วนมากทกวนนมอยู่สองประการ ประการหนึ่งคือ
แล้วแต่ลูกตามใจลูก เพื่อนเขาสมัครเรียนอะไรกันก็ไปสมัคร
เรียนกับเขาควยกแล้วกัน ก็ออกประการหนึ่ง คือแล้วแต่พ่อแม่
พ่อแม่อยากให้ลูกเป็นอะไรมีอาชีพอย่างไรก็ให้ลูกเรียนอย่างนั้น
โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ทั้งสองประการก่อให้เกิด
ความผิดพลาด เนื่องจากความไม่เหมาะสมด้วยประการทั้งปวง
เด็กจึงเรียนไปไม่สำเร็จ ทำให้อายุคาดหมายของเด็กมีคณ บางราย
เกิดความเสียใจ เนื่องด้วยความผิดพลาดถึงกับเสียสติและทำลาย
ชีวิตของตนเองก็มี ดังนั้นพ่อแม่ควรมีความรอบรู้และความเข้าใจ
ในเรื่องการเลือกที่เรียน เพื่อเตรียมอาชีพของลูกพอสมควรใน
หัวข้อต่อไปนี้

๑. สถานศึกษาใดสอนวิชาที่จะนำไปประกอบอาชีพ
อะไรได้บ้าง

๒. ทรัพย์สิน^{๖๔}ขัตติย^{๖๕}บุญญาและความสามารถ ตลอดจนความ
ถนอม^{๖๖}ของเศก^{๖๗}

๓. สุขภาพ^{๖๘}ของเศก^{๖๙}

๔. ฐานะการเงิน^{๗๐}ของครอบครัว

๕. ความต้องการ^{๗๑}ของครอบครัว และของประชาคม

ขณะ^{๗๒}ตามโรงเรียน^{๗๓}ชนมวิทย^{๗๔}มศึกษา^{๗๕}ใด^{๗๖}เริ่มการ^{๗๗}แนะแนว^{๗๘}
การ^{๗๙}ศึกษากัน^{๘๐}เป็น^{๘๑}ส่วน^{๘๒}มาก ^{๘๓}ฉะนั้น^{๘๔}พ่อ^{๘๕}แม่^{๘๖}จะ^{๘๗}ติด^{๘๘}ต่อ^{๘๙}ขอ^{๙๐}ทราบ^{๙๑}ราย^{๙๒}
ละเอียด^{๙๓}เกี่ยว^{๙๔}แ่ง^{๙๕}สถาน^{๙๖}ศึกษา^{๙๗}ที่^{๙๘}ลูก^{๙๙}จะ^{๑๐๐}ไป^{๑๐๑}เรียน^{๑๐๒}ต่อ^{๑๐๓}ได้^{๑๐๔}จาก^{๑๐๕}โรงเรียน^{๑๐๖}
ส่วน^{๑๐๗}ความ^{๑๐๘}ถนัด^{๑๐๙} ความ^{๑๑๐}รู้^{๑๑๑} และ^{๑๑๒}ความ^{๑๑๓}สามารถ^{๑๑๔}ของ^{๑๑๕}ลูก^{๑๑๖}นั้น^{๑๑๗}ควร^{๑๑๘}จะ^{๑๑๙}ขอ^{๑๒๐}
คำแนะนำ^{๑๒๑}จาก^{๑๒๒}ครู^{๑๒๓}ผู้^{๑๒๔}สอน^{๑๒๕} พ่อ^{๑๒๖}แม่^{๑๒๗}จะ^{๑๒๘}ได้^{๑๒๙}ทราบ^{๑๓๐}ข้อ^{๑๓๑}เท็จ^{๑๓๒}จริง^{๑๓๓}เพื่อ^{๑๓๔}นำ^{๑๓๕}
มา^{๑๓๖}ประกอบ^{๑๓๗}การ^{๑๓๘}พิจารณา^{๑๓๙}ให้^{๑๔๐}สอดคล้อง^{๑๔๑}กับ^{๑๔๒}ความ^{๑๔๓}พอใจ^{๑๔๔}ของ^{๑๔๕}ลูก^{๑๔๖}
ไม่^{๑๔๗}ควร^{๑๔๘}ต้อง^{๑๔๙}เอา^{๑๕๐}อย่าง^{๑๕๑}คน^{๑๕๒}โน้น^{๑๕๓}คน^{๑๕๔}นี้^{๑๕๕} เพราะ^{๑๕๖}คน^{๑๕๗}ทุก^{๑๕๘}คน^{๑๕๙}มี^{๑๖๐}ระดับ^{๑๖๑}สติ^{๑๖๒}
ปัญญา^{๑๖๓}ความ^{๑๖๔}สามารถ^{๑๖๕}ไม่^{๑๖๖}เท่า^{๑๖๗}กัน^{๑๖๘} มี^{๑๖๙}ความ^{๑๗๐}ถนัด^{๑๗๑}ไม่^{๑๗๒}เหมือน^{๑๗๓}กัน^{๑๗๔} มี^{๑๗๕}ใช้^{๑๗๖}
วา^{๑๗๗}ต้อง^{๑๗๘}เป็น^{๑๗๙}ชาว^{๑๘๐}ราช^{๑๘๑}การ^{๑๘๒}จริง^{๑๘๓}จะ^{๑๘๔}มี^{๑๘๕}เกียร^{๑๘๖}ต^{๑๘๗}และ^{๑๘๘}มี^{๑๘๙}ฐานะ^{๑๙๐}มั่นคง^{๑๙๑} พ่อ^{๑๙๒}ค่าน^{๑๙๓}ก
จร^{๑๙๔}ก^{๑๙๕} หรือ^{๑๙๖}ผิด^{๑๙๗}เป็น^{๑๙๘}ข้าง^{๑๙๙} ฯลฯ^{๒๐๐} ก็^{๒๐๑}สามารถ^{๒๐๒}จะ^{๒๐๓}เป็น^{๒๐๔}ผู้มี^{๒๐๕}เกียร^{๒๐๖}ต^{๒๐๗}และ^{๒๐๘}มี^{๒๐๙}
ฐานะ^{๒๑๐}มั่นคง^{๒๑๑}ได้^{๒๑๒} ถ้า^{๒๑๓}รู้จัก^{๒๑๔}ประกอบ^{๒๑๕}อาชีพ^{๒๑๖}ของ^{๒๑๗}ตน^{๒๑๘}ให้^{๒๑๙}การ^{๒๒๐}หนา^{๒๒๑}เป็น^{๒๒๒}ยก
แผ่น^{๒๒๓} สุข^{๒๒๔}ภาพ^{๒๒๕}ของ^{๒๒๖}เศก^{๒๒๗}เป็น^{๒๒๘}เรื่อง^{๒๒๙}จำ^{๒๓๐}เป็น^{๒๓๑}ที่^{๒๓๒}จะ^{๒๓๓}ต้อง^{๒๓๔}น^{๒๓๕}ก^{๒๓๖}ถ^{๒๓๗} เพราะ^{๒๓๘}
แม้^{๒๓๙}จะ^{๒๔๐}มี^{๒๔๑}สติ^{๒๔๒}ขัตติย^{๒๔๓}บุญญา^{๒๔๔}และ^{๒๔๕}ความ^{๒๔๖}สามารถ^{๒๔๗}เรียน^{๒๔๘}ได้^{๒๔๙} ถ้า^{๒๕๐}สุขภาพ^{๒๕๑}ไม่^{๒๕๒}

ความต้องการของประชาคม ก็จะไม่เกิดประโยชน์อันใด เช่น ให้เรียนเป็นช่าง โลหะ แต่ในบ้านเมืองที่คนอยู่ไม่มีโรงงาน ประเทณนและยังไม่มีความต้องการในเรองนั้น แม้จะเล่าเรียน สำเร็จมากก็ไม่เกิดประโยชน์อย่างใดเลย

ข. เรื่องชีวิตและความเป็นอยู่อื่น ๆ นอกจากจะช่วย เหลือในเรองที่เกยวแก่การเรยนของลูกแล้ว พ่อแม่ยังต้องทำ ด้วให้เป็นทพงของลูกในประการทั้งปวงอีกด้วย การทลก็จะยก พ่อแม่เป็นทพงของตน ก็ดวยมีความเคารพรัก และเลื่อมใส ศรัทธาในพ่อแม่ ฉะนั้นผู้เป็นพ่อแม่จึงต้องยกหลักปฏัตตต่อลูก ของตนทั้งต่อไปน

๑. เป็นตัวอย่างที่ดี พ่อแม่เป็นผู้ทอยไกลชิดลูกมากที่สุด พ่อแม่เป็นอย่างไร ประพฤตก็อย่างไร ลูกจะเป็นอย่างนั้น ประพฤต อย่างนั้น เป็นการเลียนแบบโดยไม่รู้สึกตัว อย่างที่เรียกว่า “ลูกไม่หล่นไม้ไกลต้น” เช่นพ่อแม่เป็นคนพูดจาไพเราะอ่อน โยน ักเรียนมารยาทเรยขรอย ลูกก็จะเป็นเช่นเคยวกัน ฉะนั้น พ่อแม่ทประสงคระให้ลูกของตนเป็นคนดีประพฤตดี จึงต้องทำ ตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีของลูก ไม่ใช่สั่งสอนลูก ไม่ใช่ทคมเหล้า ไม่ให้สับขุหุร และไม่ให้เล่นการพนัน แต่พ่อแม่เป็นผู้ประพฤตเอง

ทั้งนี้ เมื่อเป็นเช่นนั้นลูกจะไม่เลื่อมใส และไม่ทำตามคำสั่งสอน
เพราะพ่อแม่ไม่ทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีของลูก

๒. พูดจริงทำจริง พ่อแม่ควรมีคุณสมบัติเช่นเพื่อให้เกิด
เกิดความยำเกรง เด็กแม่จะเลิกยกย่องคำพูดของพ่อแม่มาก
เช่นพ่อแม่สัญญาว่าจะพาไปไหนหรือทำอะไรให้ แต่เมื่อพูด
ไปแล้วก็คิดว่าเด็กคงไม่ยกย่องเป็นสำคัญ แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่
เด็กจะจดจำเรื่องเหล่านี้ดีเสมอ ถ้าลูกยกย่องว่าไม่ทำตามทีพูด
ไว้ก็จะเสื่อมความเชื่อถือและเลื่อมใสศรัทธา ทำให้เคารพใน
พ่อแม่น้อยไป เมื่อพ่อแม่พูดคำสั่งสอนอะไรก็ไม่สนใจจะเชื่อ
ฟังเพราะขาดศรัทธาเสียแล้ว

๓. มีเหตุผลไม่ทำตามอารมณ์ ตามที่เคยสังเกตมาจะ
เห็นว่าพ่อแม่ที่เคร่งครัดสอนลูกของตนเองไม่มีใครได้ แต่สอน
เด็กอื่น ๆ ได้ ที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเนื่องจากความรักและความ
ปรารถนาดี คิดว่าลูกควรควรทำได้ ครั้นลูกไม่ทำไม่ได้
จึงเกิดความผิดหวัง ไม่ได้ตั้งใจ ทั้งไม่พยายามระวังอารมณ์
เหมือนที่ปฏิบัติต่อเด็กอื่น จึงเกิดการทักการตักเตือน ฉะนั้นพ่อแม่
ทุกคน ควรต้องมีเหตุผลในการพูดในการทำ ควรชี้แจงบอก
กล่าวให้ลูกเข้าใจความประสงค์หรือเมื่อเห็นลูกทำผิดประพฤติด
ควรแก้การลงโทษ ก็ต้องชี้แจงให้เข้าใจว่าไม่ควรทำอย่างนั้น ๆ

เพราะอะไร ไม่ควรลงโทษหรือว่าด้วยอารมณ์โกรธ แต่
จะไม่เกิดความเข้าใจและบางทีอาจมีปฏิกิริยาตอบ ก็ยังจะเป็น
เรื่องรุนแรงขึ้นโดยใช้เหตุ

๔. มีเมตตาและให้อภัย พ่อแม่ทุกคนย่อมต้องเคย
โกรธลูกและทำโทษลูก แต่ในการโกรธหรือลงโทษลูกก็ตาม
ต้องแฝงไปด้วยความเมตตาปรานีและการให้อภัย บางครอบครัว
พ่อโกรธแม่ก็พลอยโกรธไปด้วย หรือแม่โกรธพ่อก็พลอยโกรธ
ไปด้วย เช่นนั้นก็จะเข้าหน้าใครไม่ติด ฉะนั้นถ้าคนหนึ่ง
โกรธอีกคนหนึ่งควรหาทางประสาน ในทันทีไม่ใช่หมายความว่า
ถึงการเข้าข้างลูกหรือให้ท้ายลูก แต่ควรเป็นฝ่ายแสดง ความ
เมตตาสังสาร ซึ่งให้ลูกเห็นความผิดของตนแต่โดยดีและสอน
ให้รู้จักขออภัยผู้ใหญ่ เพื่อเด็กจะได้เกิดความอบอุ่นใจด้วยรัก
วายเป็นผลคอยช่วยเหลือ และมองเห็นทางว่าตนควรจะทำอย่างไร
ต่อไป ไม่ใช่เข้าหน้าใครไม่ติด คิดเอาไว้ว่ามีใครเห็นใจ ไม่
มีใครรักสังสารก็เกลียดไปตามเรื่อง ส่วนผู้ที่เห็นพ่อแม่ต้อง
พร้อมที่จะให้อภัยแก่ลูก ไม่ใช่โกรธจนไม่มองหน้า หรือ
ถึงแก่ตัดญาติขาดมิตรกัน เมื่อเห็นลูกมีผลผิดเขามาของนอก
ควรให้อภัย และพูกาสังสอน วิธีการในครอบครัวเช่นนั้นจะเป็น
การประคับประคองให้เด็กได้ดำเนินชีวิตไปโดยราบรื่น โดยตลอด

๕. รู้จักปล่อยโยนและให้กำลังใจ ความจริงวิสัยทัศน์
 ของพ่อแม่แต่ละห้วงขอความทกลาวมานเป็นการกระทำเกี่ยวเนื่อง
 กัน จะแยกกันโดยเด็ดขาดไม่ได้ เช่นเนื่องจากความมีเมตตา
 และให้อภัย จึงต้องมีการปล่อยโยนและให้กำลังใจแก่เด็ก
 แท้ทีใครจะกล่าวว่ายางเรือน ก็เพราะได้เคยเห็นพ่อแม่บางคนไม่
 สนใจในความมีรักที่เด็กชนแกล้งคิดว่าเขนเรื่องไม่สำคัญ เป็น
 เรื่องของเด็กไม่ใช่เรื่องของผู้ใหญ่ ปล่อยให้เด็กคิดและทำ
 อะไรของตนไปตามลำพัง แต่ด้วยเหตุที่เด็กยังขาดเหตุผลและ
 มีประสบการณ์น้อย จึงตัดสินใจทำอะไรไปผิด ๆ ซึ่งบางเรื่อง
 มีสาเหตุเพียงนึกเดียว ถ้าผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ทราบช่วยแนะนำ
 หาวชิแก้ไขให้เสียก็จะไม่เกิดเรื่องร้ายแรงขึ้นเช่นนกมอยมาก
 มอยบ่อย ๆ ที่เกิดจากความเสียใจเนื่องจากความผิดหวัง เช่น
 สอบลัดตก ไม่มีเงินใช้ คนรักเปลี่ยนใจไปรักคนอื่น ฯลฯ
 เด็กอาจตัดสินใจทำสิ่งผิด ๆ ฉะนั้นพ่อแม่ควรปล่อยโยนให้
 เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาซึ่งอาจเกิดมีขึ้นได้ และได้เคยเกิดแก่
 บุคคลอื่น ๆ แล้วเหมือนกัน มิใช่มีแต่ตัวเขาคนเดียวเท่านั้น
 และควรให้กำลังใจให้มีความมั่นใจในการตัดสินใจและฝ่าฟันอุปสรรค
 ต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไปให้จงได้ ยิ่งเด็กชายด้วยแล้วการให้
 กำลังใจยิ่งเป็นของสำคัญและจำเป็นมาก ถ้าผู้ใหญ่กำลังใจเขา
 ใจพูดและเข้าใจใจเขาแล้วเด็กจะเกิดมีความมั่นใจอย่างจริงจัง

ตามทักกล่าวมาแล้วทั้งหมด เป็นเพียงแนวปฏิบัติแนวหนึ่ง
 ของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี ซึ่งนับเป็นยอด
 ปรารถนาของพ่อแม่ทุกคน แต่วิธีปฏิบัติตามที่กล่าวมาแล้วจะ
 บรรลุผลสำเร็จได้ก็ด้วยการรู้จักวางตนให้เหมาะสม คือไม่ทำ
 ตนท่าทางเห็นเฉยเมยต่อลูก จนลูกไม่กล้าเข้าใกล้ชิด หรือบอก
 เล่าความจริงต่าง ๆ ให้ฟัง หรือไม่รู้จักคิดว่าลูกตลอดเวลาจน
 ลูกกลัวจนลาน หรือในทางตรงกันข้าม คือเป็นคนทะเลาะเถลี่ย
 ไม่เอาจริง ทำตนเป็นเพื่อนเล่นเสมอกับลูกจนเกินควร ซึ่งทำ
 ให้ลูกไม่มีความเคารพยำเกรงไม่เห็นความสำคัญของพ่อแม่ ฟัง
 รัยลั้วโล่เสมอว่า “จงรักลูกแต่อย่าหลงลูก” อย่าให้ความ
 รักมาบดบังความผิดความชั่วของลูกกระทำ เห็นผิดเป็นชอบว่าสิ่งที่
 ลูกทำไปทุกอย่างเป็นสิ่งที่ถูกต้องสมควร เมื่อผู้ใดบอกกล่าวถึงความ
 ไม่ดีของลูก ควรต้องรับฟังและพิจารณาโดยรอบคอบ แทนที่
 จะโกรธแค้นที่มาบอกเล่าว่าหาเรื่องให้ลูกของตน แต่ควรขอโทษ
 เขาในการที่เขาอดกลั้นบอกเล่าให้ทราบเสียก่อน เพื่อจะได้หา
 ทางแก้ไขได้ทันที เราผู้ที่เป็นพ่อแม่ควรปฏิบัติหน้าที่ของเรา
 ให้สมบูรณ์ ต้องอบรมเลี้ยงดูของเรามาให้ดีที่สุดเท่าที่สามารถ
 จะทำได้ เพราะลูกย่อมเป็นสิ่งที่รักของพ่อแม่ และยอด
 ปรารถนาของพ่อแม่ก็คือความสุขของลูก

ยังไม่สายเกินไป

เล่น อีโนทระสังคี

ต๋ย- เบนเตกทเรยบรอยแลเรชชาย ใคร ๆ ก็พูดเช่น
นั้น แม่แต่เพื่อน ๆ ของพ่อ ก็ยังชมคัยเสมอว่า เบนเตกสัวาพ
ชม ๆ ถามคำกัตอบคำ และไมค้อยจะมาเกะกะหรือพูดส่อท
แทรกเลยในเวลาทพอมแซก คอ เพื่อน ๆ ของพอนงรวมวงคม

“อะไรใด” พอมักจะพูดเมื่อชักจะมน ๆ และเมื่อมีใคร
ชมลูกคนโตของตน “มนชมเชอง จนนว่าคาวญ จะอ่าปาก
พูดทงกยวากลวคอกฟักลจรวอง เรยนหนงลคอกทก ๆ หล่น ๆ
แทบจะไม่วอด คช อายจะเข้า ๘ ขวบ แล้วยังอยู่ บ. ๒ พูด
แล้วกลุมใจ โตชนมนจะทนคนหรือน

“จะเฮายังไง ก็แกยงเตกนนา ๘ ขวบ อยู่ บ. ๒ ก็ยัง
ท บอกว่าเตกมนชม ถามนลงพูดมาก หรือชักช่น ก็จะหาว่า
มนคอมนทาน อยู่ทว่าเรานะ เคยตคคอสอยถามครุเขาอย่างหรือ
เป่ลาละ” เพื่อนของพ่อเคยถามพ่อ

“โอ้ย! ครุ่นๆ ไม่ได้เอาใจใส่หรอก ขี้เกียจจะไปคิด
ต่อซักถาม มันหนาทของเขาจะต้องอบรมสั่งสอนเด็กให้ดี ไม
งั้นจะให้ไปเรียนหาวิชาอะไร”

“แต่ว่าทั้งบ้านและโรงเรียนจะต้องรวมมอคน”

ตั๋ยมไม่ค่อยอยากฟัง และไม่เข้าใจในคำพูดของพ่อ
และของเพื่อนพ่อ แต่ตั๋ยมอะไรบางอย่างทอ่ในส่วนลึกของจิต
ใจตั๋ยมเองก็ไม่รู้ ตั๋ยมมีความรู้สึกอยู่แต่เพียงว่า ตั๋ยมไม่ค่อยรัก
พ่อและยังรู้สึกกลัวพ่ออย่างมาก ตั๋ยมหวาดส่ทั้ง แม่แต่เสียง
กระแอมของพ่อในเวลาทพอกกลับมายามตกๆ และตั๋ยมยังเญ
ตนขึ้นมา เพราะนั่นหมายความว่า ภายในบ้านจะเกิด
เสียงเอะอะจากการทะเลาะสั่งเสียงของพ่อและแม่ ทั้งแต่จำ
ความได้ ตั๋ยมรักแม่มากกว่าพ่อ แต่ก็มีไ้แน่นอนแ่น เพราะแม่
บางวันก็ใจดี บางวันก็โท่โดยหาเหตุผลไม่ได้ว่าตั๋ยมผิดเพราะ
เหตุใด บางครั้งแม่ชื่นชมตั๋ยมว่า ตั๋ยมเป็นคนฉลาดชอบเล่นและ
อยากรู้อยากเห็น แต่ในสิ่งเคยวณที่ตั๋ยมกระทำบางครั้งกลายเป็น
ความผิดที่แม่บอกว่าจำต้องลงโทษให้เช็ดหลาย ตั๋ยมเคย
เกลียดคนของตั๋ยม เพราะพ่อและแม่ชอบเขากย่นของตั๋ยม เมื่อตั๋ยม
ทะเลาะกับน้อง หรือถูกแย่งของเล่น

“ไหนดองเคียนนระ นองยงเล็ก” แม่แมจะพูดเช่นน
 เยนการบงคยให้คยให้ของแก่นองเลียบ แม่ไมเคยให้เหตผลอนค
 แกคยเลียบว่า ทำไมจะคองแบ่งของไหนดองเลิน

ตงแตแมมนองแตงอกคนหนง คยบงไคคอบคลายความ
 เกลยคชงนองค้ม เพราะนองค้มกเผชญญหาเช่นเคยวกัน
 คยและค้ม ต่างกเกลยคชงนองแตง ต่างกเห่นวอันองเอน
 เหมอนค้คว เยนค้ควทมาควคองแย่งชิงสัมยคทก ๆ อย่าง
 ทคณชอบทคณรก เยนค้ควทมาแย่งเอาความรกทพอและแม
 ทเคยมคคตคนไปไหนดองคนเล็กจนหมคสัน คยและค้มจึงมีความ
 เขาใจในการทจะเป็นพวกเคยวกันไค แดลงเช่นนคยกยงม
 ความเห่นว่า ค้มเยนผหญงทพอและแมจะให้สัทธมากกวาตน
 อยเส่มช

คยเคยอยากจจะรกันองแตง อยากจจะอุม แตเพยงจบมอ
 ตงเลิน นองกรองจาเลียบแลว

“คย แกลงนองหรวอนน หลกไปให้พัน ๆ นะ” เสียง
 แม่จะตะโกนมาจากอกห้องหนง

“เตกเวร ไม่วจกรกันองเลียบเลียบ” เสียงพอคำสาทข
 ตามมาอก

“หนวกหูไว้ย สั่งเสียงดังไปไ้”

เท่านั้นเอง คึกใหญ่ตามปรกัฏระหว่างพ่อและแม่มากจน
 ออก พรอม ๆ กับเสียงนกร้องแตรทองให้ เพราะตกใจเสียงพ่อ
 และแม่ คัยรบจนมอดมัม วงขนบนไ้ไปชนบน เขาทองและ
 รบคัยไฟ คัมขนนอนบนเตียง และหมผา ส่วนคัยเองนั่งลงกับ
 พนทอง เขามอดคห คัยอยากร้องไ้ ไม่อยากฟังเสียงพ่อ
 และแม่ทะเลาะกัน

“เราเป็นต้นเหตุ” คัยคค “เป็นต้นเหตุให้พ่อและแม่
 ทองทะเลาะกัน แต่เห็นจะไม่ไ้ ขยายแตรตัวรายนนแหลังคค
 ต้นเหตุ รกมนไม่ลง ดึงแต่ขยายแตรมาอยู่บ้าน เราถูกพ่อ
 และแม่เกลียดชังทกวัน ขยายแตรคคคคค สักวันหนึ่ง ถ้าเรา
 มีโอกาส ถ้าเรามีโอกาส ----”

คัมหลับไปแล้ว แต่คัยยังคคแตรร้องไ้ให้ส่อนอย่แต่
 เที่ยว เสียงทะเลาะคคย ๆ เงยบลง มีแต่เสียงพอดตยบนพมพา
 ออแอเพราะฤทธเหลา

เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นเหตุการณ์ที่เรยกว่าเป็นประจํา
 วนกว่าไ้ เหตุการณ์เหล่านี้นเป็นพษร่าย พษร่ายยงไ้กว่าเหลา
 ทพคคคคคทกวัน และคัยไ้รบพษนเข้าไ้ทุกวัน ๆ

ไม่แต่เพียงเหตุการณ์ที่ดูได้เห็นจากการกระทำ และการ
 ไม่เอาใจใส่ด้วยเลยของพ่อ ด้วยยังได้รู้ผลจากการกระทำของ
 แม่เหมือนกัน ซึ่งบางครั้งก็ไม่ได้ทราบว่าแม่จะให้ด้วยกระทำตน
 อย่างไรให้เป็นที่ถูกใจแม่ แต่บททุกวันนี้อาทิตย์ ก่อนที่บานของ
 ด้วยจะมีของแต่งมารวมด้วยอีกคนหนึ่ง ทั้งพ่อและแม่ไม่เคย
 อยู่บ้านเกือบตลอดวัน ไม่เคยอยู่ใกล้ชิด ไม่เคยให้ความดูแล
 เอาใจใส่ พ่อมักจะทนสายสักร่อน พ่อตนก็แต่งตัวออกจาก
 บ้าน พ่อออกจากบ้านไปสักครู่ แม่ก็แต่งตัวออกไปจากบ้าน
 เหมือนกัน ทั้งให้ด้วยกับอยู่บ้านก็ขายแถมคนใช้ททาทนา
 สรรพทุกอย่าง ตั้งแต่ยัดยัดกวาดถูเรือน ซักผ้า ทำครัว ด้วยจำ
 ได้แต่ว่า คนใช้มาอยู่ในบ้านไม่ค่อยทนนัก ขายแถมคนใช้และ
 อยู่ทนหน่อย ๒ ขนานแล้ว

ด้วยไม่ทราบว่าพ่อไปไหน แต่ทราบว่าแม่ไปบ้านน้าป่าน
 เพราะมีคนมาตาม ด้วยทราบว่าแม่ไปเล่นไฟ

ตอนเย็น แม่ก็กลับมา ด้วยจะทราบได้ว่า แม่เสียไฟหรือ
 รวยไฟมาไต่เป็นอย่างดี เพราะการสังเกตจากใบหน้าและคำ
 พูดหรือการกระทำของแม่ ด้วยจะคอยรับหยอเย้าของนา ระบาย
 นาแต่งตัว และขนบนเรือนหยอเย้าหงส์มาทำเป็นอานทนที ถ้า

แม่เข้ามาในบ้านด้วยใบหน้าอันขบถ ตั้งเสียงขบถประทุบ้านดัง
 โครมคราม เสียงต่ำย่ำแหล่มทึงไม่เกยผาทึงตากอยู่ในราว
 ทากผ้า เสียงพดแตกคั่นกระทยกระเทียบเปรี้ยบเปรี้ยไปดังพ้อ
 และเสียงคานของตมัทมาตคกระตาะไวเกลื่อนห้อง หวอวนไหน
 ไชครายหน้อยดักโคนไม้เรียว ในเมืออย่างครึ่งตนก็ไม่ทวาย
 เหมือนกันความผดอย่างไร วนนนั้นละกหมายความว่าเงันทกไป
 เล่นไฟเสยเรย แต่ถววนไหนแม่เดินเข้ามาในบ้าน ด้วยใบ
 หนายมแยมแยมใส หอบหอบของ ขนมาขามพระพรพรง “แหม
 จา วนนเดก” เรยบรอยคิร กยชาวยังไม่เสร็จหรือหนอ ฮา-
 จนบ้านนยงไม่เกยเสื่อผา ไม่เป็นไรหรือก เกยผาเกยเองก็ได
 จะแหม วนนคณผายคงจะกลีบคิก ไม่ตองรยรอนนกกได
 ฌนชอเบตขางมาควหนงแลว เออ-ฌนชอผาตคเสื่อมาไ้แหม
 ผนหนง เหนมนกอง” ขายถูกคิ พอตคเสื่อไ้เล่นไ้คิ คายละ
 -คยเสื่อผาทาไมคองไคมอมแมมอยางนน คแลวละรอกกาถึง
 กายกลางแจงเสยขาง บงว้างกายผอม” ด้วยซ นองตมขา
 ทำอะไรคะ คคกระตาะทำเสื่อตักตาหรือคะ ตมขนจงเลย
 อกหนอยเหอะ ตมจะเขนแมยขานการเวอนเกง” และวนนนคยก
 รุ้สคตวพอง แม่แต่ นางแดง และเจ้าแถม สุนชคุหนงของ

ค่ายกทองกาง เพราะชนมัทแม่ชอมาเหลือนจนวัยประทานไม่ไหว
 นเป็นเหตุการณ์ในครอบครัวของค่าย ชีวิตของค่ายเหมือน
 กยทุกกา บางครั้งถูกจับให้ตง แต่บางครั้งก็ถูกผลักให้ล้ม
 พ่อและแม่ ไม่ไ้จับให้ตง แล้วยกคอบประคองเอาไว้ไม่ให้ล้ม
 อยู่ตลอดไป ค่ายเองจึงไม่ทราบเลยว่า กิตตาชีวิตของค่ายนั้น
 ตามปรกค้อยู่ในท้ายนหรืออยู่ในท่านอนกันแน่ เพราะอะไรเล่า
 พ่อแม่ไม่เคยเอาใจใส่และเข้าใจค่ายเลย พ่อมีชีวิตอยู่ด้วยสรา
 แม่มีชีวิตเห็นว่าไฟดีกว่าลูก ๆ ค่ายเห็นว่าน้อง ๆ คอยคุ้ยและ
 พ่อแม่คอบคนที่ไม่ให้ความยุติธรรมต่อค่าย โดยเข้ากับศัตรูอยู่
 ตลอดเวลา

ค่าย รู้สึกเจ็บแสบกับตนแซน

“มานอนอย่าทำไมบนพน ให้งมนกต กษ ยงจะหามอยู่
 แล้ว” ค่ายไ้ยินเสียงและรว่านนเป็นเสียงแม่ “ยงจะลิกชนมา
 นงเชอชตาอยู่อก” แล้วไม่บรรทคตอยในมือของแม่ ก็ฟาคลง
 บนขาของค่าย “เขามึง บอกว่าให้เขามึง เขามึง” ไม่บรรทค
 หกเป็น ๒-๓ ชน

ค่ายพงจะรู้สึกว่ ตนหลุดบอยบนพนทอง วยพรวดพราก
 เบ้ค้มงเขาไปนอน แม่เ็นออกไ้จากห้อง แต่กยงไม่วายทจะ

ทั้งท่ายั่วให้ “เต็กเวอร์” ต่ยทรายเพราะเคยมาแล้ว แม่มา
 ปล่อยธารมณออกกบต่ย หลังจากกบทะเลาะกบพอทกครั้ง
 ต่ยมองเห็นต่มลิกขนมานง แม่ว่าแม่จะกบไฟแล้ว แสง
 จันทรททอแสงส่วเข้ามาในหึ่ง ต่ยกพอจะเคาออกว่า ต่ม
 มองคเขาดอย่างแปลกใจ และคงงงตอการถูกตของต่ย เลียง
 แม่เงยหายลงไปข้างล่าง

“เต็กเวอร์”
 พตย

“เต็กเวอร์”
 หอ

“เต็กเวอร์”
 คณแมตเหวอ

“เต็กเวอร์”
 ซอ

“เต็กเวอร์”
 ทาไมละ

“เต็กเวอร์”
 นอนนอกม้ง

“เต็กเวอร์”
 ทาไมละ

“เต็กเวอร์”
 ซางเถอะต่ม นอนเสียเถอะ

ต่มเอนตัวลงนอน เงยไปจ้งเงกหนึ่ง

“เต็กเวอร์”
 พตย

“เต็กเวอร์”
 ซะไรอละต่ม

“เต็กเวอร์”
 หนหนาวจ้ง พตยจา

โรงเรียน.....

๑ ตุลาคม ๒๕๐๓

เรียนผู้ปกครอง ท.ช. วิทยา ทิศพรพ

เพื่อเป็นการให้การร่วมมืออย่างใกล้ชิด ระหว่างผู้ปกครองกับทางโรงเรียน ทางโรงเรียนยินดีเสมอที่จะรับฟังความเห็นจากผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเรียนและความประพฤติของเด็กในปกครองของท่าน ทางโรงเรียนเองพยายามที่จะติดต่อให้ทราบถึงความเป็นไปของนักเรียนในระหว่างที่อยู่ในโรงเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบ และช่วยกันแก้ไข

สำหรับเด็กชายวิทยา นั้น ตามที่ข้าพเจ้าได้เฝ้าสังเกตดูด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา สติปัญญาเกินกว่าจะเป็นเด็กธรรมดา มีความประพฤติเรียบร้อย เป็นที่รักใคร่และชอบพอรของเพื่อน ๆ แต่การเรียนค่อนข้างจะเร่ร่อนได้ว่าต่ำลงทุกที ข้าพเจ้าได้สังเกตดู ท.ช. วิทยาแล้ว ก็แปลกใจว่า โดยฐานะของผู้ปกครอง ก็ไม่ได้มีสิ่งขบถพร่องพร้อที่จะทำให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจแต่อย่างใด แต่ท.ช. วิทยามี

อาการ ไม่รุนแรง แจ่มใส สบายใจ ทั่วทั้งตัว ชักขึ้นและรุนแรง
 เช่นนี้ เด็กมีหน้าที่คอยหวาดสังเกตุ กลัวแม่แต่คำถามที่ครู
 หรือเพื่อน ๆ ซักถาม ไม่เคยออกความเห็นใดๆ ในการเรียน
 และนับวันแต่จะซึมลงทุกที

ทางโรงเรียนจึงขอความร่วมมือมายังท่าน เพื่อให้ได้โปรด
 หาวิธีใดๆ ที่จะทราบต้นเหตุของอาการต่าง ๆ ทั้งกล่าวแล้ว
 ในตัวของ ค.ช. วิทยา เพื่อการแก้ไข และเพื่ออนาคตอันดี
 ของเด็กต่อไปด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

อภิชาติ

(ครูประจำชั้น ป. ๒ ก.)

“เมื่ออ่านจดหมายแล้วเกิดความสงสัย ให้ความร่วมมือกับ
 เขาเถอะ ฉันอ่านแล้วจะขันทาย ครูเขียนจดหมายมาแล้ว รว
 กับว่าตาตุ๋เป็นโรคจิต มันหน้าที่ของเธอก็คือแม่จะต้องดูแล
 ส่วนฉันนะ ไม่เห็นตาตุ๋ผิดไปตรงไหน เด็กมันซิมของมันเอง

ครูคงคิดว่าตระกูลของฉันทหรือของเชอเป็นยากระมัง” พ่อพูด
แล้วหัวเราะอย่างสนุกสนาน พร้อมกับร่อนจดหมายของครูไป
ให้แม่

แม่อ่านแล้วไม่ได้บอกความเห็น แต่ขยำจดหมายของครู
โยนลงในกระโถน แล้วหันมาเอาใจใส่กับการถอดไฟท่อไปอีก
ส่วนค่อยใจหายวาย เพราะครุฑาคคนว่าตุ้ยจะต้องเอาจดหมาย
ตอบจากพ่อหรือแม่ไปให้ได้

“คุณพ่อครับ อ้า--”

“อ้า-อกแล้ว หักพุดคัตอ้าง มันโกตรงไหน จะพูด
อะไรพุดมา”

“คุณครูต้องการคำตอบครับ”

“บอกเขาว่า พ่อไม่สนใจการสังเกตบ้าง บอๆ อะไรของ
ครูของแก และไม่มีคำตอบ ลูกใครใครกรกทงนั้นครูไม่ต้อง
มาสอน”

“แต่--”

“อย่า ไม่มีคำว่าแต่ พ่อส่งไปอย่างไรก็ต้องทำอย่างนั้น
เราไม่ต้องบอกความเห็น เป็นเรื่องของผู้ใหญ่”

ตุ้ยเงยบ เมื่อดูกสอนให้กระทำสองสิ่งทตรงกันข้ามใน
เวลาห่างกันไม่ถึง ๑ นาที พ่อบอกมิอะไรก็ให้พูดออกมา แต่

แล้วห้ามตัวย่อย่าออกความเห็นโต ๆ ตัวยมีความคิดทสับสน
อลหม่าน พอຍงคงมอจ้องหน้า ส่วนแม่ไม่เอาใจใส่ตัวยเลย
เสียงน้องแตงร้องจาซนในห้องนอนของแม่ แม่ลูกชน
อย่างเขื่อนายเต็มท่ ตัวยเองไม่เคยคิดว่าน้องร้องนั้นเพราะอะไร
แต่ตัวยคิดเอาอย่างเด็ก ๆ ว่า การที่น้องแตงร้องไห้ก็เพราะต้อง
ไ้ไ้กับความเจ็บปวด และถ้าเป็นเช่นนั้นก็น่าเหมาะสมควรแล้วสำหรับ
ศัตรูของตัวย เจ็บมาก ๆ ไ้ไ้ไ้--ตัวมาร

แม่ลูกชนเดินไปชนบันได

“เฮอ- ม่ลูกกวนตัว ม่ผวกวนใจ”

แม่ชอบพุดอย่างนั้นเสมอ ตัวยเคยคิดเหมือนกันว่า ทำไม
แม่จะต้องพุดเช่นนั้นออกมา มันมีสิ่งใดที่ก่อกวนใจจนมา
ในการพุดเช่นนั้นหรือ แม่พุดจนตม้นำมาพุดเล่นเล่นตักปาก
ไปด้วยอีกคน โดยไม่เข้าใจความหมาย แต่ตมคิดว่าพุด
เช่นนั้นแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่ ตมก็อยากเป็นผู้ใหญ่ และคิด
อยากทำทุก ๆ อย่างที่ผู้ใหญ่ทำ นิสัยต่าง ๆ ของเด็กมักจะถาย
ทอดไปจากพ่อแม่ที่ตนอยู่ใกล้ชิดเช่นนั้นเสมอ

“คุณ-คุณ ช่วยหน่อยค่ะ ตายแล้ว ลูกแตงตัวร้อนจัง
แล้วชักควย เรว-คุณ--”

เสียงแม่วิ่งตะโกนเรียกพ่อ พ่อลุกขึ้นแล้ววิ่งพรวดพรวด
 ขึ้นไปบนเรือน คุยและตม้หน้าซัดเพราะความตกใจ ไม่ใช่
 เรืองนองตัวรอนและซึก แต่คิดเอาไว้ว่าอาจเกิดมีการทะเลาะกันขึ้น
 เรืองนองแดงอกไก่ โดยหยิบยกเอาต้นเหตอะไรก็ได้ขึ้นมา
 ซัดทอตกกันให้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ผิดให้จึงได้ แต่การทะเลาะ
 กันเป็นเรื่องที่เคยเห็น ว่าธรรมดาที่สุด ขณะนั้นในอารมณ์ของ
 คุยเอง เกิดมอารมณ์ ๒ ประการขึ้นในจิต อารมณ์แรกคือการ
 กลัวเสียงทะเลาะกันของพ่อแม่ แต่ก็นอยกว่าอย่างที่สอง ที่เป็น
 อารมณ์อันเกิดขึ้นในส่วนลึกของจิต เป็นอารมณ์แห่งความพึง
 พื่อใจ คุยคิดอย่างไรหรือ น้องแดงอายุเกือบจะโต ๑ ขวบ
 เต็มแล้ว เป็นคนทพอรักที่สุด เมื่อสิ่งทพอรักมากนั้นมือนตราาย
 และสิ่งนั้นเป็นศัตรู คุยก็เกิดความพึงใจเป็น ๒ ข้อ ศัตรูมี
 มือนตราายอย่างหนึ่ง และโตเห็นของทพพ่อแม่รักเป็นมือนตราายอีก
 อย่างหนึ่ง ส่วนลึกของจิตของคุยนั้น-คุยบม บมอยู่ในส่วนลึก
 ของจิตทโอกาสนั้นมาลงแล้ว

๑ เดือนหลังจากน้องแดงโตเข้าไปป่วยใน โรงพยาบาล
 ถ้าหากจะมีใครสักคนหนึ่งได้อ่านประวัติคนไข้รายนี้ของโรง
 พยาบาลแล้ว ก็จะพบบันทึกประวัติดังนี้

“เด็กหญิงแดง อายุ ๑๑ เดือน เพศหญิง ชาติไทย
 รับไว้ในแผนกกุมารเวชศาสตร์ ด้วยอาการสำคัญว่า เป็นไข้
 และชักมา ๑ วัน ก่อนมาโรงพยาบาล

แพทย์โคเบนทกประวัติของแดงไว้อย่างละเอียด เกี่ยวกับ
 ประวัติการคลอดของแม่ น้ำหนัก เวลาคลอด การเลี้ยงดู การ
 เอาใจใส่ ประวัติของครอบครัว ความร่าเริงของครอบครัว
 ชีวิตและนิสัยของพ่อแม่พี่น้อง การตรวจร่างกาย และการให้
 การรักษา ตอนหนึ่งของประวัติโคเบนทกไว้ว่า

“ตามประวัติที่สอบถามได้ถึงวิธีการเลี้ยงดูบุตรของ
 ครอบครัวนี้ พ่อแม่มีเวลาเอาใจใส่ต่อบุตรของตนน้อยเต็มที่
 ส่วนมากทิ้งบุตรไว้ให้คนอื่นหรือคนใช้ดูแลแทนตน ทั้งบิดาและ
 มารดาต่างออกไปทำงานหาเลี้ยงชีพนอกบ้าน แม่แถมวันหยุด
 งานก็หาโอกาสออกไปนอกบ้าน เพื่อหาความสุขส่วนตัว---

“ตลอดเวลาที่เด็กป่วยอยู่ในโรงพยาบาล มารดามาร
 เฝ้าดูแลเฉพาะตอนกลางวัน ซึ่งแพทย์อนุญาต ทั้งนี้เพราะ
 กลางวันต้องไปทำงานทั้งบิดามารดา สำหรับบิดาไม่ค่อยพบมา
 เยี่ยมบุตรบ่อยนัก ตามจากพยาบาลรายงานว่ามาข้างชั่วขณะใน
 ตอนเย็น แม่แถมมีอาการที่ไม่ค่อยจะพบอยู่กับบุตรนานพอ--”

“--อาการต่าง ๆ ที่คลอตาม ไข้ลดต่ำลง จนเป็นปกติ
แต่มีข้อสงสัยเกิดว่า เด็กป่วยจริง ร้องกวน ไม่ค่อยนอน ทม
นม และรับประทานอาหารให้น้อยมาก และซึมผิดปกติ
อาการต่าง ๆ เหล่านี้มีเฉพาะตอนกลางวันที่มารดาปล่อยให้
ทางโรงพยาบาลช่วยดูแล แต่ในตอนกลางคืนเด็กกลับมีอาการ
เซ่มีซัน นอนหลับสนิท ไม่ร้องกวน และกินนมได้มาก--”

“--มาสังเกตได้ว่าอาการผิดปกติต่าง ๆ เหล่านี้หาย
ไปในตอนกลางคืน ก็เพราะมารดามานอนเฝ้าและคอยอุ้มเด็ก
อยู่ด้วย วันอาทิตย์ต่อมาได้ขอรับให้มารดาอยู่กับเด็กป่วย
ตอนกลางวันตลอดวัน ไม่ปรากฏอาการผิดปกติดังกล่าวเลย--”

“--ได้ขอความร่วมมือจากมารดา ให้ล้างานสัปดาห์ ๒-๓
วันเพื่อเผาคีตก ใ้ไ้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และตลอด
เวลา ๓ วัน ที่มารดาอยู่ด้วย เด็กไม่เคยร้องจ๊เลย นมและ
อาหารได้มาก นอนหลับทั้งวัน แต่พอวันที่ ๔ มารดาไปทำงาน
อาการผิดปกติต่าง ๆ กลับมาอีก--”

“แนะนำให้เอาเด็กกลับบ้านได้ มารดาบอกว่ามีคนไข้ใหญ่
พอที่จะเอาใจใส่ดูแลเด็กได้ในตอนกลางวัน คิดว่าการกลับไป
อยู่บ้านจะไ้รับความอบอุ่นดีกว่าให้เด็กอยู่ใน โรงพยาบาล
ต่อไป--”

ตอนสุดท้ายของประมวลมีหมายเหตุว่า- “ขอพบกบฏคา
มารดาเด็กพรอมกันสักครึ่งหนึ่ง เพื่อดูและแนะนำ เพราะ
ประมวลของครอบครัวนั้นควรจะได้แก้ไข---”

ด้วยรู้สึกแปลกใจมาก ตั้งแต่นั้นเองต่างกลับจากโรงพยาบาล
มาอยู่บ้านตามเดิม เพราะพ่อและแม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก
พ่อไม่คมเหล้าและไม่เคยกลบยานึกๆ ด้วยกลับมาจากโรงเรียน
และพบการยอมรับของแม่ในครัว หรือไม่แม่ก็เย็บเสื้อให้
พวกลูกๆ พ่อใช้เวลาตอนเย็นช่วยสอนให้ทำหัตถ์งาน หัก
เขียนหนังสือ และทำการบ้าน เวลาอาหารเย็นและอยู่พรอม
กัน พ่อคอยตักตวงหาถามเสมอว่า มีสิ่งใดบางที่ลูกๆ ต้อง
การจะกระทำและให้ออกความเห็น ให้ออกเหตุผล และไหม
การออกเสียงกันระหว่าง พ่อ แม่ ด้วย และคิม พ่อบอกให้ด้วย
พูดอย่างฉลาด และคอยแก้ไขถ้าพูดผิดและขาดเหตุผล
ชี้ให้เห็นว่าสิ่งนั้นควรหรือไม่ควร พ่อเคยไปคุยกับคุณครูบ่อยๆ
เหมือนกัน ด้วยไม่เคยได้ยินเสียงพ่อและแม่ทะเลาะกันอีกเลย
พ่อคอยบอกด้วยใจรักนงๆ บอกให้ด้วยว่าตนเองต่างนั้นเป็นคน
คนอย่างด้วยเหมือนกัน แต่ตัวเองคิดว่า คนตัวโตจะต้องให้ความ
ดูแลคนตัวเล็กกว่า เหมือนกับพ่อและแม่ที่ต้องคอยให้ความ

ตุแลตุย ต้องทำงาน ต้องหาเงินมาเลี้ยงตุย ต้องให้ของต่าง ๆ แก่ตุย

ไม่ใช่เหตุที่พ่อสอนเท่านั้นที่ทำให้ตุยแรมรอนองแตงจนมา ความเหินหวานองแตงเป็นศตวรรษนเลือนหายไปหมดสิ้น เมื่อพ่อบอกว่า พ่อและแม่รักตุย ตุ่ม และแตงเท่า ๆ กันหมด แต่พ่อและแม่ต้องอุ้มต้องกอดจุนองแตงก็เพราะน้องแตงยังเล็ก ยังเดิน ยังวิ่งไม่ได้ ทำอะไร ๆ ไม่เก่งเหมือนตุย ยิ่งไปกว่านั้น วนหงหลังจากอาหารเย็น พ่อก็แรมถามชวนในทีประชุม

“มีใครอยากได้อะไร หรือสงสัยสิ่งใดบ้าง” พ่อพูดกล่าวเปิดการประชุม พร้อมกับทำท่าทักใบ้ ๆ และยม

ตุ้มยกมือ และพ่อพยักหน้า

ตุ้มขอฉาหม่นวมเพิ่ม ๑ ผืน

พ่อยมแล้วหันไปพยักหน้ากับแม่

อนมค แม่บอก

ตุยยกมือ

ขอถามปัญหาครบ

พ่อหันไปมองหน้าแม่ เป็นเชิงสงสัยสยทตุยมีปัญหา

“พูดได้” พ่อพยักหน้า

“ทำไมคุณพ่อ คุณแม่จึงรักตุย น้องตุ้ม และน้องแตง”

“ แรกก่อนพ่อและแม่รัก ”

“ คุณพ่อยังตอบไม่ตรงคำถาม ครับ ”

“ พ่อและแม่รัก ก็เพราะทุกคนเป็นลูก และน้องแดง
เป็นผลทำให้พ่อและแม่รักลูก ๆ น้องแดงสั่งให้พ่อและแม่รัก
ลูกทุก ๆ คน ”

“ ออ น้องแดงเอง ทำให้พ่อและแม่รักเรานะน้องตุ่มนะ
ออกัสกรเหอะ จะขึ้นไปหอมให้ขาดใจเชียะ ”

น้องแดงส่งไคหรือ น้องแดงพกไคหรือ ตุ้มและตุ้ม
ไม่ไคนกถงขญหานเลย พ่อและแม่ทานน ททรวบถงการ
ตักสันใจในการเปลี่ยนนิสัยอันไม่กของตนเพอลูก ๆ

พ่อและแม่ไคไปพบแพทย์ หลังจากนาน้องแดงกลับมา
อยู่บ้านแล้ว แพทย์ไคขอให้พ่อและแม่เห็นถงการเปลี่ยนแปลง
ของน้องแดง ในอาการทศตปรกตตามทชนทกไว้

“ เกิดเกิดอาการเช่น นนเป็นผลจากอารมณ์ทเกิดชน
เพราะการถูกแยกออกจากพ่อแม่ ทำให้เกิดขาดความรัก ความ
เอนกทะนถนอม ” แพทย์เวมตถนกล่าว “ หรือพถงาย ๆ เกิด
เป็นโรคขาดพ่อแม่ โรคขาดพ่อแม่ของทารก ทำให้เกิดจจรจ
ไคกวน และมีอาการตถกถว่า นอกจากนณสมอยากจะบอกให้
ทรวบว่า เกิดอาการมีการตถปรกตในถ้านจิตใจอย่างอน ๆ ไคถอก
เช่นไม่ฉลาค ฐเวรจถ่าง ๆ ไคซ้า พุดไคซ้ากถว่าเกิดปรกต การมี

พ่อแม่อยู่ใกล้ ๆ การได้รับการอุ้มชู กอดถนอม และการให้
ความรักใคร่เอ็นดูต่อทารก จะทำให้เด็กเจริญเร็วในด้านความ
รู้สึกตบฏญญาและสุขภาพด้วย เด็กโต ๆ ที่ขาดการเอาใจใส่การ
เอาแค่อารมณ์เขาว่าเขาโต การขาดความรักลูกโดยเสมอภาค
พ่อแม่ประพฤติตนไปในทางเสื่อมเสีย เด็กจะดัดไปในวัน
ข้างหน้าไม่ได้ ครอบครัวนี้แคว้นจะเสื่อม ปัญหาเด็กวัยรุ่นที่
ซบคึกกันอยู่ทวณัน รากฐานแห่งความเสื่อมใดเริ่มตนมาแต่
บิดามารดา ตามประวัติต่าง ๆ ของครอบครัวของคุณเป็นรอง
ทควรแก้ไขอย่างยง---

โรงเรียน

๑๒ มกราคม ๒๕๐๔

เรียนผู้ปกครองเด็กชายวิทยาที่เคารพนบถ

โดยที่ทางโรงเรียนได้ตั้งใจจะให้มีการร่วมมือกันในการ
ดูแลเอาใจใส่ในด้านการเรียน และความประพฤติของนักเรียน
ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนั้น ข้าพเจ้าขอเรียนแจ้งมายัง
ท่านเพื่อขอแสดง ความยินดีอย่างยง เกยวกกับการเรียนของเด็ก
ชายวิทยาว่า การเรียนของเด็กชายวิทยาได้เบนไปดวยค้อย่าง
น่าแปลกใจ ในชวาระยะ ๒ เดือนมานี้ เด็กชายวิทยาซนหมน

เรียนและตั้งใจอย่างยิ่ง และการสอบข้อในเคอนท์แล้วปรากฏ
ว่าสอบได้เป็นที่ ๑

ตามที่สังเกต ข้าพเจ้าได้พบความประหลาดใจยิ่งไปกว่า
สถิติขณูญา และการเรียนนักคอส นิสัยของเด็กได้เปลี่ยนแปลง
ไปมาก เกอเรนแรง แจ่มใส และร่างกาย สุขภาพสมบูรณ์คน
ชักถามปัญหาและข้อสงสัยต่าง ๆ เสมอ ให้คำตอบฉลาดฉลาด
และมีความเชื่อมั่นตนเองอย่างมาก ข้าพเจ้าคิดว่า ปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในใจเด็กนั้น คงโดยเหตุหนึ่งเหตุใด ได้ถูก
ทำลายไปโดยสิ้นเชิงแล้ว ข้าพเจ้าเองก็พยายามจะหาต้นเหตุ
อันทำให้เกิดความมึนงงในอารมณ์เด็กนั้น ก็ยังไม่ทราบแน่

อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าก็อดที่จะทวงถามคุณทางบ้านเสีย
มิได้ที่ได้ช่วยเอาใจใส่เด็ก และขจัดปัญหาใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้น
ในอารมณ์เด็กให้หมดสิ้นไป ทำให้ข้าพเจ้าในนามของโรงเรียน
ที่เป็นห่วงใยในศิษย์ของตนบรรเทาความกังวลไป กลับ
เป็นปลื้มปิตทศความเด็กชายวิทยา จะเป็นผู้นำข้อเสียมาสู่
โรงเรียนของเราต่อไปในอนาคต

ขอแสดงความนับถือ

อภิชาติ

(ครูประจำชั้น ป.๒ ก.)

“แม่จดหมายของคนรักด้วยน้อยชั้ว พ่อพด
กับแม่ แล้วบันทึกหมายส่งให้แม่ แม่อ่านจดหมายอย่างตั้งใจ
แล้วค่อย ๆ พยัไล้ซองตามเดิมพลางยิ้มอย่างภาคภูมิใจ

“ต๋ย พรุ่งนี้พ่อจะไปส่งต๋ยเอง คุณแม่ไม่ต้องไปก็ได้”
พ่อหันมาพดกับต๋ย

“คุณครูบอกมาให้คุณพ่อหรือคุณแม่ตอบจดหมาย”

“ไม่ตอบละ พรุ่งนี้พ่อจะไปคุยกับคุณครูของต๋ยเอง พ่อ
จะไปคุยให้คุณครูทราบทุกอย่างที่คุณครูสงสัย

“เรื่องอะไรครับคุณพ่อ”

“เรื่องน้องแดงขอร้องให้พ่อและแม่รักลูก ๆ ทุก ๆ คน
นั่นแหละ”

อนาคตของเด็ก ขึ้นอยู่กับรากฐานแห่งความรักใคร่
เอ็นดูเอาใจใส่ ที่พ่อแม่จะสร้างลงไว้บนทางเดินของ
ชีวิตของลูกตน

แม่ไม้รักน้อย

สัการ เทวกล ณ อยุธยา

คุณนงจำได้ว่า เป็นวันนนั้น ยายหน้อย ลูกสาวคนโต
ของคุณกลีบยานเร่งรีบปรกติก ลากคอกกลับมาถึงบ้านหลังจากที่
โรงเรียนเลิกแล้วเพียงยี่สิบนาที อันเป็นเวลาตรอกเล่นในระยะ
ทางจากโรงเรียนมาบ้านตามอัคราธรรมมา อันแสดงว่า พ่อ
โรงเรียนเล็ก ยายหน้อยแก่ก็ช่วยกระเช้าหนึ่งล้อ ตรงลงมาชน
รถทันที โดยไม่ไ้ไ้เกลไ้ลไปกระโถกต้องเต เล่นหมากเก็บ
หรือไปอดหนุนแม่ค้าทั้งหลายแหล่เช่นเคย

คุณนงกำลังอยู่ในห้องหลังซ่งไซเป็นททำอาหาร ว่าง และ
ขนมอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ ในบางโอกาสเมื่อยายหน้อยกลับมาถึง
เสียงร้องเทากะทบพนตึงตึง ๆ มาอย่างรวดเร็ว อันเป็นการ
บอกให้คุณนวลวงหน้าถึงอารมณ์ของแกในขณะนั้นวากาลงเต็ม
ไปด้วยความตื้นตัน ต้องตื้นตันแน่ ไม่ใช่กำลังโกรธ เพราะ
เมื่อยายหน้อยโกรธนั้นเสียงเคินของแกจะไม่เป็นเช่นนั้น แต่จะดัง
หนัก ๆ กระแทก ๆ และไม่รวดเร็วเกอขถยขอยางนเป็นอนขาด

แล้วก็เป็นจริงดังที่คิดนึกคาดไว้ เสียงยายหน้อยร้องถามคนใช้
 ลั่นยานว่า คุณแม่อยู่ที่ไหน และอีกไม่ถึงสองนาทีก่อมา แยกพา
 หนานาทาทเติมไปด้วยความคึกคักตื่นเต้นของแกเข้ามาให้คุณ

“แม่เรื่องอะไรหรือจ๊ะ” คิดนึกถาม “ไปพบลูกแมวกกลาง
 ถนนเลยให้รถหยุด แล้วลงไปหยยมักกลับมาบ้านด้วยอกละคร”

“ไม่ใช่ลูกแมวหรือคะ” ยายหน้อยสั่นหน้า “คุณ
 แม่ขา วนนหน้อยชวนเพื่อนมาค้างบ้านด้วยคนหนึ่ง คุณแม่ให้
 เขาค้างด้วยได้ไหมคะคุณแม่ขา”

แกพูดอย่างรวบเร็วตามนิสัยที่คิดนึกพยายามปลุกฝังให้
 คอเมอตองการสั่งโตห้อมมีความประสงค์จะขอร้องไห้ใครทำ
 สิ่งใดให้แล้วละก็ ไม่ต้องมีพูดอ้อมค้อมวกไปเวียนมาอยู่ ให้
 พูดออกไปตรง ๆ เลยทีเดียว

คิดนึกจะไป จีบความจากคำพูดของแกไม่ทันอยู่เป็นครู่

“หือ หน้อยว่าอะไรจ๊ะ ไหน พูดใหม่ให้แม่ฟังชัด ๆ ออก
 ทช”

“เพื่อนคะ เพื่อนของหน้อย หน้อยชวนเขามาบ้านด้วย
 ขออนุญาตให้เขานอนค้างกับหน้อยด้วยคนนะคะ คุณแม่”

“ชวนเพื่อนมาค้างด้วย” คิดนึกทวนคำ

“คะ” ยายหน้อยรีบ แล้วหันหน้าไปทางประตู พัก
 พยัคฆ์หงกหงก บอกว่า “นั่นไงคะ เขายืนอยู่ถนน ตรงข้าม
 ประตูนั่นไงคะคุณแม่”

คุณนุเหลียวไปมองดู ก็ได้เห็นเด็กผู้หญิงคนหนึ่งยืน
 เบียด ๆ อยู่ตรงประตูห้อง คงโผล่แต่ร่างกายซีกหนึ่งและทรวง
 หนาซีกเดียวเช่นเดียวกับนกออกมาให้เห็นเท่านั้น ยายหน้อยจึง
 เจากะการไปจับแขน ออกแรงดึงให้เข้ามาในห้อง เด็กนั้น
 ขดขุ่นเล็กน้อยอย่างกระตักอาย แต่ยายหน้อยกวาดมามายอยู่
 กอหน้าคุณนุจนโต

“มาเถื่อน่า ไม่เป็นไรหรอก คุณแม่ของฉันใจดีจะตาย
 ไป” กระบวนโหมดยกย่องกันเองละก็ไม่มีใครเกินยายหน้อย
 คนนอกแล้ว พงศ “คุณแม่ฉันใจดีแล้วกึ่งทางนมแกงอกด้วย
 นะจะบอกให้ วันหลังเธอชอบอนุญาตคุณแม่ของเธอมาค่างหลาย
 วันดี จะได้ออกไปเล่นให้เรื่อยไปเลย” แล้วก็นำหน้าท่ามาก
 ฟัดฟัดเข้ามาทงานใส่ขนมยงหนาเนอ ทอดนาลงจะจัดให้แก
 วยประทานเป็นของขวัญ บอกว่า “โอ้โฮ หอมจังเลย ขอให้
 หน้อยเขาทานบ้างนะคะ คุณแม่ขา”

“อ้อ หน้อยชอบหรือจะ” คุณนุยกบเพื่อนของยายหน้อย
 ทั้งทในใจยังว่าววยตรงไม่ตกว่า จะทำอย่างไรดี

“ใช่ค่ะ ซอหน้อยค่ะ” ยายหน้อยเป็นเจาเจาการตอบ
 เลยเองตามเคย “ซอหน้อยน่ารักไหมคะ คล่องกัยหน้อยเปียบ
 เลย”

เด็กหญิงหน้อยไม่ได้กล่าววาทะแต่อย่างใดเลยแม้แต่สักคำ
 ใดๆ ก็ฉนั้นถือโอกาสสนนพิจารณาตแ และเห็นไควว่ามีอะไร
 ข้างสังข้างอย่างในตัวของแ ซงเป็นทนายสนใจมิใช่น้อย แ
 เป็นเตกรุ่นราวคราวเดียวกันกับยายหน้อย คือในราวสิบขวบ
 แต่ทว่าร่างเล็กกว่ายายหน้อยเล็กน้อย ผิวคล้ำกว่ายายหน้อย
 ซงเป็นคนขาว ใบหน้ากลมแบนเบือเหลือหัวเราะหนาเป็นอย
 ตลอดเวลา แต่แม่หน้อยนแกตำซำกว่า เสือฉาแม่จะสะอาดเรียบ
 รอยแตกค่อนข้างหลวม ร่มร่ามิได้สมกัยตวนก และมีรอยประชน
 เป็นบางแห่ง อันแสดงว่าอาจจะเป็นสิ่งที่แม่หนไต่รบช่วงตกทอด
 มาจากผเป็นพลาวกเป็นโต แต่สังทคณรสักสนใจมากก็คอ
 ดวงตาของแม่หน เป็นดวงตาคู่ตากลม ทมแววลึกซงราวกับ
 มิใช่ดวงตาของเด็กในวัยสิบขวบเช่นนั้น

“หน้อยจะมากางกัยหน้อยทนายหรือะ” คณถามแกอย่าง
 อ่อนโยน ะไรอย่างหนึ่งเทอนให้คณมีความระมัดระวังทระใช้
 เสียงและถ้อยคำในการพุดกัยเด็กคณ คล้ายเคินบนสะพานท

ไม่เปราะร้าว ถ้าแรงเกินไปก็หักพังเพียงนั้นคนเดียว สะพานก็
อาจะพังโครมลงไป

“บอกคุณแม่ชีว่าใช่ค่ะ” ยายหน้อยกระตุนเพื่อนซีก
แม่หน้อยลงเลोकเอนอยู่ครู่หนึ่ง จึงไต่ตอบออกมาอย่างไม่
เต็มปากเต็มค่านัก

“ค่ะ”

“หนูบอกคุณแม่แล้วหรือจะ คิดนชักคอ
แม่หน้อยยังไม่ทันตอบ แม่เลิกสำรวจศพของคิดนักตอบ
หอยเสียเองว่า “หนูเคยชวนหน้อยเขาไว้นานแล้วละค่ะคุณแม่
เขาว่า ให้เขามาค้างกับหนู หน้อยเขาบอกว่า แล้วเขาจะขอ
อนุญาตคุณแม่ของเขา แล้วพอนั้น หน้อยมาบอกกับหนูว่า
คุณแม่ของเขายอมให้มาค้างแล้วค่ะ”

คิดนมองคิดหนาเบิกหญิงหน้อยอย่างพิจารณา ถามว่า
“จริงอย่างทหนอยบอกหรือจะ หน้อย”

หน้อยเหลือบตาตาลมคั่นขนมองสับตา คิดนแวยหนึ่ง
แล้วกลบลง ตอบว่า “จริงค่ะ” ทวยเสียงอย่างเต็ม

ที่ยายหน้อยจะรำคาญในการสัมภาษณ์จนยกยาดก้นเวลา
นานแต่ไม่ไต่เนอไต่หนงน จึงตบตบเสียด้วยการร้องอทธรณ์ว่า

“คุณแม่เขา หน้อยหวนชมบงหนาเนอเต็มทแล้ว”

ดิฉันจำต้องยุติการชักใช้ไล่เลยงไวแต่เพียงเท่านั้นก่อน
 ส่งยายหน้อยเอากะเฒ่าไปเก็บและพาเพื่อนไปล้างมือเสียก่อน
 แล้วกรเรียกให้เติกรยไซ้มายกของว่างไปตงทโตะตรงระเบียง
 หลังบาน

หลังจากทโตะล้างมือออกมาตงทโตะแล้ว คุณหมอนเพื่อน
 ยายหน้อยจะมหน้าตาแจ่มใสซนกว่าเดิม ยายหน้อยคยจอตลก
 เวลา คยพลางจมนมบ้งได้ปากพลาง

“อรรอยใหม่ ซนบ้งของคุณแม่นันทำอรรอยใหม่” ยาย
 หน้อยหาคำซมเซยให้แม่ออกตามเคย หน้อยเคยวตยอยจตบ
 ไม่ได้ เชนแต่เหลอบมามองทางคณแล้วกพยกหนารบรองคำ
 พคของยายหน้อย

“คุณแม่ของเธอละ เวลาเธอลับจากโรงเรียน คุณแม่
 เธอทำซนมอรรอยๆ ไว้ให้เธอขางหรือเปล่า”

“ขางทกทำ ขางทกไม่ได้ทำ” เพื่อนยายหน้อยตบโดย
 ไม่พกคค ซงเชนการแสดงว่าแกตบไปตามทเบนจริง

“วันไหนไม่ได้ทำเธอมีหิวแยหรือ” ยายหน้อยส่งสย
 กตวแกเองเคยอคอาหารว่างสกมอเมอไร

“ขางวันถาแม่มลตางคแมกให้สตางคไปซอซนมกนเอง”
 หน้อยตบ เรมพคประโยคยาวๆ เชนครงแรก “แต่กไม่คอย

“อืมหรือ เพราะพอไปซื้ออะไรมา ก็จะต้องแบ่งให้น้องออกทั้งสามคน”

“เธอมีน้องทั้งสามคนเที่ยวหรือ” ยายหน้อยซัก คุณนงเฉย ทำเป็นอ่านหนังสือ ปล่อยให้เขาคยกันตามสบาย เด็กจะไม่ระวังตัวเมื่อเห็นว่า “ไม่ตกอยู่ในความสังเกตสังกาของผู้ใหญ่” และเมื่อเด็กไม่ระวังตัวก็อาจจะปล่อยอะไร ๆ ที่น่ารำคาญมาบ้าง

“อืม” หน้อยคราวรับอยู่ในคอ กลืนขนมปังที่กำลังเคี้ยว แล้ววกหันมาคิดโอวโลกตนเย็นแก่สาคอ “น้องสามคน พอสองคนเวลาซื้ออะไรมาต้องแบ่งออกเท่า ๆ กันทุกอย่างเลย”

หกคน ก็ฉันทันใจ น่าสังสารพ่อแม่ของยายหน้อย คลอจกนกระตังพนองและตัวแกเอง

“ฉันไม่มพเลย แต่มิน้องสองคน” ยายหน้อยอวดอ้างแต่เสียงไม่ภาคภูมิใจ ชะรอยแก่จะรู้สึกน้อยหน้ายายหน้อยก็เช่นใด

“เฮ้ แล้วน้องเธออยู่ไหนล่ะ” หน้อยซัก หันไปมารอบ ๆ “ไม่เห็นมีสักคนเดียววน”

“ไปค้างที่บ้านคุณยายอีก ๒-๓ วันถึงจะมา” ยายหน้อย

บอก แล้วถามต่อไปว่า “เธออยู่ทนนาน ๆ เป็นเพื่อนฉันจนกว่า
น้องของฉันจะกลับได้ไหม”

แต่ว่าเพื่อนยายหน้อยมิได้ใส่ใจฟังคำถามประโยคหลังน
แก้มวแต่ขมวดคิ้วเข้าหากัน ทำหน้าบออย่างใช้ความคิดครุ่น
หنگอนทจะถามว่า “แล้วเธอไม่คิดถึงน้องหรือ”

“เอจจจจ” คิดองซึ่ ยายหน้อยตอบทันที

ยายหน้อยลงไปครัวหึ่ง คอยทาทใช้ความคิด จาก
ทางคา คิดนเห็นแกช่าเลื่องมาทางคิดนอย่างชลาต ๆ แล้วก
ค้อย ๆ เอียงหน้าเข้าไปใกล้ยายหน้อย กระซิบถามว่า “แล้ว
คุณแม่ของเธอละ คิดองน้องของเธอหรือเปล่า”

“เอจจจจ” คิดองซึ่ จิดนถโอกาสแทรกแซงการสนทนาจน
มา ยายหน้อยทำหน้าเจอน ๆ “เมื่อลูกไปอยู่ห่างตัว พ่อแม่ก
คองคิดองทกคนแะละจะ อดคองพ่อคองแม่ของหนเองกเหมือน
กัน ถาหน้อยห่างจากท่าน อย่างเช่นทมาคางกบหน้อยทนคน
วนน ท่านกจะตองคิดองหนเหมือนกัน

ดวงคาคากลมของยายหน้อยมองคิดนอย่างตกตะลง หวคว
ของแกชมวดเข้าหากันนค ๆ อย่างใช้ความคิด ต่อมา ปลายจมก
กยนและเชคชนนค ๆ อย่างคอรน เปนควงแรกทแกพคกบคิดน
โดยครงว่า

“พ่อแม่ของหนูไม่คิดถึงหนูหรอกค่ะ”

ดิฉันมองแกอย่างประหลาดใจ “เฮ้ ทำไมหนูพูดอย่างนั้นล่ะ”

“คุณพ่อของหนูเขาไม่ค่อยอยู่บ้านหรอกค่ะคุณแม่”
ยายหนูยัดใจแสร้งแสดงความรักรวมแกตามเคย “ถ้าคุณพ่อของหนูคิดถึงลูกก็ต้องอยู่กับบ้าน ไม่ไปไหนเหมือนอย่างคุณพ่อของเราซะ ไช้ไหมคะคุณแม่”

“พ่อของหนูต้องออกไปขายของต่างจังหวัดบ่อยๆ ค่ะ” หนูเล่า “ออกไปทีละหลายวันแล้วถึงจะกลับ กลับมาแล้วก็ออกไปใหม่อีก”

“ที่คุณพ่อของหนูต้องออกไปต่างจังหวัด นั่นก็เพราะว่าท่านต้องทำงานอย่างนั้นล่ะ” ดิฉันอธิบายให้แกฟัง “คุณพ่ोजำเป็นต้องไป เพาะจะได้อะไรเงินมาให้พวกหนูเรียนหนังสือ แต่ไม่ใช่ที่ท่านไปเพราะไม่คิดถึงหนู ท่านต้องคิดถึงแน่ๆ เทยว่ะ ไม่มีพ่อแม่คนไหนหรอกจะทิ้งจะไม่คิดถึงลูกเมือต้องอยู่ห่างกัน”

หนูเม้นริมฝีปาก ก็แกเป็นเด็กช่างคิดเสียจริง ๆ
ครอบครัวที่ประกอบไปด้วยเด็กดั่งหกคนเช่นนี้ น่าจะต้องมีอุปสรรค

มากมายหลายอย่าง ซึ่งสามารถจะสร้างแตกต่างคิดค้นได้
 อย่างน้อยก็คนหนึ่ง ในจำนวนนั้น

“จริงเหมือนกันค่ะ” แม่หน้อยกล่าว สัมผัสคล้องจอง
 ถ้อยคำที่ใช้น่าจะเป็นคำพูดของเด็กอายุสักสิบสามสิบสี่ขวบมาก
 กว่าเด็กสิบขวบ เมื่อเทียบกันยายหน้อยแล้ว ยายหน้อยของ
 คุณนกกกลายเป็นทารกไปเลยทีเดียว “พอกคงคิดคงแคลงที่
 พอรักเท่านั้น แม่ก็เหมือนกัน”

คำพูดของแก ทำให้คุณนกกจะเฉลียวใจอะไรขึ้นมาบ้าง
 อย่าง คุณนกกจึงทำเป็นซักถามแกต่อไปเรื่อย ๆ เหมือนไม่ตั้งใจ
 ว่า “คุณพ่อกับคุณแม่ของหน้อยรักใคร่ล่ะ”

“แม่รักพ่ หน้อยกับน้อง หนิง ทักสวัสดีค่ะ” หน้อยบอก
 และยายหน้อยก็รีบหันมาทักทายความตามเคยว่า “พ่ หนิงเป็นพ
 คนโตของหน้อยค่ะ น้องหนิงเป็นน้องคนเล็กสวัสดี”

“โอ้ โอ้ รักสองคนเท่านั้นเองแหละ” คุณนกกเสียงลือ
 พลังหัวเราะ แล้วหันไปทางยายหน้อย ถามว่า “หน้อยลือ
 ว่ายังไง แม่รักลูกคนไหนมากที่สุดจะรู้ไหม”

“คุณแม่รักหน้อยมากที่สุดเลย” กระบวนควยโอกาส
 ลึกเป็นไม่ว่าใครก็ทายหน้อยได้เลย แกตอบพร้อมยกลูกจาก

เกาฮยอนศรีพระออกมาชนคนแซนคณเภา ๆ ยายหน้อยมองพลาง
เมมรมลปาทาตารียบ ๆ

“ใครบอก คุณว่า แม่รักลูกเท่ากันหมดทุกคน ถึงแม่ว่า
หน้อยจะมีน้องอีก แม่ก็ต้องรักน้องให้เท่ากับหน้อยเหมือนกัน”

“แต่คุณแม่คนของบอย ๆ นะคะ คุณแม่ว่านของค้อ ไม่รัก
คุณแม่อีกหน้อยมากกว่า”

“ที่แม่คนของนะไม่ใช่ว่าแม่ไม่รักนงนะจะ” คณออธิบาย
ทำเช่นไม่วไม่ชักขยายหน้อยเสีย “แม่อีกลูกเท่ากันหมด แต่
ก็ต้องรักเพราะว่านงชน บางทีค้อ แม่ก็ต้องชวาทค้อ ถ้า
ชนแม่จะไม่รัก เมื่อชแล้วนงของยัง ไม่เชอ บางคราวแม่ก็ต้องทำ
เป็นเฉยเหมือนแม่ไม่รักเสียบ้าง ลูก ๆ จะใคร่สักตัวว่าจะต้อง
ทำตัวให้เป็นเด็กดี พอกับแม่ถึงจะรัก หน้อยเข้าใจแล้วหรือยัง
เล่า”

“หน้อยเขาบอกว่าคุณแม่ของเขาคือไม่รักเขาค่ะ” ยาย
หน้อยขยายความลยของเพื่อนออกมา “คุณแม่เขาให้หน้อย
เลี้ยงนง แลวมอะไรก็ต้องให้น้องควยคะ ถ้าของมินคเคียว
หน้อยก็ต้องให้น้องหมด ตัวเองไม่ไ้ไ้ทานเลย”

ในฐานะที่ใคร่เลือกให้เป็น ผู้รับ ความในใจของเพื่อน
ยายหน้อยจึงเต็มไปด้วยความเคอครอนแทนอย่างที่สุดจนน่าช่น

“พอกมัสักครแล้ว หนอยักพาเพื่อนไปอาบนาเปลี่ยนเสื้อ
ผ้าเปลี่ยนจะ หนอยจะมากาง เอาเสื้อผ้ามายาเปลี่ยนหรือเปล่านั้น”

ยายหน้อยอาบ ทำท่าพกล ยายหน้อยมองเลกลก เมื่อ
เห็นเพื่อนทำท่าสาบใจ ก็คงตัวเป็นทนายแตกต่างตามเคยว่า
“หนอยบอกเขาเองคะว่า ไม่ต้องเอาเสื้อมาก็คู ของหนอยมี
เยอะ หนอยจะให้ยืมของหนอยได้”

ยายหน้อยทำท่าโล่งใจ แต่ก็ฉกฉวยหนักใจ เมื่อพยายาม
ทะลกล่อให้แกขยายความจริงออกมาเองไม่ได้ผล ก็ฉก
ต้องใช้วิธีตรงไปตรงมา แม้จะทำให้แกต้องตกใจบ้างก็ตามที่
ฉกฉวยบาทสองของหน้อยหมุนตัวแกให้หันมาบนตรงหน้าฉก
แล้วถามว่า

“หนอยจำ ไหนหนูลองออกมาตามตรงซว่าทหนจะมา
คางกับหนอยนั้น หนอยบอกให้คนแม่ทวายแล้วหรือยัง”

ยายหน้อยออกไปคนหนึ่งแล้ว จึงตอบโดยไม่มองสบตา
ฉกฉวย “บอกแล้วคะ”

“บอกแล้วนั้น” ฉกฉวยถาม

“นั้นคะ” ยายหน้อยลงเลตามเคยก่อนตอบ

“เอาอย่างนกแล้วกัน บานหนอยที่ไหนจะ ฉกฉวยให้คน
เขาไปบอกคนแม่ของหน ให้ทวายเสียออกครึ่งหนึ่ง ท่านจะใคร
ไม่เป็นห่วงว่าหนอยหายไปไหน”

คุณเอกท้าวคุณ กล่าวคอทโรงเรียนไม่มีใครอยู่เลย เพราะ
 เหตุที่มันเป็นโรงเรียนประจำ มีแต่การโรงกไม่รเวอรรว
 ะไร เมื่อเป็นเช่นนั้นก็นอนว่า คุณจะต้องทนวันวายใจไป
 จนเช้า จึงจะรับนำแม่หน้อยไปส่งที่โรงเรียน และคอยพบกับ
 มารดาของแก ซึ่งถ้าหน้อยไม่ไปบอกไว้ ก็คงจะต้องไปไต่ถาม
 เอาความสว่างจากครูที่โรงเรียนเป็นแน่

แต่แล้วคุณก็ไม่ต้องคอยถึงเช้าเลย ในตอนกลางคืน
 นอนเอง ประมาณสองทุ่มเศษ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่คุณส่ง
 เด็กทั้งสองเขามุ่งไปแล้ว ยายหน้อยก็กว้งหน้าคนเขามาในห้อง
 พุคละลาละลกว่า

“คุณแม่ชา หน้อยเขาเป็นอะไรก็ไม่ทราบคะ เขาอน
 อยู่คนเดียวกรองไห้ใหญ่เลย ทำจะปวดท้องกระมังคะ คุณแม่
 เอายาแก้ปวดท้องไปให้เขาทานหน้อยไม่ได้หรือคะ”

คุณนวยไปท่ห้องที่เด็กทั้งสองนอนอยู่ด้วยกัน ก็พบบาย
 หน้อย ในเสื่อนอนของยายหน้อยนอนร้องไห้สะอึกสะอื้นอยู่
 คุณพยายามปลอบถามอยู่เป็นนานว่า แกเป็นอะไร แกก
 ็ไม่ยอมตอบ จนกระทั่งในที่สุด แกก็หลุดปากออกมาอย่าง
 กระต่อนกระแท่นเต็มทว่า

“หนุ่ย निकออกแล้วคะว่าบ้านของหนุ่ยอยู่ที่ไหน”

ออกเพียงยี่สิบนาทิต่อมา ก็ฉีกไปลงบ้านยายหน้อยจริง
 คงทศฉันทาคิดไม่มีผิด ยายหน้อยมิได้บอกคุณแม่ของแกเลยว่า
 จะไปนอนค้างกับยายหน้อย แกหนีไปเฉย ๆ เพราะความน้อยใจ
 ที่ถูกมารดาเด้ก หนีไปเพราะ “แม่ไม่รักหน้อย” ตามที่แก
 เข้าใจแต่ประการเดียว เมื่อเราไปถึงนั้น คุณแม่ของแกกำลัง
 จะเป็นลมหมดสติ เพราะความกลัวใจอยู่แล้ว ภาพทั้งสองคนแม่
 ลูกฉวยเข้าหากันนั้นเป็นภาพที่จะหาได้ไม่ได้ง่าย ๆ อีกแล้วในชีวิต
 ของคุณ เพราะหกล้านกระไรที่แม่ของหน้อยไม่โกรธเกรี้ยว
 ลงโทษแกซ้ำอีก การท้อถอยอดกลืนเป็นเด็กเจ้าอารมณ์ช่างคิด
 ช่างแค้นของเธอไว้นั้นปลางรองไหนดั้น ก็ฉันเชื่อแน่ว่ามันคง
 จะมีความศักดิ์สิทธิ์พอที่จะปลางคำว่า “แม่ไม่รักหน้อย”
 ออกไปจากความคิดของยายหน้อยได้จนหมดสิ้นตลอดไป.....

บันทึกของอโง

ฉันทะ ศศิธร

วันที่ อเนกรองให้มาฟ้องว่าลูกบอลหาย และเห็น
แมงมุมเล่นอยู่ลูกหนึ่งเหมือนของอเนก อเนกขอคืนก็ไม่ให้
เราเรียกแมงมุมมาถามว่า "ลูกบอลนั้นมาจากไหน แกตอบ
ว่าเก็บใต้ท่อน้ำ เราถามเด็กอื่น ๆ ว่า บอลลูกของอเนก
แน่หรือ เด็ก ๆ ยืนยันว่าใช่แน่ เราบอกแมงมุมให้คนบอลให้
อเนก แกทำตาม แต่มาทาทางเสียตาย เราพาแกไปเล่นบอล
ของโรงเรียน

วันที่ วันที่เราตรวจความสะอาดโต๊ะเรียน โต๊ะเด็ก
สกปรกเป็นส่วนใหญ่ โต๊ะแมงมุมสกปรก และมีขาของแมง
มูกปรก มีดินสอคำ ดินสอสล บรบท ดินน้ำมันเยอะแยะ
บรบทสองอันมีชอชชวลและไฟเรา

วันที่ ครูเจียรในบอกเราว่า วานนี้แมงมุมมีประทาน
ข้าวมากจนพองกาง เติบอ้ยอ้ย แกขอข้าวจากครูเวรเพิ่ม
อีกมาก ๆ ทุกวัน เวลาประทานมักมูมาม เราเองก็เคยเห็น

น้อย ๆ ทำทางคล้ายกลัวว่าอาหารจะหมดเสียก่อน จึงต้องรีบ ๆ
เช่นนั้น แต่ถาเราไปยืนอยู่ใกล้ ๆ จะคน

วนท ครุรำพนบอกเราว่า แมงมุมเก็บชมพู่ซึ่งใคร
ทำหล่นไว้อยู่ข้างสนามมาเช็ด ๆ กับกางเกง แล้วรีบประทาน
เราก็เคยเห็นแมงมูกินขนมทเพอนรีบประทานเหลือไว้กินด้วย
ก็แก่ไม่รู้สึกทรงเกยเลย

วนท รดยนตเล็ก ๆ สองคันในกระบะทรายหลังชั้น
หายไปตั้งแต่เมื่อวานนี้ หาดูคนหยิบไปไม่ได้ เช้าวันนั้นแมงมูก
มาส่งเลข เราสังเกตเห็นกระเป๋าคู่ ๆ จึงถามว่าใส่อะไรไว้ใน
กระเป๋่า แก่ไม่ตอบและหันหาเจอนชอบกล เราชวนแก่ไปห้อง
สมุด แล้วให้แกหยิบของในกระเป๋่าออกมาให้ดู รดยนตทหาย
ไปนั่นเอง แมงมูกบอกเราว่าอยากได้ไว้เล่น เพราะไม่มีของ
เล่นเลย และรดยนตนเบนของทอยากได้มานานแล้ว

วนท แมงมูกไม่มาโรงเรียนสองวันแล้ว ในฐานะ
ครูประจำชั้น ป. ๒ เราถือโอกาสไปเยี่ยมทชาน ได้พบคุณ
สมจิตต์ปกครองแมงมูก เธอเป็นพยาบาลประจำโรงพยาบาลของ
จังหวัด คุณงานงสามทงานธนาคาร เธอบอกว่าแมงมูกเป็นไข้
จึงหยุดโรงเรียน เธอขอบคุณเราใหญ่โตทเอาใจใส่แมงมูก

และขอรับรองให้เราช่วยดูแลอบรมต่อไปด้วย มิสเตอร์โคกปรก
 ขอให้บอกเธอทันที จะไปช่วยกันแก้ไข เรายังยาก และแสดง
 ความยินดี ที่เธอให้ความร่วมมือ เพราะถ้าหากฝึกครองและ
 คุ้ญช่วยกันอย่างจริงจังในการอบรมเด็กเช่นนี้แล้ว ปัญหาต่าง ๆ
 จะน้อยลง และถึงจะยากแก้ไขก็ง่ายขึ้น

จากการสนทนากันวันนั้น ทำให้เราทราบว่า สามีภรรยา
 คู่หนึ่งทำงานมาก ไม่ค่อยมีเวลาอยู่บ้าน เราไม่ได้บอกเธอว่า
 แมงมุมหยิบวิ่งไปจากกระเบระทราย เพราะเรายังไม่รู้จักฝึกครอง
 ของแมงมุมคพอ การบอกความจริงทุกอย่างในวันแรกทรง
 กัน อาจทำให้เขาเข้าใจว่าเรามาฟ้อง หรือจับผิดเด็กของเขา
 เราเพียงแต่เล่าว่าที่โรงเรียนผมของเล่นน้อย บางคนก็เอาของ
 เล่นมาจากบ้าน เด็กที่ไม่มีของเล่นมักแย่งของเพื่อน เลยเกิด
 ร้องไห้ฟ้องครูอยู่บ่อย ๆ คุณสมจิตตอบว่าจริงทีเดียว แมงมุม
 ก็ไม่มีของเล่นเลย คุณหมอนจะมีลูกหน้อยสองสามลูกเท่านั้น
 เธอจะหาของเล่นให้แมงมุมโดยเร็วที่สุด

เราสังเกตว่า คุณสมจิตเองก็อยากจะได้เรื่องอะไร ๆ
 ของแมงมุมให้เราฟังอีกเหมือนกัน แต่คงยังไม่คุ้นกับเราจึง
 ชะงักอยู่ จะต้องพยายามไปหาเธออีก

วนท แมงมุมเฮอร์ดยนตคนเล็ก ๆ สี่แฉกนำเอ็นตุมา
 ขวดเพื่อน บอกว่าคุณขาขอให้ นอกจากรดยนตแล้ว แมงมุม
 ยงมือนเตยนแดงมา พอไขลานแล้วมาจะวิ่ง ไชยกเขยกไต่
 คว้า สิ่งเกตุว่าแมงมุมภาคภูมิใจและตนเตนกบของเงินสอง
 อย่างนมาก แมงมุมนสยตอย่างหนึ่งคือไม่หวังของเล่น ชอบ
 ให้เพื่อน ๆ เล่นด้วย ส่วนตัวเองนั่งดู ฝ่ายเด็ก ๆ เล่นกันจนเข็ด
 แล้วกลักร ๆ ไปบ้าง แมงมุมจะตามไปเรียกมาให้เล่นด้วยอีก
 วนท เวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. คุณจ่านง ไทรศัพท
 มาบอกเราขอให้ค่อยดูแมงมุมเป็นพิเศษด้วย เรารีบย่างและ
 คอยค้อยู่ห่าง ๆ ปรากฏว่า เด็ก ๆ รุมล้อมแมงมุมแน่นไปหมดใน
 ตอนหยดพกกกลางวัน เนื่องจากแมงมุมแจกต่างคเพื่อนคนละ
 ยาทสองยาท เมื่อเราไปพบนนแมงมุมมเงินเหลืออกยดัยเจตยาท
 เราขอเงินคนจากพวกเด็ก ๆ ไต่มาสสยเกายาท เราพาแมงมุม
 ไปที่ห้องสมุด ไต่ถามไต่ความว่า เกหียบเงินนั้นมาจากหลังค
 ในห้องคุณย่า เขามาแจกเพื่อน ๆ เราถามว่าแจกเขาทำไม
 แกตอบว่า “แมงมุมอยากให้เป็นเพื่อน ๆ รัก เวลาเล่นไต่ลิจัย
 ขโมย แมงมุมอยากเป็นไต่ลิจัย นเพื่อน ๆ เขาสัญญาแล้วว่าท
 จะยอมให้แมงมุมเป็น ไต่ลิจัยข้าง ”

เราถามว่าคุณลุง คุณย่า (คุณสมจิต คุณจ้านง) ก็
รักแมงมุมไม่ใช่หรือ แกตอบอ้อมแอ้มว่า “ใช่” เราจึง
ให้ฟังว่าการหิยขของผูน โดยไม่ไ้รขอนุญาตเช่นนผค ต่อไป
ชยทำเช่นนอ

บยวนนเรไ้รขโทรศัพทจากคุณสมจิตว่า หลงเลกเวรณ
แล้วเธอจะมามาหาเรา ประมาณ ๑๖.๓๐น เธอก็มาพร้อมด้วย
คุณจ้านง คุณสมจิตเล่าว่าเธอไ้แมงมุมเข้าไ้หิยขของในห้ง
แมงมุมออกมาซ้ผคปรกต และทำทางลกลลกลนรยไปโรงเรยน
เธอเข้าไ้กูปรากฏว่าเงินหายไปห้ลยบาท เธอต้องการทราบ
ว่าแมงมุมจะเอาเงินไปทำอะไร เพราะการไปโรงเรยนทั้งไปและ
กลบผคนรยส่ง แมงมุมไ้ม่โอกาสไ้เงินเลย เธอมาหาเรา
เพื่อจะเล่าให้ฟังและปรกษากันว่าจะแก้ไขอย่างไรค เราเห็นว่
ถึงเวลาแล้วที่จะตอช้แรง ความประพฤทขของ แมงมุมให้
ผคกรอทราบ จะไ้ช่วยกันแก้ไข เราจึงเล่าเรองทงหมคของ
แมงมุมให้ผคคทงสองฟัง ตลอดจนคำพูดของแกทกลาวว่
“แมงมุมอยากไ้เพื่อนรัก เวลาเล่นไปลคจับขโมย แมงมุม
อยากเป็นไปลค วลว”

คุณสมจิตส่ายหน้าอย่างท้อแท้ แต่คุณจำนงปลอบใจว่า
ไม่เป็นไร เราจะช่วยให้กำลังใจว่า ยังมีทางเยียวยาได้ ก่อน
อื่นเราขอทราบประวัติของเด็กว่าเป็นอย่างไร จะได้ประกอบการ
อบรมให้ไ้ผลดียิ่งขึ้น ต่อไปใน คือเรื่องราวของแม่มม

เด็กชายปรีชา มีชื่อเล่น ๆ ว่าแม่มม เป็นเด็กที่สาม
ภรรยาคนขอมาอุปการะ ตั้งแต่แม่มมอายุประมาณห้าขวบ ที่
ว่าประมาณ เพราะไม่มีใครทราบวัน เดือน ปีเกิดแท้จริงของ
แก ชื่อนั้นแม่มมอายุประมาณเจ็ดขวบเศษ แม่ตายตั้งแต่
แม่มมอายุได้หกเดือน พ่อส่งไปให้ยายช่วยเลี้ยงไว้ ตนเองมี
ภรรยาใหม่ในเวลาต่อมา ครั้นยายตายพ่อจึงรับมาอยู่ด้วย ตอน
นั้นแม่มมมีลูกแล้ว แม่มมมักกำลังซน จึงถูกตบชก ๆ พ่อก็ไม่
อาทรลูกเท่าไรนัก ยอมคงที่เคยพาออกไปนอกบ้านทั้งสอง
คนแล้วใส่กุญแจบ้านไว้ แม่มมต้องอยู่คนเดียว กว่าผู้ใหญ่
จะกลบศึกาค้นเคาะร้องจ๋า ๆ ทั่วกลวงทงหว บ้างทศราครวญจนถอน
ใจหลับไปก็มี ชาวบ้านแถวนั้นสงสัยว่าเด็กแต่ไม่ทราบว่าช่วย
เหลืออย่างไร แม่มมถูกทอดทิ้งเช่นนั้นตลอดมา ต่อมาพ่อเกิด
หนี้สินล้นพ้นตัว เลยพาแม่มมมาฝากคนข้างบ้านไว้ บอกว่า

จะไปธุระ แล้วหายสาบสูญไป จนกระทั่งทุกวันนี้ไม่มีใครพบปร้อกเลย

คนทรยฝักแครงมุ่มไว้เข้าสังสารเค็ก เขากให้ขาวใ้หนาไปวันหนึ่งๆ และบอกยกแครงมุ่มให้คนอื่นเพราะเขามุดูกมาก ไม่สามารถเลียงไว้โต คุณสมจิตและคนงานกำลังอยากเลียงเค็ก เพราะแครงงานมานานแล้วไม่มีลูก ทั้งทเธออยากโตเค็กผหญิง แต่เมื่อโตเห็นหน้าตาแครงมุ่มแล้วเกิดเวทนาขี้ใจรู้สึกถูกชะตาเพราะมีแววฉลาด หน้าตาเซ่มีชน บมง่าย ทั้งทตัวผอมเกร็ง ทาโรย ตามแขนขามี รวรอยแผลเป็นเต็มและมีแผลเขี่ยกหลายแห่ง เมื่อมาอยู่ควยใหม่ๆ นั้นพอวงเขามาก ลมแผละๆ ต้องรักษากันอยู่นานจึงค่อยขงชว

เราฟังเรื่องขงแครงมุ่มแล้วสังสารขี้ใจ อย่างนั้นเลาแครงมุ่มจึงมพฤกกรรมผดปรกตหลายอย่างทั้งทผปกครองฐานะคิมยานใหญ่ มีคนรยขงเป็นประจำ เค็กเอี้ยเค็ก ข้างนำสังสารแท้ๆ คุณสมจิตเลาให้เราฟงอกหลายเรื่อง ล้วนเป็นประโยชน์ต่อการทเราจะแก้ขญหาขงแครงมุ่มทงต้น

ตัวอย่างเช่น เรื่องความสะอาด แครงมุ่มเคยชินกับความสกปรกมอมแมมมาคั้งแต่เกิด แม้ว่าคุณสมจิตจะพยายามอบรม

เพียงไร ก็ยังไม่ค่อยมีคนสนใจ เรื่องแมงมมเกยชมพู่ใคร
 ทำหล่นไว้ข้างสนามมารับประทานนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่สุด
 สำหรับเรื่องการรับประทานอาหาร แมงมมังกาอาหารมาก คล้าย
 กลัวว่าจะไม่ได้รับประทาน คุณสมจิตเล่าว่าเมื่อมาอยู่ใหม่ ๆ
 นั้นยังกลัวมากทีเดียว ทั้ง ๆ ที่เธอพยายามให้การเลี้ยงดูอย่างดี
 แล้วก็ตาม แต่แมงมมก็ยังหิบบ้างของต่าง ๆ จากโต๊ะอาหาร
 บ้าง ที่กบขาวบ้าง มารับประทานเวลาคนเผลอ แมงมมรับประทาน
 แทบทุกอย่าง กระทั่งโอวัลตินผง ๆ น้ำตาล นมผง ฯลฯ เมื่อ
 เธอถามเขาก็บอกว่าอยากกินเพราะบางอย่างไม่เคยกินมาก่อน
 เธอถามว่าทำไมไม่ซื้อก่อน แมงมมตอบว่ากลัวจะไม่ให้ เรา
 เศร้าใจเหลือเกิน เมื่อได้รับคำบอกเล่าว่าเมื่อมาอยู่ใหม่ ๆ นั้น
 แมงมมเคยแอบไปข้างครัว แล้วแก้ไขทองห่อกล้วยตากคน
 ครัวทิ้งไว้ในถังขยะ เธอซักถามเขาก็คำตอบว่า อยากดูว่า
 ยังมีกล้วยตากไหม คุณสมจิตซักว่าหิวหรือเปล่า แมงมมก็
 ตอบว่าไม่หิว เพิ่งรับประทานข้าวต้มใหม่ ๆ แต่เห็นเขารับประทาน
 กล้วยตากกันก็อยากรับประทานบ้าง แมงมมทำอย่างนี้หลาย
 ครั้ง เธอก็พยายามแก้ไข กล้วยตาก ๆ เคียงโต๊ะ เคียง
 ภาชนะ และขนาดเคยเขี่ยกล้วยไม่เร็ว จนเกือบหมดบุญญะ

ยอมแพ้เสียแล้ว แต่คุณจ่านงคอยให้กำลังใจอยู่ เธอจึงค่อย
มีแรงใจเลียงศูเรอขึ้นมา

เราบอกคุณสมิทธิ์ว่าการลงโทษนั้นไม่เป็นการแก้ไขที่ถูก
ทาง กลียະຍະยังเพิ่มขุญหามากจนเสียอก ขอให้ใช้การลงโทษ
ในกรณีจำเป็นจริง ๆ

เราพอจะเข้าใจว่า ทำไมแมงมมจึงเป็นเช่นนั้น ในเมื่อ
แมงมมเคยขอขามากมานาน ย่อมเคยชินกับความเป็นอยู่อย่าง
ลำบาก แก่ไม่รู้จักว่าความสะอาดกับความสกปรกต่างกันอย่างไร
เรื่องอยากได้ของต่าง ๆ ของผู้นั้น คุณสมิทธิ์ก็ยอมรับว่าเธอ
ขกพร่อง มีไทนกว่าเด็ก ๆ ย่อมจะต้องอยากได้อะไร ๆ บ้าง
นกแตวมาอาหารมีเสื่อมาแล้วก็เป็นอันพอเพียง เพราะแมงมม
ไม่มีของเล่นเองแถมยังถูกขบอย ๆ เพราะไปเอาของใช้มาเล่น
แล้วทาของเสีย การทแกลยขบอยนค คนสอ บรรพค ของ
เพื่อนมาเป็นของทวนน ก็เพราะแกอยากมีสิ่งเหล่านั้น แต่แกไม่
ทราบว่าจะได้มาอย่างไร ก็แสวงหาเอาเท่าที่สมอนนอยนคของ
แถมขบอยชา ครนเมื่อคุณสมิทธิ์ขอของเล่นให้บ้าง ก็ปรากฏ
ว่าแมงมมทชน ไม่ไปหยิบขบอยของคนอื่น เราปรึกษากันอยู่
นานเรื่องแมงมม ทงสามภรรยาขอร้องเราให้ช่วยหาทางแก้ไข

ความประพฤติของแกด้วย เพราะโตเลี้ยงดูมาแล่วรักและ
เมตตา อยากให้โตเป็นคนดี เราบอกว่า แมงมูกเหมื่อน
เด็กอน ๆ คอต้องการความรัก ความเอาใจใส่อย่าง
ใกล้ชิดจากผู้ใหญ่ ครอบครัวดี พ่อ แม่ อยู่ใกล้ชิดลูก
ลูกย่อมอ่อนใจ เบิกบาน มั่นใจ หลักฐานที่ แสดงว่า
แมงมูกต้องการความรักนั้น จะเห็นได้จากคำพูดอันไวเอยังสา
แต่เป็นข้อชวนคิดว่า “เอาเงินแจกเพื่อน เพราะอยากให้เพื่อน
รัก”

ธรรมดาคนเราไม่ว่าเพศใด วัยใด เข้มแข็ง กล้าหาญ
ปานใดก็ตาม ย่อมต้องการใครสักคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยที่เขา
ใจทนอย่างแท้จริง ซึ่งคนจะไว้วางใจได้ และรับฟังปัญหาขอ
ขอของทุกขรอนนนาประการ ยามบ่สุขก็อยากให้มีคนทราบ
และร่วมชื่นชมยินดีกับตนด้วย กอนอนก็มักมองหาจากบุคคลที่
อยู่ใกล้ตัวที่สุดโตแก่ พ่อ แม่ พี่น้อง ถ้าหากผิดหวัง เด็ก
ก็ย่อมจะแสวงหาจากที่อื่นต่อไป อาจจะเป็นเพื่อนที่โรงเรียน
เพื่อนตามหน้าโรงเรียน หรือตามสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้
เด็กไม่สนใจหรือกว่าเพื่อนคนนั้นเป็นใครมาแต่ไหน ขออย่างเดียว
ให้รู้ใจเข้าใจตนเท่านั้นเป็นพอ ด้วยเหตุนี้แหละ เราจึงเห็นเด็ก

มากต่อมากคบเพื่อนทมความประพฤติกเลวไหล แม่ผู้ปกครอง
จะพยายามขแรงแกลงความไม่คของเพื่อนคนนั้นให้พงสีกเท่าไร
ก็ตาม แต่หาเชอพงโดยง่ายไม่ อย่างเกรงใจอาจไม่คิดคต
กันให้ใหญ่เห็น แต่ไปมาหาสู่กันลับหลัง ทงนเพราะเพื่อน
คนนั้นมคณสัสมักถูกใจเป็นพิเศษ ซึ่งเด็กหาไม่ได้จากคนใน
บ้าน และในกรณทเด็กไม่มีใครเลยแม่แต่คนเคยว ทจะเป็น
เพื่อนรบริทขสชของตน เด็กไม่ระห็นหน้าไปหาใคร เมื่อ
นั้นแหละ เด็กจะเห็นว่าโลกนี้ไม่น่าอยู่ ทุกคนในโลกนี้เป็นศัตรู
ของตนทงสน เด็กบางคนอาจจะสัดอไปอย่างผิด ๆ จนกลาย
เป็นอนธพาลไปก็ไม่น้อย บางคนยอมแพ้อย่างรายคายด้วย
การฆ่าตัวตาย อย่างเด็กนักเรียนชาย โรงเรียนเทศบาลท
อินบร ซึ่งเป็นชาวเกรวยกราวในหน้าหนังสือพิมพ์เร็ว ๆ น
สาเหตักคอกถูกเพื่อนล้อเลียนเรื่องส่วนตัว เด็กคนนั้นไม่มพอแม่
ทองอาศัยพระอยู่ ชาติครองเรือน ชาติเสอผ้า ฯลฯ เด็กคง
กลตกลุมใจเต็มทงงผลคอตาย

กรณแม่มม แม่วาคณสัสมิจคณงานงต่างกรักและ
เมตตา แต่อาสแสดงออกให้เด็กเข้าใจและมั่นใจไม่เพียงพอ
ประกอบกับเด็กมาอยู่ด้วยในเวลาอันน้อยนค ถ้าจะเปรียบกับ

จำนวนขบเพิกถอนทอดทิ้ง ออกอยากยากเย็น มาตั้งแต่เล็ก
 แมงมุมยังไม่มั่นใจในตัวผู้ปกครองทั้งสองเพียงพอ ดังนั้น เมื่อ
 ต้องการสิ่งใดก็ไม่กล้าบอกเช่นต้องการของเล่น ต้องการขนม
 หรืออาหารแปลกๆ เป็นต้น แมงมูกกลัวว่าขอแล้วจะไม่ได้
 กลัวว่าจะถูกดุอย่างแม่เลี้ยงเคยดุ จึงแอบหยิบเอาเองบ้าง เก็บ
 ตามถังขยะบ้าง เมื่อใดที่แมงมูกมั่นใจผู้ปกครองใหม่เพียงพอ
 เมื่อนั้นแมงมูกจะเลิกประพฤติแปลกๆ ทำนองนั้น การที่จะทำให้
 ให้แมงมูกมั่นใจสนิทเห็นจะต้องใช้เวลาสักหน่อยเพราะแมงมูก
 ทราบดีว่าตนเองไม่ใช่ลูก เป็นเพียงเด็กในความอุปการะเท่านั้น
 อย่างไรก็ตาม ทั้งสองสามีภรรยาต่างมีความเข้าใจธรรมชาติ
 และความ ต้องการของ เด็ก อยู่เป็น วาก วาน พอ สัม ควร แล้ว
 ประกอบกับมีความรักความเมตตาเป็นทุนอีกด้วย เราจึงมั่นใจ
 ว่าปัญหาของแมงมูกคงจะคลี่คลายได้ในไม่ช้าเป็นแน่

จนเย็นทั้งสองจึงลากลับ หลังจากปรึกษาหารือทำความเข้าใจกัน
 อย่างดีแล้ว คุณสมจิตรวัยปากว่าจะไม่ทำโทษแมงมูก
 เธอจะชี้แจงให้เขาเข้าใจว่าอย่างไรถูกอย่างไรผิดเท่านั้น คุณจำนง
 รับรองว่าจะช่วยสร้างบรรยากาศของบ้านให้น่าอยู่ ให้แมงมูก
 วางใจ มั่นใจในตัวเขาและภรรยามากที่สุด

วนท คุณสมจิตโทรศัพท์ถามเราว่าแมงมุมคนใหม่
 มรองราวอะไรข้างหมื่น เราตอบว่า แมงมุมน่ารักคนมาก ดึง
 ใจเรียน ไม่หิยบฉวยของใคร และยังมิของเล่นเล็ก ๆ น้อย ๆ
 มาอวดเพื่อนเสมอ ข้างทกมชนมาฝากเพื่อน ๆ ด้วย คุณสมจิต
 เล่าว่าเธอสละเวลาเพื่อเด็กคนมากทสิด เพื่อให้แมงมุมมน
 ใจว่าเธอรักและเมตตาปรานีเหมือนลูกสยส่ายโลหิต เธอเป็น
 ผู้พาแมงมุมเขานอนเอง สอนให้สวคมนต์ไหวพระด้วยบทสวด
 สัน ๆ ง่าย ๆ ระวังฉมพระคุณ เริ่มตนด้วยพระยาทสมเด็จ
 พระเจ้าอยู่หัว พระบรมราชินีนาถ และผ่อนต่อไปตามลำดับ
 ข้างคนเธออีกเถาันทานให้ฟัง ข้างทกถามถงการเรียนประจำวัน
 และการเล่นต่าง ๆ ในวันหนึ่ง ๆ สังเกตว่าแมงมุมเขานกนเองกับ
 เธอมากจนกว่าเก่า มักเขามาคลอเคลียอยู่ใกล้ ๆ ซักถาม
 ไน่น้อย่างสนิทสนม

เราเล่าให้คุณสมจิตฟังว่าเห็นจะจริง หมื่นไต่ยนแมงมุม
 เขยถงคุณถง คุณบาชอยครงกว่าแต่ก่อน เมื่อสองสามวันนถเา
 สัมมาแจกเพื่อน บอกว่าคุณบาชให้ สังเกตว่าแมงมุมภาคณิ
 ใจเวลาตนมิของมาฝากคนอน ข้างทกอุตส่าห์เกบกหลายมาฝาก
 เราและครูขางคนทละหลายๆทอก เราถามว่าเรองการร้ประธาน
 อาหารน คุณสมจิตได้แก้ไขอย่างไรร้าง เธอตอบว่า ในวันท

แมงมมอย่าน เธอจะจัดอาหารให้เพียงพอ เลือกอาหาร
ชนิดที่คิดว่าดี ๆ ซอรัยประทาน แล้วให้อิสระภาพแก่แมงมม
คอบอกให้รัยประทานตามสบาย ตอนแรก ๆ แกรัยประทานจนอิม
แปล ถึงกับเรอเอะจากที่เคยว่า ปากคอเลอะเทอะ เธอก็ไม่ค
ว่า นอกจากนั้นยังมีขนมแห้ง ๆ หลายชนิดใส่ภาชนะวางไว้ใน
ทตแมงมมหยิบใช้โดยง่าย เธอให้แมงมมหยิบรัยประทานเอง
โดยไม่ต้องขออนุญาตจากใคร ถ้าอยากรับประทานสิ่งนอก
จากที่มอย่านให้บอกเธอหรือคนงาน หรือคนอื่น ๆ ใน
ย่าน จะให้จัดหาให้ นอกจากนั้นเธอยังบอกทุกคนในย่านว่า
ถ้าเห็นแมงมมมองเมียงทำท่าทางอยากจะรัยประทานอะไร ก็
ให้ถามแล้วหามาให้ คุณสมจิตลงท้ายด้วยนาเสียงแสดงความ
ชื่นชมยินดีว่า “แมงมมเก่ากำลังจะหายไป แมงมมตัวใหม่
ทนายจะมาแทนที่ ถ้าคุณครูช่วยทางโรงเรียนออกแรงหนึ่ง”

เราเกิดร้องไห้ด้วยความดีใจ ที่ผู้ปกครองเป็นคนกล่าว
ประโยคดังกล่าว เพราะ ปัญหาเด็ก ๆ ไม่ว่ายากเพียงไร
ก็พอมองทางแก้ไขได้ ถ้าหากครูและผู้ปกครองหันหน้า
เข้าหากันปรึกษาหารือกันโดยไม่ทอดทิ้ง และถ้าหาก
ได้รับความร่วมมือจากชุมชน จากสังคมอีกทางหนึ่ง

ด้วย ก็น่าจะเป็นกำลังสำคัญ ในการแก้ไขความประพฤติ
ของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี

วันที่ เรานำขบวนไปถวายหลวงพ่อดาว ชากลับ
แวะเยี่ยมคุณสมจิต เธอกำลังอยู่ในสวนหลังบ้านกับแมงมุม
แมงมุมวางมารับเราและสัตว์อย่างสนิทสนม เรื่องราวของ
แมงมุมที่เราทราบในวันนี้ทำให้เราจิตใจเหลือเกิน คุณสมจิต
เล่าดังนี้

เย็นวันหนึ่ง แมงมุมหน้าตาเหงาหงอยเดินเข้ามาใน
ใกล้เธอ ไม่พูดคุยอย่างทุกวัน เธอรู้สึกสงสัย
“ไม่สบายหรือจะ?” คุณสมจิตถาม พลังเธอแผ่
หน้าผากเล็กน้อย แมงมุมสั่นศีรษะ แล้วถามนางว่า คุณสมจิต
ยังเพิ่มความสงสัย เพราะปรกติแมงมุมเป็นเคียวแรง แจ่มใส
ไม่ค่อยซบเซากับใคร เธอถามอเชยคางขน ก็เห็นหน้าตาคลอ

“อ้าวเป็นอะไรไปล่ะ บอกข้าซิแมงมุมคนดี” เธอปล่อย
ถาม แมงมุมนิ่งอยู่นานแล้วตอบเสียงอ่อย ๆ ว่า “เพื่อน ๆ
เขาลือว่าแมงมุมไม่มัมไม่แม่มแม่ม แล้วก็ไม่มัมใครอีก”

คุณสมจิตตกใจมากที่โดนฟังเช่นนั้น เพราะทราบว่าต้อง
สะท้อนใจแมงมุมมากแถมร้องไห้ และซบเซาเช่นนั้น

“ใครล่ะอย่างเงี้ย?” เธอถาม

“สเทพ บังอร กานดา แล้วกัวรระ แล้วยังอีกหลายคนครับ”

“แมงมุมตอบเขายังไงล่ะ?” คุณสมจิตชักต่อยด้วยความรอนใจ

“แมงมุมเถียงเข่ว่าทำไมจะไม่ มี เขายังล้อใหญ่ พอคิดคุณครไค่นมาเจอเขา เขาเลยหยกล้อครับ”

“ทนายเพื่อนเขาล้ออย่างนอกละคร ก็บอกเขานะจะว่าลงกับยานแหลระกแมงมุมเหมือนลูกทเดยว แมงมุมเห็นใหม่จะว่าหนมทกอย่างเหมือนเพื่อน ๆ เขา แมงมุมมเสือด่า มชนมมบ้านอยู่ มของเล่น โตเรียนหนังสือ โตไปเทยว โตทหนึ่งไม่ต้องเสียใจนะจ๊ะ เซอข่าเถอะ ลงกับขารกแมงมุมเหมือนลูกจริง ๆ” คุณสมจิตเล้าว่า เธอเองเมื่อพูดลงตรงน ก็อดทนคั่นใจไม่ไค้ แมงมุมนังฟังเธอพูดด้วยความตั้งใจ แล้วถามขนว่า

“แมงมุมอยากมแม่เหมือนนวรระ เหมือนสเทพเขาข้างแมงมุมเรียกคณข่าว่าแม่ไค้ใหม่ครับ?” คำถามนทำให้คุณสมจิต ถึงกับคอแข็งคั่นใจไปหมค ด้วยความรู้สึกหลายอย่าง

จนไม่สามารถตอบออกมาเป็นคำพูดได้ ใจแต่เพียงหน้าแสดง
ความเต็มใจ แมงมุมยอมออกมาได้ แล้วชนหน้าลงกับตักของ
คุณสมจิต

อย่างนั้นเล่า แมงมุมจึงได้แจ่มใส ว่าเวรชนจนผิดตา
แมงมุมไม่เอียง คุณลุง คุณย่า นอกจากเวลาเผอิญเพราะ
ชินปาก เทียบวันใครๆ มักได้ยินแต่แมงมุมเล่าว่า คุณพ่อ
อย่างนั้น คุณแม่อย่างนั้น หนาคาคุณความสุขเมื่อเอียง ครูๆก็
ไม่ค่อยมีใครพบแมงมุมทำอะไรแปลกๆ อย่างแต่ก่อน เราดีใจ
เหลือเกิน ที่คุณสมจิตคุณจ่านางสามารถทำให้แมงมุมรัก และ
มั่นใจได้ดังเพียงนั้น

ในเมื่อเด็กมีความรัก ความไว้วางใจและมั่นใจในผู้
ปกครองเช่นนั้น เด็กย่อมมีความสุข เพราะมี “ที่พึ่งทางใจ”
แล้ว แมงมุมรู้สึกว่าคุณพ่อคุณแม่เหมือนคนอื่น มีสิทธิ์จะหยิบ
ขนมรับประทาน วิ่งเล่น มีสิทธิ์จะขอสั่งที่ตนอยากได้ โดย
ไม่ต้องกลัวเกรงหวาดกลัวจะถูกดุด่าข่มขู่ เหมือนเมื่ออยู่กับ
แม่เพียง เมื่อความรักมีอิสระทางใจเกิดขึ้น ขวักขยี้ความมั่นใจ
ในความรักของผู้ปกครอง ทิ่มต่อนั้นเช่นนั้นแล้ว เราแน่ใจเหลือ

เกินว่า แค้นไปแมงมุมตัวน้อยที่น่าสงสาร จะมีปัญหาอันย่อยลงตามลำดับ และในไม่ช้าคงจะเป็นแมงมุมตัวใหม่ที่น่ารัก

เรากลับมานึกด้วยความสุข และครุ่นคิดมาตลอดทางว่า แมงมุมเป็นเด็กโชคดียิ่ง ๆ จึงได้เลือกการอย่างคุณสมบัติและคุณงาน เพราะนอกจากบุคคลทั้งสองนี้ จะมีความเมตตาปรานีแก่แล้ว ยังมีจิตใจกว้างขวางมาก ยินทรียพวงความคิดเห็น และคำแนะนำของคนอื่น ไม่ถือความเห็นของตนฝ่ายเดียว แมงมุมน้อยจะเป็นอย่างไรหนอ ถ้าสามภรรยาคนนั้นไม่นำมาเลี้ยงดู หรือเลี้ยงดูอย่างตามบุญตามกรรม? แมงมุมน้อยจะมีปัญหาร้ายแรงมากจนถึงสักเพียงไหน ถ้าหากคุณสมบัติคุณงานไม่ติดต่อกับทางโรงเรียน ไม่รับฟังคำแนะนำของครู และเลี้ยงดูอบรมเด็กตามใจตัว? แมงมุมน้อยจะเป็นอย่างไร ถ้าครูในโรงเรียนไม่ช่วยกันสังเกต ไม่เอาใจใส่ ไม่ช่วยกันแก้ไขความประพฤติ ที่ไม่พึงประสงค์เหล่านั้น? และอนาคตของแมงมุมจะเป็นอย่างไร ถ้าหากผู้ปกครองทั้งสองไม่มีความอดทน ขวักขยี้ความเมตตาปรานีเช่นที่เคยเป็นมาแล้ว?

เราณถองเด็กอกอนบรอนนบพนคน ซงมพอแม่ มญาติพนอง มฐานะติ ไม่กาพรอนาถาตัวคนเคียวเหมือนแมงมุม

แต่เด็กเหล่านั้นก็มีความประพฤติหลายอย่าง อันไม่เป็นทพ
 ประสงค์ของสังคม ซึ่งสาเหตุที่มากมายหลายประการ แต่
 สิ่งหนึ่งที่สำคัญยิ่ง และเด็กส่วนมากต้องการยิ่งกว่าข้าว
 ปลาอาหาร สิ่งนั้นคือ ความรัก ความเมตตาปรานี ฯลฯ
 เราแน่ใจว่า มีเด็กออกมาขายนก ทกำลังหิวความรัก ความ
 เมตตาปรานี หิวกระหายความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าใจ
 ชงกันและกันระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง และได้กับครู พ
 ง่าย ๆ ก็คือ เด็กต้องการ “ความรักทางใจ” ผู้ที่จะช่วยเด็ก ๆ
 หนาส่งสารเหล่านั้นได้ก็มีใช้ใครอื่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู
 ญาติพี่น้อง ซึ่งอยู่ใกล้ชิดเด็กนั้นแหละจะช่วยได้ดีที่สุด นี่เป็น
 ความจริงที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เราภาวนาขอให้เด็ก
 ทั้งหลาย โชคดีอย่างแมงมุมเถิด.

(เรื่องราวทั้งหมดนี้เป็นความจริง คัดคัดตอนมาเฉพาะที่
 ต้องการ แต่ไม่ไต่ลงวัน เดือน ปี ให้ปรากฏ ทั้งนี้เพื่อเห็น
 แก่ “แมงมุม” ผู้กำลังเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติ)

ผู้เขียน.

ครึ่งหนึ่งในสมัยนั้น

ข้อ ๗ ปุณฺณาทน

๑.

ครึ่งหนึ่ง กษัตริย์แคว้นวชชี หรือทระยกรวม ๆ ว่า
กษัตริย์ลจจวพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า “มหานาม”
เสด็จไปเฝ้าพระพททเจ้า ทรงเห็นเด็กหนุ่มกลุ่มหนึ่ง เข้าไปเฝ้า
พระพททเจ้า ยนพนมมอญ ทวยอาการเคารพ ทรงจำได้ว่า
เด็กกลุ่มนั้น มีลักษณะอย่างที่เราเรียกว่า “อนธพาล” สมัยนั้น
คือ มีความชั่วร้าย แย่งปล้นของชาย เช่น อ้อย, พทรา, ชนม
หรือเตนเซย เทาผหญิงข้างหลัง ทาไต่เพราะเด็กกลุ่มนั้น ก็
ไม่ใช่ใครอื่น แต่เป็นเด็กหนุ่มหรือกุมาร ผู้เป็นหนอกษัตริย์
ลจจวทั้งหลายนั่นเอง.

ทั่วมหานาม ทรงแสดงความประหลาดพระหฤทัย ถึง
กับเปล่งอุทานว่า “ชาววชชีกรอด ชาววชชีกรอด” ครั้น
แล้วก็กราบทูลให้พระศาสดาทรงทราบเรื่องเกี่ยวกับราชกุมาร
เหล่านั้น.

เรื่องนั้นแสดงว่า เด็กวัยรุ่นนั้น แม่บางครั้งจะแสดงความ
 ความกักคั่นองหรือแสดงความเกรี้ยว แต่ถ้าผู้ใหญ่
 หาทางนุ่มนวล ทำให้เด็กเกิดความเคารพรัก และ
 ความเกรงใจ ก็พอจะมุ่งทางทำความเข้าใจกันได้.

ทำอย่างไร จึงจะสามารถให้เด็กวัยรุ่นเหล่านั้น เข้าใจ
 ได้ว่า ผู้ใหญ่มีความเห็นอกเห็นใจเด็กตามสมควร ไม่ได้
 ตั้งตนเป็นศัตรู หรือเป็นอุปถัมภ์ทวย และคอยจ้องจับผิดคอยทุก
 ษารยาบถ

ความเป็นกันเองกับเด็ก ความรู้จักให้อภัย ความไม่
 เคร่งกระด้างกับเด็กเกินไป จนทำให้เด็กเห็นว่าผู้ใหญ่ตั้งตนเป็น
 ศัตรูทวย แต่ในขณะเดียวกัน ก็ไม่ใช่ปล่อยปละละเลยหา
 ทางเตือนอย่างกันเอง ให้เด็กเห็นว่าเรามีเจตนาติดต่อ เปิด
 โอกาสให้เขาได้ระบายความในใจอะไรให้ฟังบ้าง บางทีเรื่อง
 เล็กที่ระกลายเป็นเรื่องใหญ่นั่นก็อาจระงับลงได้ การอยู่ร่วมกัน
 ด้วยความเข้าใจกัน ด้วยความรู้สึกเป็นกันเอง ด้วยการให้อภัย
 กันอย่างตามสมควร บางทีจะมีใช้เพียงการแก้แค้นหาของเด็ก
 เท่านั้น แม้ผู้ใหญ่ทวยกันนั้นแหละก็ต้องใช้ความรู้สึกเช่นนั้น
 เหมือนกัน เพราะถ้าไม่เป็นกันเองบ้างเลย ไม่เห็นใจกัน

และกันข้างเลย ไม่ให้อภัยกันข้างเลย คนเราก็น่าจะอยู่ด้วยกัน
ไม่ไ้เป็นแท้.

๒.

ครั้งหนึ่ง เด็ก ๆ กำลังเล่นวิ่งแกล้งตัวกัน อยู่อย่างสนุก
สนาน พระพุทธเจ้าเสด็จผ่านไปทอดพระเนตรเห็น จึงเสด็จ
เข้าไปหา แต่มีไก่ทรงเกรี้ยวกราดเหวี่ยงตัวก่อกวน เหล่านัน ทั้งมีไก่
ทรงว่ากล่าวตักเตือน ทรงชวนเด็กเหล่านั้นสนทนา ในที่สุดทรง
สอนเด็กเหล่านั้นให้คิดเปรียบเทียบยกย่องตนเองว่า เราไม่ต้องการ
ให้ใครมาทำอันตราย ไม่ต้องการให้ใครฆ่า หรือลงโทษฉันใด
ฉันนั้น ก็ไม่ต้องการฉนนั้นเหมือนกัน ถ้าเข้าใจอย่างนั้น
แล้ว ก็ไม่ควรเบียดเบียนฆ่าฟันกัน.

นั่นแสดงว่า พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เด็กเหล่านั้นใช้ความ
คิดเปรียบเทียบให้รู้จักอกเขาอกเรา ให้เข้าใจในเหตุผลด้วย
ตนเอง เห็นจริงด้วยตนเองว่า เหตุใดจึงไม่ควรเบียดเบียน
ข่มเหงผู้อื่น โดยฉนั้นเด็กจึงควรเว้นด้วยความรู้สึกผิดชอบของ
ตนเอง.

กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เราตั้งให้แก่เด็ก ก็น่าจะนำคิด
นี้ไปใช้ได้ ควรขแรงให้เด็กเข้าใจแจ่มแจ้ง และเห็นด

เห็นชอบด้วยตนเองก่อน เด็กจะได้ปฏิบัติตามด้วย
ความรู้สึกผิดชอบของตน ไม่คอยหลีกเลี่ยงเมื่อแน่ใจ
ว่าไม่มีผู้พบเห็น

ความจริงเด็กต้องการเหตุผล ต้องการคำแรงโทษที่เงิน
ไม่น้อยไปกว่าผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้นในบางกรณีหรือหลายกรณี
ผู้ใหญ่ถึงกับถูกชักจูงจนตอบไม่ได้ หรือเกือบตอบไม่ได้ ก็มีบ่อยๆ
ข้อสำคัญ เราควรพยายามคิดหาวิธีอธิบาย ให้เด็กเข้าใจพอ
สมควร และตามความเหมาะสม ไม่ควรบังคับความ หรือ
หาเรื่องตักเตือน เพราะจำนนที่จะตอบคำถามของเด็ก.

ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับ ณ บำเพ็ญใกล้กรุงราชคฤห์
เป็นวันหนึ่งเสด็จไปยังสวนมะม่วงหน่ม ทพระราหุล พุทธโอรส
อาศัยอยู่ พระราหุลเห็นพระพุทธเจ้าเสด็จมาแต่ไกล ก็ไปอาสนะ
(ผ้าปูนั่ง) และตั้งนาลางพระบาทไว้.

พระพุทธเจ้าประทับบนอาสนะที่ปูไว้แล้ว ทรงหยิบพระบาท
ลง ล้างพระบาทด้วยน้ำที่ตักไว้แล้ว ทรงเหลือน้ำไว้ในภาชนะ
หน้อยหนึ่ง แล้วให้พระราหุลลู ตริสเปรียบเทียบให้ฟังว่า ผู้ใด
พดปดทั้ง ๆ ที่ ความเป็นสมณะ หรือความเป็นพระของผู้นั้น
ขอมม่นอย เหมือนน้ำในภาชนะนี้.

ทรงเห็นว่าเหลืออยู่ทั้ง แล้วตรัสเปรียบบอกว่า ผู้ใดไม่มีความละเอียดในการพดพดทั้ง ๆ ว่าเป็นสมณะหรือความเป็นพระของผู้นั้น ชั่วว่าเป็นอนเฑหรือทิ้งเสียแล้ว เหมือนน้ำในภาชนะนั้น.

ทรงว่าภาชนะน้ำ แล้วตรัสเปรียบเทียบต่อไปอีกว่า ผู้ใดไม่มีความละเอียดในการพดพดทั้ง ๆ ว่าเป็นสมณะหรือความเป็นพระของผู้นั้น ชั่วว่าเป็นอนเฑเสียแล้ว เหมือนภาชนะนั้น.

การใช้อุปกรณ์การสอนของพระพุทธเจ้าในเรือนนี้ ดูกว่าไม่ต้องมีอะไรมาก เพียงน้ำหนักเหลือ กับภาชนะน้ำ ก็ทรงชี้แจงเปรียบเทียบสิ่งสอนได้หลายประเด็น.

ครั้นแล้วตรัสส่งสอนด้วยใช้อุปกรณ์การสอนชนิดไม่ต้องนำมาตั้งในถนนถนน :-

ตรัสถามว่า แวนมีไว้ทำอะไร คำว่าแวนในถนนหมายถึง โลหะทขคเป็นมัน ใช้ส่องหน้าแทนกระจกซึ่งยังไม่มีใช้ในสมัยนั้น พระราหุลตอบว่า แวนมีไว้สำหรับส่องดู จึงตรัสเปรียบเทียบว่า การกระทำทางกาย วาจา ใจ คือ การทำ การพูด การคิด ถิ่นนั้น ควรพิจารณาตรวจสอบให้ถี่ เหมือนคนใช้แวน (ต่างกระจก) ส่องตรวจดูใบหน้า แล้วตรัสอธิบายถึงการ

พิจารณาการกระทำ คำพูด และความคิดในทางที่จะไม่เบียดเบียนตน และคนอื่นให้เกิดวอน.

เป็นอันว่าการใช้อุปกรณ์การสอนอาจใช้ได้ทั้งอุปกรณ์ที่มีอยู่ในถนน และอุปกรณ์ก่อสร้างที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยการเปรียบเทียบให้ฟังแต่ไม่ปรากฏอยู่ในถนน แวนทกล่าวในตัวอย่างนี้ถ้าจะเปรียบด้วยกระจกในสมัยปัจจุบัน ก็คือคนเราต้องกระจกตรวจตาเพื่อทำความสะดวก เช็ดมัลตินให้หมดไป และตากแต่งให้ดังงามฉนี้โต คนเราก็คงต้องกระจก กล่าวคือใช้ปัญญาพิจารณาการกระทำต่าง ๆ ทางกาย ทางวาจา และทางใจของตน คอยขจัดสิ่งที่ไม่ดีไม่งาม เหมือนทำความสะดวกใบหน้าฉนั้น.

หมายเหตุ : เรื่องที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าในข้อที่ ๑ จากพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๒; ในข้อที่ ๒ จากอรรถกถาธรรมบท; ในข้อที่ ๓ จากพระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๓.

วัลลภหยาญื่อ

“อมราวดี”

ศุกร์ ๒๔ มีนา. ๐๔-วันนั้นวันเกิดของเรา
พชนหาของให้เราดักบาตรพระ ๑๓ องค์ แม่พา
ต้นสายตามเคยไม่เห็นเคยได้ดักบาตรกะเราสักปี
สัพชนกไม่ได้ ดักด้วยกันทุกปีเลย แต่แม่พา
มีของให้ กับบอกว่าจะพาไปดูหนึ่งข้างในหลวงที่
เฉลิมกรุงรอบคำ หวังว่า อีตาพันไทกกก้องนั้น
คงไม่ไปด้วยนะ เกล็ดขี้หน้าจะตาย ตั้งแต่
แม่พาได้นายทวนดคนนี้เป็นเพื่อน ดูเหมือนจะ
ล้มเราเสียเลย ไปเที่ยว ไปไหน ๆ กันเรื่อย ทั้ง
เราไว้กะพชน กับอายบ๊อบบ๊อกรั่ว ยายเจียมมะ
ไม่ต้องพูดถึง แกะเสร็จงานในครัวแล้ว แกก็ออก
ไปดื่ยเก ไปคุดตามร้านเจ๊ก ถึงอยู่ก็คุดกันไม่รู้
เรื่อง ออกคร่ำเครอะยังงั้น เฮ้อ คิดถึงคุณพ่อ
จ...เนาะ เสียพชนเรยกแล้ว เดียวคงเข้ามาหา
หรือก พอทีละ-

“คุณต๋อยขา ยังไม่อายน้าอกหรือคะ? จะได้แต่งงาน
 ทานข้าว เคี้ยวไม่ทันคนหนึ่งหรือ คุณแม่กำลังแต่งตัวแล้ว
 ล่ะคะ”

นางสาวชน วยรวม ๔๐ พลึงแค้นแต่อกของเค
 หญิงต๋อย เข้มหน้าเขามาแค่ประตู่ห้อง มองกวาดไปทั่ว
 เห็นผืนผ้าเรยักกระวักกระวักกลิ้งขนจากโต๊ะเขียนหนังสือเดินไป
 ยักราวพาดผ้า กีบชักกล่าวต่อไป

“อายน้าเลยนะคะ เคี้ยวพชนมาใหม่ คุณแม่เร่งให้ไป
 ทาครีมทหลัง ทาจะแต่งอาบพวกชุดหลังแหลมกระม่ง ชุดเขยว
 ท์ให้รักเมื่อเขาคงไม่ใส่แล้วละ พี่ไปละ คุณต๋อย เคี้ยวจะมา
 ช่วยแต่งตัวนะคะ”

ก่อนออกจากบ้านในค้ำวนนน ต๋อยก็โตทราบดีว่าแกมได้
 ไปดูภาพยนตร์เพียงสองคนกับมารดา หากยังมีบุคคลที่สาม
 ร่วมทางไปด้วย เขาฉนนการเขามาอย่างร่าเริงในห้องรับแขก
 ชนบทเด็กหญิงกำลังนั่งคัสมิตาพรอคอยมารดาอยู่ตามลำพัง

“ฮัลโล! แฮปปี้ เบอเคย์จะ นางสาววัลลภา!”

ต๋อยเงยหน้าชนฉนพลน ครนเห็นว่าเบนใคร แว่วตาก
 รมช่น แต่ไม่ลืมมรรยาททพงกระทำต่อผู้ใหญ่ ยกมือไหว
 ด้วยอาการค่อนข้างฉน ต๋อยไปทนทว่า

“ไม่ต้องหรรอก คอย” เขาควาแซนเด็กหญิงไว “เคย
ก็มาเองแหละ คุณกนกคิดว่าน่า เออ--ว่าง่าย ๆ ยิงงชดงจะ
น่ารัก”

ค้อยนั่งลงตามเดิม--มิใช่เป็นเพราะ ‘ว่าง่าย’ หากแต่
ต้องการให้แซนของตนพ้นจากการแตะต้องของผิดแก่ไม่ถูกซาตา
ก้วยนิก แกกระเถิบห่างออกไปจนสคปลายเกาะอกคานหนึ่ง
เพอนชายของมารดาหยบยหรืออกจคสย มองหน้าแม่หนพลง
เขยเรอย ๆ ว่า

“น วนนวนเกิดแล้ว ซออะไรสักอย่างได้ไหม?”

และโดยไม่พักรอคำตอบ เขาก็กล่าวต่อไป “อัยเรอง
เรียกคุณ ๆ นะ ซอเสียทีไไไหม? เรียก ‘อา’ ซ--บอกตงนาน
แล้ว แม่เพากยอก ไม่เห็นเรียกซักที

วลลภาเบอนหนามามองเขาแวบหนึ่ง แล้วเม้นกลับไป

“คุณไม่ไไของของพ่อคอยนคะ” แกคอบลอย ๆ

เขาหวัเราะาก “อ นทาครทโรงเรยนเขาสอนไไละซ!
อาคองของพ่อ!--ฮ; เธอนาจะรูกวอนนนา

“ทำไมค้อยจะไม่รัก” นกเรยนชนมธยมยท ๒ ผเพง
ผ่านการสอยไไปลายบมาหยก ๆ คานเลียงแซง เลือดชกจะ

ชนหนาเมือออกรบแทนครูผทแกเคารพ “คุณครูสอนตอยมาก
 กวานนตงเยอะแยะ-ยากกวานตงถมเถ ตอยขงว

“แล้วทำไม--”

“อัย คุณกองเกยรต!” เสียงแจ่มใสขจ้งหระชน
 “มานานแลวรคณ? ทำไมไม่ยกไคยนเสียงรต ไม่เห็นมี
 ใครไปขอกเพาเลย”

พนโทกองเกยรตเหลียวขวบตงแต่แรกไคยนเสียงหวาน
 เขาลกชนยนและรบบมอชองเพอนสาวชงยนให้เมอเคนเขาถงตัว
 มากมไ่ว ทอศส่ายตาสยตาหลอนอย่างชนชม

“เพงมาไค้สักรนเองคุณล้าเพา ผมจอทรถไวนอก
 ประท-ชเกยจวนใครให้เบคยานใหญ่ ยายตอยแกระชนไปขอก
 คุณแลวละ แต่ผมห้ามไ่วเอง รว้างังเงี๋ยคุณแต่งตัวเสีจ
 กคงลงมาแน เวลาเราขงมพอนครบ บุกตัวไ่วแลว ไม่ยาก
 ทรอก”

“ฮาว!” เด็กหญิงเบิกตาโต สัหนาฉกหรง “คุณก็ไป
 ควยรคระ? แม่เพาไม่ยกเห็นขอกตอย--” หันมาทางมารดา
 คล้ายกขระตคพอ

“กแมนกว่าตอยคกรแลวนะช มารดาสาววัย๓๐เคษ
 ฝยงพรงเพราทางหนาคาและทรวคทรง กล่าวตอยอย่างขอไปที

“ต๋อยจะรู้ไต่ยงไ่กะ ต๋อยนกว่าเราไปกันสองคน--”

“ฮอ! สองคนรสามคนก็ไม่เห็นจะเ็นไรเลย” ลำเพา
ทำเสียงร่ำคาญนิต ๆ “คุณอาเกยรตเป็นคนซอตัวไหเสียเข้าไป
นะ รดวากัไเมารบเส็รจ ลูกน้าจะชอบคุณคุณอาควยซจะ”

“ชอบคุณน๊ะอาจะไต่ แต่ไม่ใช่ชอบคุณคุณอา!”
นายทหารบกกล่าวสัพยอก ซ่าเลื่องกลูกสาวเจ้าของบ้านพลางยม
ไหเห็นเป็นเรองซน “เรไหมลำเพา คณเข้ามาพอกคตอนทณม
กำลังขอร้องยายต๋อยไหเรยภณมเป็นอา--”

“ลำเรจไ่หมคะ?” ลำเพาถามเนอย ๆ พลอยยมไปควย
แต่คู้ทำไ่สนใจนัค

“ลำเรจกตนะซ! เขาว่าผมิไ่ไ่ซนองของพ่อเขาน!”
ต๋อยแล่วกปล่อยหัวเรารอออกมาอย่างรลัคซบซนเต็มประภา
ผเป็นมารดาชมวคควเลิคนอยพลางเหลือบมองบตรหญิง
ผบนทาหนาตงคองแข็ง เม็นมองออกไปทางหน้าตาง หล่อน
ซบยปากจระกล้าวอะไโรบางอย่างกบเท็กนอย แต่แล่วกลับเปลียน
ความคิตเสียทันไต่ หันมายมกบเพอนชาย เอ่ยชวนคักยทว่า

“เราไปกันเถอะคะ เหลือเวลาไ่ว่มาก ๆ แหละค
เออมมิอไปไชยไหล่ลูกหญิงรงไหออกเ็น “ไปซจะ ต๋อย”

วลลภาชอบหยิบกระบี่เข้าปลาสักคอกสั้นवल รูปทรงน่า
เอ็นดูซึ่งใคร่ขยันทองขวัญจากพลึงเมอเช่นชนมาจากโต๊ะ
เล็กข้างเกาอี้ คลองสายกระบี่เข้าไว้กับแขน แล้วเดินหน้าเชิด
ออกประตูไป

“น้าไม่ใช่หนึ่งในหลวงละก็ จ้างให้เราก่อนไปต่อกับ!”
แกนนึกในใจอย่างขุ่นเคือง “ไม่เห็นจะอยากนั่งรถของตัว!
ฮายแอ๊ดของแม่เพากมี-เล็กหนอยกยิ่งดีกว่าสิ!-ฮยัค ๆ จะมา
ให้เรียกอา-อะอะอะไร! เขาไม่เรียกนายหนวดรอกตากกกอง
อย่างทแะบเรียกกระพชนักดอมไปแล้ว! เซอะ-ฮวดจะแหยม-
ทุเรศ!”

ห่อของขวัญนเกิดสัณฐานากหอนนยงวางทิ้งฮยทเดิมบน
เกาอี้ตัวยาว ทุเหมอนทงผุให้และผุรบจะลุ่มมันเสียแล้วโดย
สนเซ่ง

ทุกครั้งทีไปคาภาพยนตร์ วลลภาชอบนั่งสังเกตผู้คนที
เดินเข้ามาในโรงก่อนไฟพรและเริ่มฉาย ไม่ว่าจะได้ที่นั่งตรง
ไหนแกไม่เคยเว้นหาความเพลิดเพลนให้ตัวเองด้วยการดูใคร
ต่อใครททขยอกันเข้ามาเรื่อย ๆ คราวนกเซ่นกน ทงสามไท
ทงขของชนยณคอนไปเกอขจะหน้าสค วลลภาวรอให้มารดา
เขาไปนั่งถัดจากพนไทกองเกยรต ตัวเองขคเกาอี้ตัวรมตคของ

ทางเดินตรงกลาง เหลียวหน้าไปมองผู้คนที่ผ่านไปมาอย่างไม่สนใจกับ
ผู้ใหญ่วัยสองซีกดูเหมือนจะพอใจที่ได้นั่งชิดติดกันและกระซิบ
กระซิบคุยกันโดยสะดวก

“คนแย่ง” เด็กหญิงค่อยสังเกตการฉวยฉกในใจ
“แขกก็มี ผรั่งก็มี คนแก่ เด็กเล็ก มีทั้งนั้น ใครๆ ก็อยากมา
เห็นในหลวงพระวราชัน เหมือนเรานะแหละ-คุณ ท.ว. แล้วยัง
ไม่พอ ต้องตามมาดูหนึ่งในโรงอีก โอโฮโฮ! เด็กคนนั้น-เกาะ
กางเกงขาวขาว คิกหัวกระต่ายเขี้ยวนะ ผูกนาฬิกาเรือนเข้เริ่ม
ยกขึ้นดูขยับเสียวควย ตลกชะมัด! โอโฮ! เด็กผู้หญิงกลมมน
ทาบปากทาแก้มแดงทุกคนเลย ตัวก็เท่าๆ เรา เล็กกว่าเรากยังมี
ยังกระจะไปเล่นละครที่ไหน อ้อ-ไม่ใช่คนไทยหรือ กิ่งภาษา
กันให้เจียวเซียว--เอะ!-นั่น!”

ห้วงนกกคือนเพลดเพลนของ เด็กหญิง สะกดหยาตักกลาง
เมื่อสายตาประทะเขากบรางลาลัน ใบหน้าคมคายแต่เคร่งขรึม
ของบรรดาหญิงสาวที่พินประศเข้ามามีอย่าง โคตเคียวรววกับจะ
เป็นคนสุดท้ายสำหรับรอบนี้ เขายืนนั่งอยู่อดใจหนึ่ง มองผ่านๆ
เฉพาะแถวหลัง ๆ พอให้รู้อะไรเป็นอะไรมากกว่าที่จะเจาะจง
มองใคร แล้วกลับเท้าเข้าไปนั่งลงบนเก้าอี้ตัวหลังสุดติดช่อง
กลางทางเดิน ต่อจากนั้นก็นึกเหมือนจะมีใครสนใจใคร่

แต่ช่วงขณะที่ชายผู้นั้นยืนคนเดียวในโรง
อู่ทอขนมาในใจว่า “พอ!”

แกกลืนหายใจ ปากอ้าค้าง แล้วกลับหยิบหม้อประหนึ่ง
จะรู้สึกว่าจะเสีย อู่ทอขนภายในของแกนมนก้องออกมาทั่วโรง
ภาพยนตร์ ผอณลมหายใจโดยแรงพร้อมยกขยายนัยน์ตาตัวเอง
อีกครั้ง

“พอ! ไซ้พ่อเราแน่-เราจำได้ไม่ผิดหรอก!”

แม่हनชะโงกหน้ามองผไทแกแน่นใจว่าเป็นบิดาของแกได้
เต็มตาออกเพียงชวอดใจเดียว ไฟในโรงก่หรงจนมืด ยากที่จะ
เห็นหน้าผไทได้ชัดเจนนอกต่อไป แต่เพียงเท่านั้นก็พอแล้ว
สำหรับเกกหญิงवलลา รัตนะ ผไทลครระยะสามขมานยังจกจำ
วลลภาพผไทให้กำเนิดได้แม่นยำพอที่จะชตัวได้ไม่ผิดว่าบุคคลผู้นั้น
แหละคือ นายวลลท รัตนะ บิดาขงเกกเกลาขงแก!

ความสนใจในภาพทเคลอนไหวอยู่บนจอเบองหน้าลดลง
กว่าครึ่ง ดวงตาทอดตรงออกไปกัจริง แต่ดวงความคึกยังออก
จกขอนไปเบองหลังไม่ไค หนกเขาดวงตาคองเหลยวตามไป
มองขาง แม้ไม่เห็นหน้าพอกยังรแนวนางอยตรงททเพงมอข
น-เหลยวหนาเหลยวหลัง ชะเงอชะเงออยเชนนหลายครั้ง
หลายคราจนกระทั่งมารดาสังเกตเห็น และแอบกระซิบเตือน
ด้วยควมรำคาญระคนไม่พอใจ

“นั่งยังงั้นนะ คอย! ขยอกขยิกไม่อยู่สุขเลย คุณหญิงก็ช
-ไม่ร่เหลียวล่อกแล่กหาอะไร!”

นั่นแหละคอยจึงได้ขยอกขยิกการกรรยาให้ส่ำรวมไว้ได้
แต่ทว่าความคึกคักใจก็ยังไม่วายสงบ มันโลดแล่นย้อนหลังไป
ลือคึกคึกสามยามแล้ว คอยจำได้ว่าขณะนั้นเป็นเวลาโรงเรียน
ยี่สิบกลาง ๆ ๗ มารดาก็ให้นางสาวชนพาแกไปค้างบ้านคุณป้า
ทลพบริจนากระต่องเวลากลับมาเข้าโรงเรียน คุณพ่อหายหน้า
ไปเฉย ๆ ถ้าแม่พาหรรอพนกับบอกว่าคุณพ่อไปต่างประเทศ
ชกนานจึงจะกลับ นัยแต่ันนวลลลลลไม่ได้พบคุณพ่ออีก ครั้น
เวลาล่วงไปนานเกินควร แกรบเร่าถามถึงบิดา มารดาคิด
ยทว่ายังไม่กำหนดกลับ ให้เลิกเซ้าซี้ใช้เสียที แต่ขณะ
เคียวกันนั้นสมองอันอ่อนวียของแม่หนักแรมจะตระหนกความ
ความเปลี่ยนแปลงบางประการเกิดขึ้นภายในบ้าน--ไม่มีใครเอ่ย
ถึงคุณพ่อ--ชาวของเครื่องใช้ส่วนตัวของคุณพ่อไม่มีเหลืออยู่
เลย--ภาพถ่ายทุกภาพทมิคุณพ่อตกอยู่ด้วยถูกเก็บพินพิศนา--
ชาวคราวไม่เคยปรากฏว่ามีมาถง--ทงสันนอกจะฉัตรรวมดา
นกสำหรับพิศเพียงแต่จากไปต่างประเทศ ชาวรายยงกว่านออก
ความเปลี่ยนแปลงทมิคแปลกทลลล นำสู่ศุคใจทลลล กคช
นามสกุลของมารดาทเปลี่ยนไป...

วัลลภาจำได้ว่า ไตรยจิตหมายฉยหนึ่งไว้จากบรม-
 ไปรมณในคอนเย็นวนหนึ่ง ขณะทแกลกลึงวงเลื้อนอยกกับเงา
 ขอบบสนันขั้วโปรตในสนามหน้าบ้าน จิตหมายนั้นจาหน้าของ
 ถึง คุณดำเพา อทมพร แกล้งสยและไม่ยอมรับไว้
 บรมไปรมณยกบนย่นว่าเคยมาส่งในนามนหลายครั้งแล้ว ไม่
 ผิตบ้านแน่ เทกหญิงจำต้องรับไว้ แล้วรับไปแกชอสงสยกับ
 พเลียงคนสนท นางสาวชนล้ายากใจไม่รีจะบอกอย่างใดถูก
 กยทให้ไปถามเอาขบมารดาเอง คำวนนเมอ 'แม่เพา' กลับ
 ถึงบ้าน ไตรยคาชกถามจากลกหญิง ก็จำต้องเผยความจริง
 ออกมาในเมอไม่มทางจะบคยงต่อไปได้--

อันทจริง ถึงอย่างไร วัลลภาก็ต้องไ้รความทงสนนเขา
 ลักวนหนึ่งจนได้ บัญหาสำคัญมิได้อยทตรงน หากอยทวัธ
 แห้งการนำเสนอความจริงน นางล้าเพาอาจจะไม่รจกจควทยา
 ของเทก หรืออย่างนอยกไม่เข้าใจลกของหล่อนเองคพอ ทงน
 ความจริงทวัลลภาไ้รยพงจากปากของมารดาในครงนงเจเนน
 ทยอกแสดย สะเทอนใจแถยงนั้ก

ความหมายของคำว่า 'หย่าร้าง' อาจจะไม่กระจางแจ้ง
 สำหรับเทกวัยสย แต่คำบอกเล่าของแม่ทว่า แม่เกลียดคพอ พอ
 ใจร้ายใจดำ พกกันไม่รเอง ไม่อยากอย่ว่มบ้าน ไม่อยาก

ใช้นามสกุลด้วย-คำบอกเล่าซึ่งบรรยายพรพรรณออกมาด้วยอารมณ์
 ยิ่งกว่าด้วยเหตุผลเหล่านี้ แม่हनพรเรื่องแล้ว แต่เท่านั้น
 เสียความทนเป็นการรุกรการเข้าใจไขว่ไขว่สับสนเพราะวิธีการ
 อันผิดพลาดของฝ่ายบอกเล่า วิเคราะห์แล้วสับสนเสียใจอย่างหนัก
 อยู่พักใหญ่กว่าที่กาลเวลาจะช่วยสมานแผลในดวงใจให้แก้ไข
 ด้วงกระรอน แม่เมื่อความเคยชินบังเกิดขึ้น แกกยังไม่ลืมเลือน
 ภาพของบิดา ความรกรกซึ่งที่เคยมีต่อสิ่งเกิดเกล้าได้ช่วย
 หล่อเลี้ยงความทรงจำให้ดำรงคงอยู่เสมอ หากแต่เพียงว่ามัน
 มิได้แสดงบทบาทเคลื่อนไหวออกมา คงได้แต่แผ่แผ่ส่งขนงอยู่
 ภายในห้วงลึกแห่งจิตใจเท่านั้น

ครั้นเมื่อพ้นไทกองเกยรตก้าวเข้ามาในวงชีวิตและนัยวัน
 แต่จะมีบทบาทแปลกไปจากเพื่อนฝูงทั่ว ๆ ไปของมารดาข้างขึ้น
 ทักท วิเคราะห์แล้วมีความทรงจำเก่า ๆ วน
 ใหลทั่ว แกกคนก็เปรียบเทียบบนนายทหารบนใหญ่กับบิดาพ่อค้า
 ของแกไม่ได้ บ่อยครั้งที่แกเกิดความรู้สึกไม่พอใจเมื่อได้เห็น
 อาการสนทนสนมทมารดาและเพื่อนชายแสดงต่อกัน บ่งเห็นกบง
 คัดองพอ บ่งคัดองกบงว่าร้องไห้ฝนที่จะไคพบหน้า แต่กอดอน
 ันบัญญัติไว้ว่าจะพบจะหาไคอย่างไร

มีคนส์-ราวกับโซ่คชาตาลั่นตลก-ๆ บิดาผู้หาหน้
 ค่าตาไปสามปี กลับมาปรากฏตัวภายในสถานที่เคยวกนและนง
 อยู่ไม่ห่างจากลูกหญิงเท่าใดเลย!

ภาพยนตร์เล็ก วิลลาร์บเหลียวหลังชะเง้อมองไปทาง
 พอดอกครึ่งหนึ่งก่อนที่จะเลิกขนย่นตรงถวายความเคารพแด่พระ
 บรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไฟแว้สว่างที่ละ
 นอย ทนททชยเพลงสรรเสริญพระบารมี ลูกหญิงคนเดียวของ
 นายวิสุทธิ รัตนะ ก็ผลุนผลัน ออกเดินโดยไม่พะวง ถึงผู้ใหญ่
 ทั้งสองทรวมทางมาด้วยเลย แกม่งหน้าจะไปให้ทนบิดาเท่านั้น
 แต่เขาอยู่ไกลทางเข้ออกมากกว่าตงครึ่งค่อน ทงผคนทอถอกน
 อย่ระหว่างแกกับประตักมีไชนอย เขาจึงหายลับออกไปเสีย
 ก่อนทผคคตามจะทนถึงตัว แต่วิลลาร์บไม่ยอมทอถอย แก
 พยายามเบียดแทรกไปตลอดทางจนกระทั่งลงมาถึงชั้นล่าง ตรง
 นกลิมคนยงหนาแน่นจนเพราะเพิ่มจำนวนผู้มารอเข้าครอบก
 เขาไปด้วย แต่วิลลาร์บหมายตาเลื้อยวาวลายเทพนมสนาเงิน
 เขมทยคาสวมอย วมินเหมาะแล้ว ก็ตามคคไม่ลดละ ถึงจะ
 ทงระยะห่างกันก็ยังเห็นหลังไวๆอยู่ คนพอกข้างกระไรเลย-จะ
 หยคจะยงสกันคคไม่มี เดินคุ่ม มุ่งหน้าจะออกไปทางถนน
 ใหญ่ท่าเดียว

ในที่สุด การติดตามก้นสัสตกลง วิสัฏฐการองเรียกพ่อ
เมื่อหลีกพ้นกลุ่มคนออกมาสู่ทางเท้าอันกว้างใหญ่ใต้ต้นไม้ชาม
แดนนั้นกภายหลังที่เขาได้ก้าวชนรถแท็กซี่ที่แล่นย่ำราดเขาเทียบ
ขอบถนนแล้ว เขามองเห็นนามองตามเสียงเรียก อาจจะ
เพราะแน่ใจอยู่ว่าไม่มีเด็กหญิงที่ไหนหรือจะมาเรียกเขาเป็นพ่อ
ในเมื่อเขามาคนเดียวและอยู่คนเดียวอย่างทงวันนั้น แต่แล้วเมื่อ
เจ้าของเสียงเล็ก ๆ นั้นเรียกซ้ำอีกครั้งพร้อมกับถลาแล่นเขาไป
เกาะขอบประตูรถซีกกายเขา นายวิสัฏฐการองหันมาดู ในขณะที่
เขายืนนั้น เด็กหญิงก็กระหืดกระหอยถามติดต่อกันไปว่า

“พ่อจำได้อยู่ไหมคะ?”

วิสัฏฐการอง จำหน้าลูกใต้ต้นที่ ออกอุทานว่า “ลูกน้อย!”
แล้วพุดอะไรไม่ออก

“พ่อจะไปไหนคะ? ให้คอยไปด้วยคนได้ไหม?” คอย
ระคมคำถามโดยไม่รอให้เสียเวลา

“กลับโรงแรมจะ ลูกไปด้วยไม่ได้หรอก” วิสัฏฐการอง
สายตามองข้ามศีรษะลูกไปเจอร่างใครคนหนึ่งเขาพอด นั้น
แม่เพาเดินมาโน่นแล้ว พ่อไปละ-อยู่คนเดียวลูกน้อย

คนขับร้อนใจอยู่แล้วเพราะไม่อาจจะรอช้าอยู่ได้ ในเมื่อ
ตรงนั้นไม่มีที่จอดรถ แท็กซี่คนงามซึ่งมีไต่คอยครองจงวน

เคลอนตัว คอยปล่อยมือจากขอบประตู รีบถามเป็นคำสุดท้ายว่า
“พออยู่โรงแรมอะไรคะ?”

“สันติสุขค่ะ” ท่านเองรถกอล์ฟของเธอ คอยห่างออกไป
โดยเร็ว ทิ้งให้เกียนมองตามด้วยความฉีกหัวและอาลัย

มือหนัก ๆ ทวางลงบนย่าทำให้คอยสะอึกเฮือก พร้อมกัน
นั้นเสียงแข่งของमारकाตังชน

“แหม ! ให้เราตามเสียแทบแย่ ! อัยย ๆ ก็พรวดพรวด
ไปไหนไม่รู้ เป็นยังไงในยายคอย ? แลวันเมอกพุดอยู่ใคร
นะหือ ? ในรถแท็กซี่ไปโน่นแล้วนะ?”

คอยถอนหายใจเฮือกใหญ่ เบือนจากท้องถนนที่มียวดยาน
แล่นขวักไขว่มาทางमारका มองเฉยเหมือนไม่เคยนหรือ
ไม่เข้าใจคำพูด ถ้าเพากระตุกมือลูกหญิงให้ออกเดินพลางยื่น
อุบอุบ

“น้าว่าคาญจริง ! รถจอดทางโน้นไฟลวงแจนมาทางนี้
ยังจะรีบไปวิ่งมาทำให้ช้า ! ไหนแม่ถามว่า เมอกพุดอยู่กับใคร
งี้ละ คอย ? ยังไม่ได้คอยแม่เลย”

วลลภาเหลือบนยนตาชน มองหน้าอน บง ตง ของमारका
บอกให้รู้ตามจริงจะมีประโยชน์อะไร ? แก่คิดตามประสาเด็ก
อย่างน้อยก็ถูกๆ อย่างมากก็คงถูกทำโทษแน่ ๆ แม่เพาเคย

“อ้าว! ไหง่ยังงั้นล่ะ” นายทหารปากหนวกกล่าวกลืน
หัวเราะ ทำหน้าล้อ “ลูกแห่งหลงแม่เสียละมั้ง!— ตาลาย
เห็นใครเป็นแม่เพา ก็เลยตามหลังเขาต้อย ๆ ไปงั้นซี”

“ใครว่าต้อยตาลาย” เด็กหญิงเงยงันขึ้นทันที ภาพบิดา
ที่ยังประทับสายตาคอยอยู่สุด ๆ ร้อน ๆ ชวนให้นึกแผลจนพลั้งปาก
ไป “ต้อยตาไม่ลายสักหน่อย ต้อยเห็นจริง ๆ ด้วย!”

“อ้าว เกิดเห็นอะไรจริง ๆ ชนมาล่ะ” ลำเพานวดหน้า
ว่าคาญ แต่ไม่ตกใจสงสัย “เพื่อเจ๊ไม่ได้เรื่องแล้ว อ๋ยมัว
เงยงออยู่เลย ยายต้อย ชนรถเถอะ เสียเวลาไปมากพอแล้วนะ
กับความเหลวไหลของเธอเนอะ!”

เกอชไป! ต้อยคิดขณะที่ยืนประจันหน้าไปนั่งตอนหลัง
เช่นเดียวกับคราวขามา แก่ไม่เคยยอมนั่งตอนหน้า ถ้าหากจะ
ต้องนั่งรถของนายพนฝน--ก็แต่ว่ามารดาไม่สนใจ ไม่สนใจ
ต้องยังแกตัวกนออก บางครั้งการทูลใหญ่ไม่สนใจนักเหมือน
กัน แต่ตามธรรมดาแล้ว เด็กส่วนมากย่อมต้องการให้ผู้ใหญ่
สนใจตัว ถ้าหากลำเพาเข้าใจลูกดีกว่านั้น ต้อยก็คงไม่ต้อง
พูดปดหรือขบถงเป็นแน่

วิไลงานั่งซุกตัวเงียบกริบอยู่ในรถ หมกมุ่นอยู่กับความ
นึกคิดของตัวเองจนไม่ใยดีที่จะมีส่วนกับการสนทนาของผู้ใหญ่

เบองหน้า--โคฟตกยพอนตเคยวแทนนยงไมทนรเวองเทำไห้
 เลย พ้อบอกวำจะกลัยโรงแรม ก็แปลวำไมมีบ้านอยู่ แต่คน
 กรงเทพฯ เขาก้อยบ้านกันทงนั้น ไมเห็นใครอยู่โรงแรม ทำงน
 พ้อคงมำจากหวัเมืองแล้วพกโรงแรมเพระไมมีบ้านในน พ้อ
 จะอยู่กรงเทพฯ นานหรือไม่วั คงไม่นานละกรรมัง แล้วน
 เมื่อไทรถงจะโคฟกนออก? พ้อคงไมไปหาทบ้านแนเทยว พ้อ
 ไม่อยากพยแม่เพาหรอก เมอกพ้อเห็นแม่เพาเขาแทนนยงวิย
 หนไปเสียก่อนเลย แล้วจะพยพ้อโคฟไไหนเล่า? พ้ออำจะกลัย
 หวัเมืองเสียพรงนกโค แล้วอำจะไมมำอกเลย หรือมำกไม
 เจอกนอย่างวนน ไม่วัจะมำเมื่อไรวั ไม่วัจะไปหาทไไหน--
 ไม่วัเสียทกอย่างนัะแหละ! พ้ออำจะออกไปไกล ไกลจนถง
 นอกประเทศ ไกลจนไมมีวนจะเจอหน้าคำตากนออก แล้วทน
 กอดเห็นหน้าพ้อ อดเหมือนอย่างทเคยอดมำแล้ว อำจะอดไป
 จนตลอดชวต! พ้อจะคิดถงลูกยังไหมหนอ? ลูกคิดถงพ้อ
 จะตายอยู่แล้ว--จะทำอย่างไรท?...

ความคิดสับสนวนเวียน ในสมองมีแต่ขัญหาทขบ
 ไม่แตก ใครเล่าจะช่ววลลธำไโคในเมอแม่แต่มารคำของแก
 เองก็ยังไม่ไครบควำไว้วำงใจให้มส่วช่วเหลือ? เด็กหญิงคิด
 วนวำยอยู่คนเดียวควยอำกปกรียาทพลอยกระ สับกระ ส่ำย ตาม

เราอาจจะไม่มันไค่พบบอกเลย ใครรู้เข้าจะเอ็ดเอาอีกข้าง--
 เอาไว้อีกหลังไค่ ขอไปหาพ่อก่อนละ!"

นคอกการแก้ปัญหาควยตัวเองของเด็กรวยสยสองซึ่งมอง
 แต่เพียงเฉพาะหน้า มันเป็นการหมิ่นเหม่ต่ออันตรายอย่ามิใช่น้อย
 แต่แม่หนจะระแวงถึงกหาไม่ ตกลงใจไค่อย่างไค่ผลิผลตามทำ
 ไปตามใจคิ่ค หันกลับมาริมถนนใหม่ เหลือวชาญแลขวาหายาน
 พาหนะสักคัน สามล้อเครื่องคันหนึ่งแล่นผ่านมาพอดี วัลลภา
 ยืนแขนไขกพรอมักบรื่องเรือกให้หยด บอกสถานทแลรรบชน
 รถโดยไม่พักค่อตามราคาให้เสียเวลา จำนวนชนบัตร์ใน
 กระเป่าถอไบนอยมพอทะชำระค่าโดยสารไค่ไค่เป็นแลวกัน

สารธวางอวนคุ่มเหมื่อนจะสนใจในเส้นทาง และ ยวดยาน
 ขนถนนหลวงมากกว่าในไค้โดยสารของเขา เขามุ่งหน้าขบรถ
 ควยความเรวทค่อนข้างสูงประหนึ่งคองการจะให้งตพหมายเสีย
 ไค่พลันเพอที่จะไค่บขไค้โดยสารใหม่และเพมรายไค้ไค้มากเทยว
 ขน วัลลภาณงชตคตคummชายของรถ มอข้างทคคองหกระเป่า
 เหนยวรวาเหลกคคคข้างกายไค้ไวแนน อกมอหนงเท้าไวคยเบาะ
 ทนง ส่วนเทาทงสองกยนพนไค้ไวอย่างมนคง ครวงนเป็นควงแรก
 ทนงรถไปไค้ไหนคนเคยว วัลลภมนไค้ไวๆและวาเหวชอยกถ ซ้า
 เป็นกลางคนเสียควยขงรายใหญ่ รถทรอกแล่นควคเฉยชน

รวกเร็ว แต่จิตใจมุ่งมั่นอยู่กับจุดหมายของหน้าซึ่งมาพบการ
ลอบเห็นเป็นหลักชัยอยู่นั้น ได้ช่วยให้ วลลภาคลลาย ความหวาด
หวนพรวนพรงลงไปเกือบสิ้น

ถึงจุดหมายแล้ว! -- วลลภากระโดดลงจากรถด้วยความ
โล่งอก ล้วงหยิบขียนบัตรใบละบาทใหม่เอี่ยมจำนวนไม่ถึงครึ่ง
ของ ๑๓ ใบที่พชนสอกลั้วไว้ให้พร้อมกั้บกระเป๋าชองขวัญออก
มาส่งให้คนขับ แล้วผลนผลนชนบันไดหน้าโรงแรมเข้าไปภายใน
ใน เอเย่ถามถึงนายวิสูตร รัตนกั้บใครคนหน่งซึ่งไม่ใช่เจ้า
พนักงานโรงแรม เขากเออเพอชตัวผทาหนาตโดยตรงให้
ครันไคทราบจากผู้นนว่าอยู่ และไครับแจ้งหมายเลขห้องพัก
พร้อมทั้งการแนะทิศทางไปสู่ห้องนั้นแล้ว วลลภากกั้บรวระวาท
ชนบันไดไป

ประตูห้องพักอนบิตสนททองนนคอย ๆ แง่มออกเมื่อ
เค็กหญิงเคาะแรง ๆ ๓-๔ ครั้งและคอยทออยู่ด้วยหัวใจเต้นแรง
พอแลเห็นหน้าว่าเป็นใคร นายวิสูตรก็เบิกตาโตและออกอุทาน
“คอย!”

“คะ คอยเอง” ลูกหญิงเบี่ยงกายแทรกกั้บตาเข้าไปใน
ห้อง “คอยมาหาพ่อไคคะ”

เจ้าของห้องขุดประตู แล้วหันมามองดูควยสีหน้าวงง
สงสัย

“อะไรกันน! ลุกมาได้ยังไงกัน?”

“สวัสดี
กษัตริย์มานะคะ”

“ไม่ใช่--พ่อหมายความว่า ทำไมตอยถึงมาถูก? ใคร
พามา? แม่เพ้าหรือเปล่า หรือว่ามากับตอยด้วย?”

“แม่เพ้าไม่รู้หรือคะ ไม่มีใครมากับตอยหรือคะ ตอย
มาเอง” วลีลาตอยอย่างภาคภูมิใจ “ตอยรู้ดีกว่าพ่ออยู่
ที่ตอยถามพ่อตอนนั้นในใจคะ แล้วพ่อบอก ตอยก็จำเอาไว้
บอกรถเขา เขาก็พามาแหละคะ”

“ตายละ! ไม่มีใครเลยหรือนะ” ๕ เป็นพ่อทำท่าตกอกตกใจ
จึงมอลงไปทเกาเอกละเตียง ๕ นงลงกอน แล้วเลาให้พ่อฟังซ--
๕ “ทำไมลูกถึงกลายมาอย่างนี้ นิดแต่พ่อตรงกลัยโรงแรมนะ ๕ ไม่น
๕ ตอยจะทำยังไง ถ้ามาแล้วเกิดไม่พบพ่อ ซ?”

“ตอยไม่ได้คิดหรือคะ” ๕ แก่แห่งนมองพ่อผืนเขา
๕ “ไฟหลังอยู่ตรงหน้าพลาตอยง่าย” ๕ “๕ ตอยเชื่อเท่านั้นเองว่า
๕ พ่อตอยอยู่ ๕ ถ้าตอยมาหาตอยก็ต้องได้พบพ่อ”

๕ วลีลาตอยอย่างอ่อนใจ ๕ “๕ พมพาคลายจะปรารภกับ
๕ ตัวเองมากกว่า ๕ “๕ เสียงเกินไป--๕ เสียงเกินไปสำหรับตัว

แทน แล้วจ้องหน้าลกต้งคำถามทของใจต่อไป “อะไรเด็ก
ออกมาทางคนข้างไม่มีผไทญวเห็นขางเลยเทยว?”

“ตอยไม่ไคออกจากบานนคระ แม่เพาส่งตอยลงหน้า
บาน--”

“อะไร ยังไง? พ่อไม่เข้าใจ” เขาขมวดคิ้ว สอคำถามขน

“เราไปคหนึ่งทเลตมกรงกันงคระ--ทตอยพบพอเมอตระก
นคระ แล้วทนพอชนรถกลยบาน แม่เพามันคจะรบไปคอก ก็เลย
ส่งตอยลงแคหน้าประคให้เข้าไประเอง ตอยอยากมาหาพอ ก็เลย
ไม่เขายาน นงสามลอคเครองมานเลย--กพบพอนงคระ”

“ฮอ! แม่เพาทำขงไม่ถกเลย!” เขาออกเอนกลบไป
กลบมา สหน้าไม่พอใจ “มออย่างร ทงลกไวนอกบาน! ถงจะรบ
ขงงคคองส่งให้เรยบรอยเสยก่อน-- มันจะเสยเวลาไปสีกแค
ไไหนนคเชยว นคคั่วอะไร” มันผ่านไปอย่างรายรนทรอกน
ไไมงนเตกจะเียนตายรายคขงงไ กว้าผไทญวจะรคกงส่ายเสย
แล้ว!” กลบมายนครงหน้าลกทญงอก แล้วนคตอยมาหาพอ
ทำไมละจะ? มคระอะไรทรอลก?”

“ตอยคคองพอคระ -- คคองเลลเอนแล้วกอยากคยคระ
พอ วลลภาคตอยตามครงเลลอมองคผขงเกคเกลาด้วยแววตา
ละหอย “ตอยไม่เคยพบพอมาคงนนานแล้ว จะเชยนจคคหมาย

ถึงก็ไม่ร่อยทไหนด งามใครก็ไม่รื่อง พอกเงย-เงยบนกระ
หยาตอไม่ไปเลย พ่อไม่คิดงตอยม่งเลยหรือคะ?”

“โอ้--ลูกตอย! ทำไมพ่อจะไม่คิดงลก” วรทอเออมมอ
มาลยศัษะลกนอย ทอดถอนใจหนักหน่วง “พอกมลกกระ! ขา
ชยคนเคยวนแหละ แต่--เฮ้อ!--มันต้องม่อนเป็นไป ทำไงได้
ละลูก”

“ก็พอกลยมาชยกับตอยอกไม่ไ้ใครคะ?” ลุกหญ้งจยแซน
บิถามากอดไ้พลางฉะรอนถาม “พ่อไม่ชยอกชยกับตอยแล้ว
หรือคะ?”

เขาอาจไปชวษณะ “ความจริงพอกชยอกลยไปชยกับ
ตอยเหมอนกัน--นพอบอกลกคนเคยวเท่านั้นละ พ่อไม่ชยอก
พดปดกับลกหรือก แต่--งพอกชยอกจะกลบ--ก็แม่เพาของตอย
ละ---เขาคงไม่ต้องการ---เขา--”

“ช่างแม่เพาปะไรคะ” ตอยชตชน “งนตอยมาชยกับ
พอกไ้--เฮาพชนมาควยอกคน”

“โอ้! ไม่ไ้--ไม่ไ้หรือกลก ตอยตอยชยกับแม่จะ
ถึงยงงแม่เพาเขากคงเลยงตูลกตและชยไ้กลชตมากกว่พ่อ
แล้วอกชยง เรากตกลงกันไ้แล้วว่ ให้ตอยชยกับแม่
ตลอกไป”

“ใครตกลงกันคะ? ต้อยไม่ได้อตกลงด้วยสักหน่อย!
 ต้อยไม่รู้เรื่องด้วย! อัยค้ๆ พ่อหนต้อยไป--ต้อยคิดง ต้อย
 เหวงา--ต้อยอยากมีทองพองแม่ ต้อยอยากอยู่กับพ่อแม่ทั้งสอง
 คน แต่พ่อไม่เห็นอยากอยู่กับต้อยเลย! แม่เพาก็มีเพื่อนใหม่--
 ไม่รักต้อยแล้ว--ต้อยจะอยู่กะใครล่ะ ช้อ! ช้อ!” บังพุดเสียง
 กยงสนและกยงชนด้วยความรู้สึกอดทนตนใจ ในที่สุดก็ปล่อยโฮ
 ออกมาอย่างเหลือทระสะกตกกลน

วิสุทธิกมลลงรวบรวางลูกน้อยจากเกาอชนโอบไว้กัยอก “ไ้
 ลูกพ่อ! นิงเถอะ--คนกนิงเสียะ” เขาปลอยโยน ดวงตาแดง
 กาด้วยวามสะเทอนใจรนแรง “พ่อไม้นกเลว่าลูกจะคิดง
 พ่อ ต้องการพองเพยงน พ่อเสียใจททำให้ลูกรองไห พ่อ
 ขอโทษนะ ลูกรัก! นิงเสียเถอะ เชคหน้าตาเสีย”

เขาวางลูกไ้หนึ่งบนเตียง และทรุดกายลงนงเคยงซาง
 แชนโอบรวางเขามาพิงชคอก เสียงรองไหเจยบลง แต่อาการ
 สะอกสะอนยงมอย “เรามาพคกันใหม่คกว่านะ ต้อยจำ ลอง
 ปรกษากันคู้ว่า เราจะทำยงไ้คองจะไ้คสยบายใจค้วยกนทง
 สองฝ่าย เออ--แควาเมอกตอยบอควา แม่เพาผมเพื่อนใหม่แล้ว
 ไม่รักตอยนะ หมายความว่ายงไ้จ๊ะ พ่อไม่เข้าใจ”

วลลภาใจชื่นชมเมื่ออยู่ในอ้อมกอดของพ่อ ควักผ้าเช็ด
หน้าผนน้อยจากกระเป๋ากะโปรง ชนมาชนนาคาและสิ่งนามก
ทอประคนสระอนห่าง ๆ ว่า “สวัสดีค่ะ” เขาเป็น
เพื่อนรักของแม่เพา เขา--”

“เคียวจะ--ใครนะชื่อแปลกจริง? เขาเป็นใครมาจาก
ไหนกันลูก?”

“อ้อ! เขาชื่อกองเกยรติ นะคะพ่อ ตอຍเรียกติดปากเลย
เผื่อไป เขาเป็นนายทหาร ชอพน ไทกองเกยรติ รณรงค์ ค่ะ
คนนั้นแหละค่ะที่แม่เพาไปไหนต่อไหนด้วยบ่อย ๆ”

“กองเกยรติ รณรงค์” วลีทอทวนคำเบา ๆ ตอຍรู้สึกว่
แขนของพ่อทอตรงของแกอย่นนคลายออกเล็กน้อย “เขามา
เป็นเพื่อนแม่เพานานแล้วหรือลูก?”

“ก็ไม่นานนักหรือค่ะ ตอຍเพิ่งเห็นเขาเมื่องานวันเกิด
แม่เพา เขามากับคุณลุงจักร คุณน้าแสง โส่ม แล้วตั้งแต่นั้นเขา
ก็เลยเป็นแขกประจำบ้านเขี้ยวค่ะ”

“วันเกิดแม่เพา” วลีทอทวนคำ “๑๐ พฤษภาคม-- ก็เกือบ
ปีแล้วนะ”

“ค่ะ นนแหละค่ะ หน้เขาเลยมาบ่อย-บ่อย มากินข้าวท
บ้านด้วยค่ะ ยงวันเสาร์อาทิตย์ด้วยละก็ ถ้าไม่มาชดอຍทงวัน

ก็ชวนกันออกไปเที่ยวจนเย็นจนค่าเลยเชียวค่ะ ตอยละเบอ-เบอ
เกลียดคนไหนจะตายไปแล้ว!”

“ทำไม? เขาไม่กลัวก ถึงโตเกลียดเขา? ไหนตอย
ชอบทหารโงะ พ่อยังจำไ้ตอยนะเคยรบไว้ให้พ่อพาไปค
หัดทหาร ไปคสวนสนามบ่อยๆ ไร่ใครเขาแต่งทหาร ตอยก็มอง
แล้วมองอีก ตอยยังเคยพูดเลยว่า โตขึ้นจะต้องเป็นทหารหญิง
ให้โต แล้วนายกองเกยรัตนเขากเป็นทหาร ลูกไม่ชอบหรือ?”

“ตอยชอบทหารจริงค่ะ แต่นายหนวคนนตอยไม่ชอบ!”
วลลภาจบปากพูด ทำหน้าตงวาวกขว่าผกกถาวถงกาถึงมายน
พองยตอหนา ตอยไม่ถูกขาทามาตงแต่แรกแล้ว ยังเคยวน
มาทาจจอกะแม่เพา ยังเกลียดใใหญ่!”

“ตอย อจฉาเขาละช วิสทธิชกเป็นเชิงลองหยงความ
รักของลูก

เด็กหญิงตะแคงคอมอง หน้าบคา สหน้าฉนฉงาย
คล้ายไม่แน่ใจตนเอง “อจฉารคะ? เอ--ตอยก็บอกไม่ถูกคะ
แต่ว่าตอยไม่ยากเห็นเขามาสนทกะแม่เพา บางทกจยมิอ บาง
ทกโอยไหล่ นงกนงเสยชคตคตว แล้วกมาทาสงโนนสงนยง
กะเป็นเจ้าของบ้านแพนพองนแหละคะ นาราคาญจิง บางทตอย
ทนไม่ไ้คกตงตงออกไป แม่เพากลยว่าตอยทาฤทธทาเทศกะ
ผู้ใหญ่-นำเกลียดใหขอโทษเสย แม่เพาเขาขางเขาเรอยเชียวคะ

ไม่เห็นนกตบยุงเลย แม่เพาคงไม่รกกตอยแล้วละ แล้วยัง
จะไม่ให้ตอยเกลียดเขาทนไหววะ? แล้วตอยยกเลิกคง
พอใหญ่”

วิสุทธิธอนใจ นั่งนไปเหมือนไม่ระวังให้ความเห็น
อย่างไรค ครนแล้วกเอยถามชนเขา” “แม่เพาเขาพูดอะไรคง
พออย่างไหนล?”

“ตอยไม่เคยไต่บินเลยคะ บางทีตอยถามอะไรเกวยกับ
พอ แม่เพากห้ามเลยไม่รห้ามทำไม ตอยถามกะพชน พชน
ก็คให้ไปถามแม่เพา เลยไม่ไคเวยอะไรลก็อย่าง”

“เขาคงเกลียดพอเต็มทนลระจ จึงไม่ยอมเอยถึง” บิคา
กล่าวเศว้าๆ

“แต่แปลกนระคพอ ตอยจำไคว่า มอ่ยครวหนง พชน
เคยเอยพคคตอยว่า แม่เพานะไม่เอยากไต่บินไคเอยถึงพอ
เพราะยังคตองพออยแต่อยากจะลิมเลยให้เกคชาค เพราะแค่น
ไจนก ตอยไม่เข้าใจ พชนกไม่ยอมอธิบายค่อไปอีก ตอยเลย
ไม่รอะไรเป็นอะไร” เกกหญิงหันไปเขย่าแขนบิคา กล่าวค่อ
ทวยนาเลียงกระตอรอรนชน “พอชา--ตอยอยากรจ ทำไม
พอคแม่ถึงไคไกรชกนจนไม่อยู่ควยกันค?”

วิสุทธิธำมส เบือนหน้าจากสายตาลูก ลังเลและคิดขังใจ
อยู่ชั่วขณะ เมื่อหันมาตอบนาเสียงของเขาก็นั่งลงแม่ไขหน้า
จะหมั่นหมองจนเห็นชัด “อย่าเพิ่งให้พ่อตอบเดี๋ยวเลยนะลูก
ค่อยๆ คิดก่อน--เกินกว่าที่จะเข้าใจถึงสาเหตุ โกรธเคือง
ระหว่างพ่อกับแม่ได้ รอไปก่อนนะจ๊ะ เอาไว้ภายหลังเมื่อค่อย
โต พ่อจะเล่าให้ฟังทั้งหมด มันเป็นเรื่องเข้าใจผิดร้ายแรง
บางประการ แล้วต่างคนต่างแฉง ถอดก็ ไม่ยอมอ่อนข้อให้กัน
เรื่องมันมากจะ ลูก สักวันหนึ่งลูกจะได้รู้หรือ...”

วิมลภาพยกหน้าช้าๆ ประหนึ่งพยายามจะเข้าใจตามคำ
พ่อ แต่แล้วกลับสายครั้นทำหน้านว “ทำไมนอ--จะตกนเสีย
ก็ไม่ได้? เก๊ๆ ไม่เห็นเขายากเลย โกรธกันแล้วนก็จะตกน ก็
ไปง้อกันเสียหน่อย หรือไม่ก็ให้เพื่อนคนนั้นคนนั้นเขาช่วย เดี๋ยว
เดี๋ยวก็โตตกน แต่ผู้ใหญ่ล่ะก็ช่างยากเย็นเสียจริง ๆ ! แล้วน
ค่อยๆ คิดก่อนกับแม่พ่อกันเดี๋ยวเรอไปรึคะ?”

วิสุทธิธำมสนาถาย คอยอย่างลำบากใจ “ก็จะทำยังไง
ไต่ละลูก แต่เอาเถอะ--” ระบายพูดต่อเมื่อเห็นสีหน้าผกหวังของ
ลูก “แล้วพ่อจะคิดหาทางใหม่ จะไม่ฟังตอบอย่างนี้ตลอดไป
หรืออ เออ-- ว่าแต่เวลานเถอะค่อยๆ คิดแล้วนะลูก กลัวยาน

“เอ—จะไม่ดีกว่านี่” วิสทกทำหน้าอย่าง “อ๋อ” เก็กหาย
ไปทั้งคน เดียวได้ยิ่งกันใหญ่ คอยไม่กลัวแม่เพาทำโทษเอาร
ลูก?”

“ไม่กลัวแล้วละ” ลูกน้อยตอบเค็ดเคียว “จะทำยังง
กทำเถอะ! คอยขออนนกะพอสักคนหนังก่อน แม่เพาจะโกรธ
หรือจะทำโทษค้อยยังงักตามใจ จะไครเสียทวารกรเกลียด
คอยกันแน

คำพูดซ่อ ๆ ของเก็กหญิงทำให้เป็นบิดาเกิดความคิด
ประการหนึ่งขึ้นพลัน “จริงซนะ” เขานึกในใจ “เราเองก็
อยากกรเหมือนกันว่าเขาจะรักลูกอัยเปเล้า หรือว่าหลงเพื่อนใหม่
จนลืมลูก? พัสจุนกันเสียทกทำจะคิ—ทง ๆ ทเวาหมกสัททใน
ตัวเขาแล้วอย่างนแหละ!”

“เฮา—ตกลง!” พ่อหันไปบอกลูก คบคัระเข่า ๆ และ
โอบกอกไว้ ทำทางกระปรกระเปร่าจนเหมือนคนคึดตกแล้วโล่ง
อกโล่งใจ “ลองเล่นตลกให้ซัดมนกันเสียทกคเหมือนกัน คช
ใครจะตลกออกตกใจสักแคไหนดม้ง คางกคางกัน! ถึงยังงีลูกก็
ยังเป็นลูกของพ่อช้อยันยังค้ำ—ใครจะกล้ามาทำไม!”

X

X

X

เช้าตร้วนรุ่งชน สองพ่อลูกผานการทอนรบอนตนเคนก
กจของนางสาวชนทหนาประคยานมาแล้ว ก็ไคมานงอัยใน

ห้องรับแขกต้อนรับหน้าลำแพา อุตมพร วลีทอตั้งใจไว้มือคน
แล้วว่าเป็นทายร้ายทุกอย่างไว้จะลงเขาไปส่งลูกให้ถึงตัวเคย
เป็นภรรยามาก่อนเขาขอรองชนให้บอกแต่เพียงว่าวลีลาภกลับมา
ถึงบ้านแล้ว ถึงนั้นเมื่อหล่อนรับเร่งลงมาพบลูกก็โศกเสียหน้า
กับเขาอย่างจริง และในเมื่อไม่มทางหลีกเลี่ยงเสียแล้ว โดย
มรรยาทเจ้านานหล่อนก็จำใจต้องพบเขา

ลำแพาไปหน้าอันหม่นหมองเศร้าซัด ดวงตาแดงชา
หล่อนถลาเข้าอกลูกโดยไม่สนใจกับสามีเก่า น้ำตาเริ่มคลอชก
เมื่อละล้าละล้าว่า

“ลูกต้อย! โถ! ไปอยู่ไหนมานะ ลูก? เป็นอะไรไปรี
เปล่า? แม่ไม่ได้นอนเลยทั้งคืนไหม? ว่างนอนสองคนกับชน
แจ้งความที่โรงพักแล้วก่เที่ยวขบถตระเวนไป—”

“แม่พาไปตามหาต้อยที่ไหนล่ะคะ?”

“ก็ไม่ว่าจะไปไหนซัก ตำรวจเขาก็ค้นหาให้แล้วละ
แต่แม่ร้อนใจเหลือกำลัง รุ้ดีกว่าอยู่เฉย ๆ อกมันจะระเบิด ก็เลย
เพ่นพ่านไปยงนแหละ จนชนเห็นท่าไม่ไหว อ่อนวอนให้แม่กลับ
บ้าน รอไว้เขาค่อยจัดการกันใหม่ แม่ก็มานั่งร้องไห้อยนแหละ
หลับนอนไม่ลง-- โอ้! น้ถาลูกต้อยเป็นอะไรไปละก็แม่คงตาย

แน่!” หล่อนซบหน้าลงแนบศีรษะลูก โอษฐ์แน่นเข้ และ
นั่งออกไปด้วยความตกใจ

“แล้วถาวรนนตอยยังไม่กลับละคะ แม่เพาจะทำยังไง?”
วลลภาชนะอดถาม นัยน์ตาชำเลื่องมองพ่อผยบนพงหน้าทางเงย
เฉยอยู่

“แม่ไม่ยอมหนักไปถองอย่างนั้นหรือ ลุกตอย — แม่ทน
งอกอย่างนั้นไม่ได้! เพียงแต่ลูกไม่กลับเมื่อคนน แม่ก็แทบจะ
ตายอยู่แล้ว นแม่ก็กำลังเตรียมจะออกไปถามทตารวจอยู่แล้ว
นะพอกลกลับมา เออ — ไหนตอยยังไม่ได้บอกแม่เลยว่าลูกไปอยู่
ที่ไหนมาตลอดคน?”

“แม่เพาถามพ่อชคะ พอรต” เด็กหญิงบ้ายเบียง แอบขม
ให้พ่ออย่างซุกซน

ถ้าเพาเหลอยมองตุล้ามเกาเพียงแวบเดียว ไม่ถาม แต่ส
หนากมีไยของความไม่พอใจแต่อย่างใด นั่งอยู่เฉยๆ เหมือน
จรรอคำตอบ

“ตอยไปหาจนถึงโรงแรม” วลลทอเฉยจนเรยบๆ เป็นคำ
แรกนับแต่พบนางรรยา “แกพบฉันทโรงหน่งเมื่อคนน รว้าอยู่

ที่ไหน ก็เลยหนีไปหา ฉันจะพามาส่งบ้านตั้งแต่กลางคืน แรกๆ
ไม่ยอมทำเคี้ยว ขอดค้างด้วยจนได้”

“ผู้ใหญ่อีกเลยพลอยเป็นไปกับเด็กด้วย!” ลำเพาพูด
เปรย ๆ ไม่มองหน้าใคร

วิสุทธิยมเล็กน้อย “ก็จะให้ฉันทำอย่างไร” เขาพูดเสียง
สรวล “ลูกบอกว่าคิดง้อพ่อ อยากอยู่ใกล้พ่อ ร้องให้ตัดพ้อจน
ฉันแทบจะนาตาตกตาม แล้วใครจะทำใจแข็งขับไล่ลูกไปเสีย
ได้?”

“แล้วปล่อยให้คนทางนั้นเขารุ่นวายกันไม่ยกนกองข้าง!”
เสียงเปรยห้วน ๆ ต่อไป

“อาว—ก็ฉันเห็นว่ามันคึกคักแล้วกับการทลึงไต่ด้วยความ
สุขใจและปลอศกลียอยู่ใกล้พ่อ ถึงผู้ใหญ่จะรุ่นวายกันก็ชวนคนเดียว
ไม่ถ่วงคน—ไม่ก่ชั่วโมงด้วยซ้ำไป! ใช่มั้ยล่ะ ชน?” หันไป
ถามคนเก่าแก่ซึ่งถนัดใส่กาแฟร้อนกรุ่นสอง ถ้วยกับนมสดหนึ่ง
แก้วของเขามาวางบนโต๊ะ และกำลังทำท่าจะถอยออกไป

นางสาวชนยมเหย ๆ ไม่ตอบว่ากระไร ชั่วเลื่องมอดฉัน
หลังของนายสาวผู้หนึ่งประคองลูกหญิงอยู่บนเกาติยาวเบองหน้า
แล้วกลับหลบออกนอกห้องไปเสียเฉย ๆ

“คุณรู้ไ้ยังงิว่า ไม่กัซวโม่ง?” น้าเสยงของสามทยา
คำพูดประโยคนั้น สรกิดใจลำเพาให้เกศอยากรุขนมาถงกับน
ไปมอ่งเขาเค่มดา และกัพบว่เขากัถมอ่งหล่อนอย่กัอนแล้ว
จิงเบอนหลยเสย

“ฉนรจากลิก และเมอพบชนทประตยานน กรอกวาเมษ
คนเรอกลยตสาม ชนนกวาเรอเลยพาตอยไปเทยวทอนดวย จิง
นอนใจ แต่พอมาเจอกันเข่า ถงไ้กรกันว่า ตอยหาย”

“ทแท่นไปหาคนชน แล้วคนชนกัพลอยเบ่นใจกักตัว
ไว่ดวย!”

“คนชนเมอไ้หริ่ละคะ พอตอยต่างหาก” วลลวารบค่าน
คำแม่ ผดลิกชนไปหาพ่อ และรงมอให้มานงทเกาธ “ตอยบอก
แล้ววาทอยคคถงพอจะตายไป ตอยเจอพอกตอ้งไปหาช้คะ”

ลำเพามองคคถงเคลาเคลยอยขางพอทวยความรลกลยสน
“แล้วแม่ละจะ — ตอยไม่นกยงนหรวอกหรือว่แม่จะตคอกตคใจ
เบ่นทกขเบ่นรอนถงตอยสัถไ้ไหน?”

“เทกหญงสนคัระ” “ตอยไม่นกยงนหรวอกคะ ตอยนก
เพยงว่แม่เพาคงโกรรและค่งทำโทษตอยเท่านนเอง กัแม่เพา
ไม่เห็นรกตอยนคะจะเคอครอนเท่าไ้ร่นกเซยว — อยุ่ไ้ไม่อย่กั
เท่ากัน!”

“ตายจริง ลูกต๋อย” ถ้าเพาพะงะอย่างคาคไม่ถิง “ทำไม
พุดอย่างนั้นละจ๊ะ ? ลูกเข้าใจผิดเสียแล้วละ ! มรแม่จะไม่รัก
ต๋อย—”

“แม่เพาไม่รักต๋อยจริง ๆ ค่ะ” วิลลภาบนย่นสอคน
สัหนาและนาเสียงจรงจงบงบอกความมรสึกภายในทอทอนไวนาน
“ถ้าแม่เพารักต๋อยทำไมปล่อยให้ต๋อยอยู่คนเดียว ? ทำไมไม่ให้
พ้อมาอยู่ด้วย ? ทำไมถึงโกรธและทำโทษต๋อยเรื่อย ? ทำไมถึง
ให้ฮาทาหนวคคนนั้นมาทำยังกะเป็นพ่อของต๋อย ? แม่เพารักเขา
มากกว่ารักต๋อย ! ทต๋อยละแม่เพาไม่เอาใจใส่ อะไร ๆ ก็ตาคน
นั้น ! แม่เพา—”

“ต๋อย ไร่ ! พอดัก!” ถ้าเพารองห้ามเสียงสนเควอ
น้ำตาเริ่มไหล “ต๋อยเข้าใจแม่ผิดหมด ไร่ ! นแม่จะทำยังง
ค ?” หลอนบยบมือตัวเอง แวดตาทุกชวอนระคนยุงยากใจ หันร
หันขวางเหมอนไม่รจะทำอย่างไรถก

วิลลภาคคสันใจทนททโคเห็นเช่นนั้น เขาพอจะเข้าใจใน
ความมรสึกของภรรยาไคยงแล้ว วยบร้างลูกหญงให้หันมาทาง
เขาอย่างละม่อมพลาบบอกเสียงอ่อนโยน “ต๋อยจำ เคยวกอน
พงพอสักนคเถอะ ต๋อยออกไปหาพชนกอนนระจ พอดอยากจะพุด

กยแม่ตามลำพังสักครู่ เที่ยงเที่ยงเท่านั้น — แล้วเราค่อยพบกันใหม่—นะจ๊ะ คนดี”

“แล้วพออย่าเพิ่งกลับไปเสียก่อนนะจ๊ะ”

“ไม่กลับจะ พ่อให้สัญญา เที่ยงพอพบลูกอีก”

วลลาวยามกยพอ หันกลับไปชำเลืองมองแม่นกหนึ่งแล้ว
เดินออกจากห้องไปอย่างว่องไว วิถีชีวิตจากท่งมาบนข้าง
เกาะยาว มองทิวรรมย์กำลังซบหน้าสระอนนกระชกอยู่ครู่หนึ่ง
ด้วยสายตาเคี้ยวระคนปราน เออมมอจะแตะไหล่ แต่แล้วกลับ
ชะงักไว้ เขยชนเบา ๆ ว่า

“เห็นแล้วชนะว่าลูกมีความรู้สึกอย่างไรต่อเธอ ?”

“ไม่มีอาการสนองตอบจากอกฝ่ายหนึ่ง เขาจึงกล่าวต่อไป

“ขอถามสักคำเถอะลำพา เธอยังรักลูกอยู่หรือเปล่า ?”

“โอ้ ถามอะไรอย่างนั้นนะ วิถี !” หล่อนเงยหน้าขึ้น
ฉับพลัน เฉลอเรียกชื่อเขาเต็มคำโดยไม่ทันยั้ง ความน้อยใจ
ผายอยู่ในแววตาที่เหลือบเลกเขา “ฉันรักลูกของฉันไม่เคยลด
น้อยลงเลย ยิ่งแก่เป็นลูกคนเดียว และแก่ต้องขาดพ่อ ฉันยัง
จะรักแถมมากชนะไม่ว่า !”

วิสุทธิพิยกหน้าชา ๆ ประหนึ่งจะเห็นใจอยู่ข้าง แต่กอด
 ไม่ได้ที่จะออกปากเปรย “แต่ฟังยายต้อยแกพูดแล้วก็ยังคงว่า
 แม้ไม่ได้รักแก่เท่าไรนั่น”

“โอ้ ลูกเข้าใจฉันผิดไปมากทีเดียว” หล่อนครวญ “ฉัน
 อารจะละเลยลูกไปข้างบางครึ่ง แต่ในหัวใจแท้จริงนั้น ไม่มีอะไร
 ออกแล้วฉันจะรักเท่าลูก ฉันมารู้สึกมากจนเมื่อตอนทแกลขายไป
 นั้แหละ—หัวใจฉันแทบจะขาดไปเที่ยวนะ ! ความรู้สึกมันบอกกับ
 ตัวเองว่า ถ้าลูกเป็นอะไรไปฉันคงตายแน่ ฉันรู้แล้วว่า ฉันจะ
 อยู่โดยขาดลูกไม่ได้ ให้ฉันตายเสียดีกว่าให้ลูกพรากไปจากฉัน
 โอ้เอ๋ย ! ไม่มีใครเห็นใจฉันหรือจนกว่ารักลูกเพียงไหน !”

วิสุทธิทรุดกายลงนั่ง โกลธรรยาบ่นเกาขัดแววกันพลาง
 ถอนใจยาว เอ่ยลอย ๆ เหมือนรำพึงกับตัว “ถ้าลูกไม่หาย ก็คง
 ยังไม่รักใจตัวเอง คราวนั้นคงไตร่ตรอง—แต่จะสายเกินไป
 หรือเปล่า ยังสงสัย ?”

ลำเพาหันขวับมาทางเขา ดวงตาฉายแววหวาดวิตก

“สายเกินไป ?” หล่อนทวนคำ “คุณหมายความว่า
 กระไรคะ วิสุทธิ ? สายเกินไปสำหรับฉันกับยายต้อยที่จะเข้าใจกัน
 เสียใหม่งนหรือคะ ?” อ่าคะ— ขออย่าให้ถงอย่างนั้นเลย !

ฉันทนไม่ได้แน่ ๆ ถ้าหากลูกเกิดจะมาหันหลังให้ฉันเวลานี้ !
โอ้ วิสวัฑ์คะ ช่วยฉันด้วยเถิด ฉันมองไม่เห็นใครแล้ว !”

สามเกาเตอร์ลงจ่องหนาคืนหมองคลา นาคาคลอลคลองของ
ผเคยเป็นภรรยาอย่างไม่เชอหุ เป็นไปไคหรรอทลาลาพาผคองคอง
คิ จะกลบร็องขอความช่วยเหลือจากเขาโดยไม่ลังเลวโร? หาก
มิใช่เพราะความรักความ หวงแหนลูกอนผงลคองอยู่ในดวงใจแม่
แล้ว จะเป็นเพราะเหตุไคอนอก เขากเหลือทหะเคาไค วิสวัฑ์
เกิดความรักสมชชนในใจเมอตระหนกว้า แม่ทหุของหญิงกย
คลายลงไคด้วยอำนาจของความเป็น “แม่

ส่ายตาเขออนโยนย้งชนเมอกล่าวเขา ๆ ว่า “ฉันยนค
จะช่วยเหลือ ลำพา! ถ้าเธอยังรักลูก ยังต้องการจะรักษาจิตใจ
ลูกให้สมบูรณ์เทอ้า) กบว้างกายของแกลระกั เรามาช่วยกันเถอะ
คงจะพอแก้ไขไคทันการหรรอก แต่ว่า—อ้อ—”

เขาซ้งกคำพูด ชมวดควประหนงตรงไม่ตก ออองไป

“แต่อะไรคะ?” ลำพาเร่งซัก

เขาเบอนหนามำจยส่ายตาอยัทหลอนเหมือนจะหยงคใจ

“ฉันจะช่วยเหลือไคอย่างไรว ในเมอเธอยังมีคนอนอยู่?” เขาคง

ขญหาออกไปตรง ๆ ควบนาละยงปรกคิ

“คนอน ? ใครกันคะ ?”

“เอ... ก—นายกองเกยวตคนน—”

“อห ลกตอยคกงบอกคณ”

“อห... ลกแล้ว เมื่อคนเรากันมาก ฉันได้รู้อะไร ๆ จากลูก
ไม่น้อยเหมือนกัน”

“แต่ไม่ถูกไปเสียทั้งหมดหรอกค่ะ” ลำพอล่าวเคร่ง
ขรม “เรื่องคณกองเกยวตคนนเหมือนกัน— หลอนทงระยะ
คำพูด เหลือขมามองผนังใกล้ ครนเห็นเขารอฟังอย่างตั้งใจแต่
มิได้ปรียากเตือนถาม กักล่าวต่อไป “ฉันจะบอกให้ก็ได้ เมื่อ
คุณจะเข้าใจฉันถูกขนข้าง เขาเป็นเพียงเพื่อนคนหนงเท่านั้น”

“แต่กลั่นทนกันมาก—” วสุทพคลอย ๆ

“ไม่อะไรเกินขอบเขตของความเป็นเพื่อนค่ะ!” หลอน
กล่าวหนักแน่น “เขาเป็นเพื่อนที่รักใจฉันมาก—แต่ก็เท่านั้นเอง!
ที่เราสนิทกันนเห็นจะเป็นเพราะใจฉันมันกำลังว้าวเหวและต้อง-
การเพื่อนมากกว่าน”

“ไม่ใช่เพราะเธอรักเขาหรือหรือ?” วสุทพเลียบเคียง
ถาม

“ไม่ใช่แน่ ๆ ค่ะ” ลำพอล่ายหน้า กล่าวตอบอย่าง
ใคร่ครวญ “ฉันแน่ใจและพอจะเข้าใจตัวเองได้ว่า ฉันไม่ได้
รักเขา มันก็แปลกน่ะคะ—เราใกล้ชิดกันมาก เขาเอาอกเอาใจ

ฉันสาวพุด และฉันกพงพอใจที่ใคร่กับความสนใจโดยจากเขา แต่
พอดมาลงปัญหาเรื่องรัก ฉันกตกลงปลงใจด้วยไม้ไค้สักที มัน
เหมือนนกขมิ้นอะไรมาซัด ๆ ขว้าง ๆ หัวใจยังโง่พิกล มันอาจจะ
เป็นลูก หรืออาจจะเป็น—เออ———อะไรสักอย่าง—ทำไมฉัน
พอที่จะขบขยงเหงะยฉันไว้อย่างประหลาด—”

หล่อนหยุดคำพูดลงเฉย ๆ ประหนึ่งลึกลับคิดขึ้นมาและเกิด
กระตาคใจ ฝ่ายวิสต์ทักก็มีไคร่เรงเร้าสาวความต่อแต่อย่างใด
ขณะนั้นเขาเพียงแต่ต้องการให้หล่อนสบายใจจนเสียก่อนเท่านั้น
ยังมีเวลาถมไปที่จะเสาะค้นความในใจอันแท้จริงของแต่ละฝ่าย
ขึ้นมาแยกแยะแจ่มแจ้งกันต่อไป ต่างคนต่างนั่งไปชั่วขณะ
ถ้าเขาเหมือนมองออกไปนอกหน้าต่าง ดวงตาก็มีแววตลกกังวล
แต่สีหน้าก็คอยส่งบอกว่าแต่แรก วิสต์ทักก็ทำตามองไปหน้าบ้านข้างที่
เขอนไปจากเขาด้วยความรู้สึกหลายประการที่ระคนปนกันอย่าง
บอกไม่ถูก แต่ในที่สุด เมื่อเขาเขยขึ้น นาสเสียงของเขาก็นุ่มนวล
น่าฟัง

“ถ้าเช่นนั้นฉันกพอจะช่วยเธอได้ในเรื่องลูก เราจะมี
อะไร ๆ จะต้องพูดกันออกมากนะ ถ้าเขา แต่เวลานี้ขอเอาเรื่อง
ลูกก่อน——ลูกต้องการเราทั้งสองคน——เธอเห็นอยู่แล้ว อย่า
ให้จิตใจแก่ต้องพิจารณาไปเพราะความหิวโหยทางใจเลยในเมื่อมัน

พ่อนนหรือ	คอตน์ไม้ใหญ่
แม่เล่าไชร	คือใบอบอ่อน
ลูกคอลลูไม้	ทอ้ายใบบุญ
ขอพระคุณต้นใบ	รวมคุ้มภัยพาล

ขาดต้นลูกตาย	ขาดใบลูกเหงา
ชีวิตอับเฉา	จิตใจว้าวุ่น
พ่อแม่จ๋า	โปรดเมตตาเชอจุน
แผ่รกรารุณ	แก่ลูกน้อยเอย

รักลูกอย่างไร?

★ พยอน อังตติวัฒน์ ★

ความรักลูกของพ่อแม่เป็นกำลังอันสำคัญยิ่ง
ที่จะช่วยให้เด็กเป็นคนดีได้ แต่ทั้งนี้พ่อแม่ก็ต้องแสดง
ความรักต่อบุตรของตนอย่างพอเหมาะพอควรถูกกาล-
เทศะด้วย ตัวอย่างจากบทสนทนาข้างล่างนี้จะช่วยให้
เห็นได้ชัด

บทสนทนาบทนี้ แสดงถึงการสนทนาตอน
หนึ่งระหว่างแม่ของ ต.ช. สมาน (สมมุติ) อายุ ๑๒ ปี
กับจิตแพทย์

มารดา คุณต้องมาพบคุณหมอเพราะลูกของคุณแกมีอาการ
แปลก ขาดหายไปไหน ใครเรียกก็ไม่ไปมา
ให้ไปเล่นกับเพื่อนก็ไม่ไป เพื่อนมาชวนลงทึบยัง
ไม่ไปเลยคะ อยู่โรงเรียนก็ไม่ไปไหน ครูรายงาน
มาว่าอย่างนั้นคะ ครูเรียกก็ไม่กล้าเข้าไปหา ไม่ทราบ
ว่าเป็นอะไรของแก ลูกใคร ๆ แฉกเขาเล่นกัน
ทั้งนั้นแต่ไม่ให้ไปเล่นกับเขาแกก็ไม่ไป แกถ้าจะ
ประสาทไม่ทำอะไรคะ

แพทย์ เชนอย่างนั้นมานานเท่าไรแล้วคะ

มารดา เพิ่งเป็นแหละค่ะ เพราะเมื่อก่อนนี้ไม่เคยอนุญาต
ให้ไปเล่นนอกบ้าน แต่เคยวนคณเห็นว่าแก่โตแล้ว
จะให้ไปเล่นกับเพื่อน ๆ บ้างแกก็กลับไม่ไป

แพทย์ คณคิดว่า แกควรมีเพื่อนเมื่อโตแล้วใช่ไหมคะ

มารดา คณอย่างนั้นคะคณหมอบ เมื่อแกเล็ก ๆ ใครจะไป
กลายปล่อยให้ไปตามลำพังเดก ๆ ละคะ ก็เพราะเป็น
ห่วงแหละค่ะ กลัวว่าแกจะไปหกหล่นข้าง กลัวจะถูก
เพื่อนรังแกบ้าง ความทรงจำมากก็เลยทำให้ห่วงมาก
คะคณหมอบ คณนึกเลยให้แกเล่นอยู่แต่ในบ้านเท่านั้น
อะไรทำให้คณเกิดความวิต หรือเปลี่ยนใจจากการที่
เคยให้เล่นในบ้าน จะให้ไปเล่นนอกบ้านกับเดกอื่น ๆ
ในละแวกบ้าน

มารดา เรอมนั้นมีคะคณหมอบ เราอยู่กับตามลำพังพ่อแม่
ลูก ๆ คนอื่นหนึ่งพ่อเขาไม่มีใครจะสบาย เป็นลมไป
คณนึกเห็นว่า แกเป็นลูกคนโตก็เลยให้พายเรือไป
ชอชาหอบมทตลาคหน้อย ก็ไม่ค่ามากตอกคะ แกบอก
ว่าแกไม่ไป แกกลัว คณก็บอกว่าไม่เห็นมีอะไร

น้ำกลัวยใคร ๆ เขาก็ไปกัน แลวนกยงหวค้าย
ไปเถะลูก แกบอกว่ให้คนอื่น ๆ ไปเถะแกจะอยู่
คู่พอเอง ก็น้องคนอื่น ๆ เป็นผุ้หญิงแล้วคณหมอคคค
ชีว่า คณจะใช้น้องผุ้หญิงไปก้ดกระไวอยู่ แต่ว
น้องผุ้หญิงนะเขาอาสาจะไปชอให้ณะ

แพทย

เทาทพคณเลาอาการมา คณรู้สึกว่ บัญหาของ
สมานคงไม่ใช่เพ็งจะมาเป็นเมอแกโตเขาวัยร่น คค
ว่คณจะเป็นมานานแล้ว ถ้าคณจะกรณเลาถงการ
เลียงคยตรของคณแต่ละคนให้เราพ้งแล้วละก้ เรา
คคว่จะมประโยชนแก่เราในเรืองการตรวจและการ
รักษาเป็นอย่างมาก คณแน่ใจว่คณเลียงคยตรของ
คณแต่ละคนไม่เหมือนกันทเคยว

มารดา

โอ้ คณหมอ ลูกของคณ คณกรกทุกคน คณ
ไม่เคยลำเอียงเลย ให้กนกให้เหมือนกน จะชอ
อะไรก้ชอให้เหมือน ๆ กันทงนน ไม่ว่เลอผาหรือ
ของเล่น พาไปไหนก้พาไปพรอมกนทงนน

แพทย

คณเชอคณในชอนว่ การให้กนให้ชอนนคงไม่
แตกตางกน แตทว่ไม่เหมือนกนนน คณหมายถง

ขอปลุกขอยอน ๆ ที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดู เช่น การ
 เอาอกเอาใจ การทะนุถนอม การเป็นห่วงลูกของ
 คุณแต่ละคนต้องไม่เหมือนกันทีเดียว ถ้าคุณยังคง
 ว่าการปฏิบัติต่อลูกของคุณแต่ละคนเหมือนกันทุก
 ประการแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมานก็ไม่ควรจะมี

มารดา

เกิดขึ้นก็ไปคิดมา ไม่ทราบว่าอะไรจะเรียนคุณหมอว่า
 อย่างไม่ก็ กลัวผู้ชายกับลูกผู้หญิงคุณหมอจะให้รัก
 เหมือนกันอย่างไรคะ เพราะสมานนั้นเขาเป็นลูก
 คนห่วยของดิฉัน พ่อ, แม่ ย่า ตายาย ก็ใจกันทุกคน
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณปรียังกัยหัวแกวหัวแหวน
 เพราะว่าจะสืบทอดกลของแม่ คุณป๋ายของของคุณป๋อง
 จะเอาอะไรคุณป๋องให้ทุกอย่าง ใครจะไปแตะต้อง
 อะไรแทบไม่ได้เลย

แพทย์

คุณยกให้ไปอยู่กับคุณป๋ายเลย

มารดา

ไม่ใช่ค่ะ เราก้อยู่ในบริเวณเดียวกัน แต่เขาอยู่
 เรือนเดียวกับคุณป๋าย แต่ดิฉันพ่อแม่กับลูกคนอื่น ๆ ก็
 อยู่อกเรือนหนึ่งคะ

แพทย์

ใครแตะต้องไม่ได้ นั่นคุณหมายความว่ายังใจกันคะ

มารดา เขาเป็นสัตว์ของคณะคุณปู่ คุณปู่บอกว่าทรัพย์สินสมบัติ
ทั้งหมดจะยกให้หลานคนเดียวเท่านั้น คุณปู่บอกว่า
ไม่ต้องทำอะไร ให้เรียนหนังสืออย่างเดียวเท่านั้น
ใคร ๆ จะใช้อะไร ๆ ไม่ได้ คุณย่าให้พาไป
ซื้อของฝั่งตรงข้ามบ้านมองกันเห็นตัว คุณปู่บอกว่า
ไม่ให้ไป บอกว่าเข้าไปพายเรือแคตสองข้างหลัง
ซาลงแคตสองหน้าอก ก็เลยไม่มีใครกล้าใช้

แพทย คุณปู่มีความรู้สึกเหมือนคุณปู่

มารดา ลูกคิดคนนั้น คิดฉันไม่เคยใช้เลยคะ เพราะว่าไม่มี
งานอะไรจะใช้ให้เขาทำ วันหนึ่ง ๆ เขาก็ทำการบ้าน
อ่านหนังสือของเขา แล้ววิ่งเล่น แต่เล่นฉันก็ไม่ชอบ
ให้ไปเล่นกับลูกชายบ้านแถวนี้ คิดฉันให้เล่นอยู่ใน
บ้าน จะเอาอะไรไปซื้อให้ทุกอย่าง จะเอารถยนต์
คันเล็ก ๆ คันละ พัน สองพัน คุณปู่ก็งงงงให้
ขับเล่นบนระเบียงบ้าน ของเล่นมีสารพัด ให้เล่น
กับน้อง ซึ่งข้าห้วง มีบน มีรถถัง รถจักรยาน มี
ตุ๊กตาหุ่นให้ยิง มีเป้าให้ยิง

แพทย แล้วแกพอใจกับของเล่นของแกมากไหม

มารดา อะไรไต่คะคุณหมอ เล่นครึ่ง ๒ ครั้งไม่เล่นแล้ว
 ก็ฉันให้ส탕ค์คาชนมวันละ ๒ บาทให้เขาข้าวไปอีก
 ก็ฉันเตรียมให้เสร็จ ค่าเรือฝากให้เขาคืน ก็ฉัน
 ยังขับให้แกกินให้หมดทั้งข้าวทั้งกยขาว แล้วเงิน
 คาชนมอีก ๒ บาท แต่แกไม่กิน แกเก็บส탕ค์ไว้
 พอถามก็บอกว่ากินหมดแล้ว

แพทย์ ทำไมถึงต้องขับขับให้กินให้หมด ในเมื่อเจ้าตัวเขา
 อาจจะไม่อยากกิน

มารดา ถ้าไม่ขับขับให้กินให้หมด ก็ฉันเป็นห่วงเกรงว่าแก
 จะหิว กว่าจะกลบมาถนายนแล้วกตายนฉันก็
 เตรียมขนมไว้ให้รออีก

แพทย์ ถ้าเขาไม่หิว เขาก็กินจะไม่ซอกได้ เพราะอาหาร
 กลางวันทศฉจิตให้ไปรับประทานนั้นแกอาจจะอิ่ม
 แล้วก็ได้

มารดา คิดว่าอย่างไร ก็ต้องหิว ถ้าแกกินหมดฉันก็ไม่ใคร่
 ห่วง

แพทย์ แล้วแกเอาส탕ค์ไปทำอะไร

มารดา แกเอาไปชอเครื่องไฟฟ้าเล็ก ๆ มีถ่านไฟฉาย แล้ว

ก็หลอดไฟฟ้าเล็ก ๆ เอาไปแอบเล่นคนเดียว เงียบ ๆ
เซียว เล่นเล็กก่อก่อก่อน

แพทย์ ทำไม่ต้องแอบเล่น แล้วของซ่อนด้วย

มารดา ก็เขากลัวพอเขาจะว่าเอา เพราะเขาต่างค่าขนม
ไปซื้อของเล่น แทนที่จะเอาไปกิน แล้วก็ของเล่น
อื่น ๆ ทดกว่าเครื่องไฟฟ้ากันตึงเยอะแยะ ทำไม
ไม่เล่น

แพทย์ อยากให้เขาเล่นเฉพาะของที่ชอบให้

มารดา ก็จะเอายังไงกับคนอื่น ของแพงแสนแพงก็ซื้อให้
คนอื่นยอมทนทนแหละคะ

แพทย์ คุณคิดหรือเปล่าว่า บางทีแกอยากจะคนควา ทดลอง
อะไรของแกบ้าง

มารดา ก็อาจจะเป็นอย่างคุณหม่อวักไ้ แต่ดิฉันไม่ทราบ
ยังอีกเรื่องหนึ่งคะ ตอนแกเรียนชั้นประถม แก
ก็ ไม่เห็นครูบ้านหรือรายงานอะไรเลย แต่มาอยู่
โรงเรียนมัธยมโรงเรียนใหม่ ครูรายงานว่า ขอราย
เรียกกกมหนามวนไปมา ถ้ามันตอบตะกุกตะกักพอ
ไม่รู้เรื่อง ดิฉันรู้สึกแค้น ๆ เวลาพบคนมาก ๆ

แพทย^๑ อาจจะเป็นเพราะคุณไม่เคยปล่อยให้แกล่เล่นกับใคร ๆ
 เลยตั้งแต่เล็กมาที่เคย

มารดา^๒ งนรรคะ

แพทย^๑ คนเราทุกคน นับตั้งแต่เกิด ต้องหัดทำอะไร ๆ
 ของง่าย ๆ ก่อน แล้วค่อย ๆ ทำของที่ยากขึ้น เมื่อ
 ค่อยโตขึ้น การเข้าสังคมก็เหมือนกัน เด็กเล็ก ๆ
 ก็หัดเข้าสังคมกับเด็กเล็ก ๆ ในรั้วโรงเรียนด้วยกัน
 นับเป็นขั้นแรกของการเรียนรู้ว่า การจะอยู่กับคน
 อื่น ๆ จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร ค่อย ๆ เรียนรู้ไปที
 ละเล็กละน้อย พอแก่เป็นเด็กโตเด็กต้องเรียนรู้อะไร
 จะต้องอยู่กับเด็กโต ๆ ด้วยกัน ต้องเรียนรู้อะไรจะอยู่
 กับผู้ใหญ่ ทัศนคติของคุณ คุณไม่เคยหัดให้อยู่กับ
 คนแปลกหน้าเลย พอแก่ไปพบคนแปลกหน้า แกล่
 อาจจะมีอะไรทำอะไรไม่ถูก ไม่รู้ว่าจะพูดทักทาย
 ปราศรัยอย่างไรก็ได้

มารดา^๒ ถ้าจะจริงอย่างคุณหมอบอกว่า ลูกสาวสวนแถวนัน เขา
 ลงเล่นนานวันยังค่ำ พ่อแม่เขาก็ต้องไปทำมาหา
 กิน ไม่มีใครดูแลเลย ไม่เห็นเขาเป็นอะไรกันเลย

ตากแดดตากฝน ส่วนลูกฉันพอตากแดดหน่อย
เท่านั้นละเป็นจิบใช้ ละของฝนก็ถูกไม่ได้

แพทย

คุณสังเกตหรือเปล่าว่า เด็กผู้ชายส่วนที่คุณพูดถึง
นะ เขาหิกลองเล่นน้ำตั้งแต่เมื่อไร

มารดา

พอเห็นตามพี่ ๆ ไปได้ ก็ตามกันไปเล่นน้ำแล้วละ
พ่อแม่เขาไม่ห่วงของเขากันบ้างหรือยัง ใจก็ไม่ทรา
หายไปเล่นกันในสวนทั้งวัน ๆ ไม่เห็นเขาร้องเรียก
ตามกันเลย ของคุณละก็คุณคอยเรียกเรื่อยละคะ

แพทย

แสดงว่าคุณต้องการให้อยู่ในสายตาคคุณตลอดเวลา
(ยิ้ม อย่างภาคภูมิใจ)

มารดา

แพทย

คุณคิดว่า คุณจะคอยตามเรียกแกไปจนถึงเมื่อ
ไรจริงจะเลิก ในเมื่อแกจะโตขึ้นทุก ๆ วัน โตไป
เป็นผู้ใหญ่ที่จะต้องประกอบอาชีพ รับผิดชอบในตัว
ของแกเอง เมื่อแกมควรครบครว แกก็จะต้องรับผิดชอบ
ในครอบครัวแกอีกด้วย สำหรับคุณเองอายุก็มากขึ้น
คุณจะไปตามปฏิบัติแกได้อย่างไร ถ้าแกไม่เคยหัด
ทำอะไรได้เลย เมื่อถึงเวลาจะต้องทำแกก็ยอมทำ
ไม่ได้ หรือทำไม่เป็นซึ่งคุณก็เห็นอยู่แล้ว จาก

พวกเด็กเล็กชาวสวนแถวนั้น ตามเขาไปเล่นน้ำตง
 แต่ย่งว้ายไม่เป็น ระวังหรือช่วยตัวเองไม่ได้ จนใน
 ทล็ดแตกวายเป็น แก้วรวทวยอกว่า สะพานท่านา
 ทเลน้อยตรงไหนหักชำรุด หรือตรงไหนล้นมาก
 เพราะตะไคร้จับหนา แก้วรวทวยตัวเองได้ แม่
 กระทั่งตรงไหนมีตอ กระโจนลงไปไม่ได้ ถ้าคน
 ไม่เคยมาเล่นน้ำในบริเวณนั้นเลยก็ย่อมจะไม่รู้ แล้ว
 ก็เป็นการยากต่อการระวังตัวด้วย.

มารดา

ก็ฉันเริ่มจะเข้าใจทัศนคติของพ่อคุณมาข้างแล้ว คุณรัก
 และถนอมแก่มากเหลือเกิน จนกระทั่งลืมนึกว่า แก
 จะคงโตเป็นผู้ใหญ่ พวกชาวบ้านแถวนั้นเขาก็ว่า
 ฉันว่าเลี้ยงลูกไม่ให้โตคิดว่าแกเป็นทารกแบเบาะอยู่
 เรื่อย ๆ ก็ฉันพอจะนึกออกกว่า เมื่อแกอายุ ๕-๖
 ขวบแกเคยร้องให้ตามฉันเมื่อฉันจะเข้าไปช่วยพ่อ
 เขาคูแลสวน แต่ฉันไม่ยอมให้แกตามไปโดยบอก
 กับแกว่า แค่นี้มันยัง ฝนจะตกข้าง ความถนอม
 นั้นแหละที่แกเลยไม่เคยเข้าไปในส่วนเลย เทียว
 ฉันจะใช้ให้แกไปเก็บพริกหรือมะนาวบ้าง อย่างนี้

แกไม่ยอมไปบอกว่า เทียวสนุกจะกต เทียวจะไปเจอ
 ข้างละ คิดนึกบอกกับแกว่าส่วนของเราจะกลัวอะไร
 แกก็ยังไม่ไปได้ แล้วเป็นเพราะแกไม่เคยตากแดด
 ตากฝนเอง เมื่อเร็ว ๆ นี้ทาง โรงเรียน เขามีการ
 ทำโยธา กัน แกต้องยกกินตัง ๑๕ บุงก็ กลับบ้าน
 เลยไม่สบายตัวร้อนข้าวปลารับประทานไม่ได้ ทำไม
 โรงเรียนเขาจึงให้ชนกันทีละมาก ๆ อย่างนี้ เดี๋ยว ๆ
 จะไปชนกันไหวหรือคะ

แพทย์ แต่เพื่อน ๆ ของสมาน ไม่มีใครเป็นอะไรเลยไม่ใช่
 หรือคะ

มารดา ไม่มีคะ ก็แกคนเดียวเท่านั้น

แพทย์ คุณคิดว่า เป็นเพราะอะไรคะ

มารดา ถ้าจะเพราะแกไม่เคยกระมังคะคุณหมอ

แพทย์ คุณเข้าใจถูกแล้วค่ะ ผลที่สุดใครไปซื้อยาลมให้
 คุณพ่อในคาวนนน

มารดา ก็น้องสาวแกละคะ อายุ ๑๐ ขวบเท่านั้น อ่อนกว่า
 พ ๒ ขะ

แพทย์ ทำไมน้องถึงไปไ้คะ

มารดา ถ้าฉันเล่าให้ฟัง คุณหมอกงจะว่าฉันลำเอียงรัก
ลูกไม่เท่ากันอีก ใช่แต่ลูกผู้หญิง แต่ความจริงลูก
ของคุณ ฉันรักทุกคนไม่ว่าผู้หญิงหรือผู้ชาย
แพทย การทพอแม่ไข้ให้ลูกช่วยเหลือกิจการในบ้านบ้าง หรือ
ช่วยเหลือการงานอื่น ๆ บ้าง ไม่ได้หมายความว่า
พ่อกับแม่ไม่รักลูกคนนั้น หรือรักลูกคนนั้นน้อยกว่าลูก
คนอื่น ๆ เลยค่ะ

มารดา เรื่องเป็นอย่างนั้นค่ะ คนน้องที่เป็นผู้หญิง คุณปู่ไม่ได้
เกลวของเลย แล้วคุณปู่ก็ไม่หิ้วด้วย แต่คุณปู่รัก
ถ้าซออะไรให้พชาย น้องสาวรักใคร่ทุกครั้งที่เจอ
สมัยที่คุณปู่ทำให้หลานคนเกลว พ่อเขาเหมือน
คุณปู่ พชายจะไปค้างที่ไหนไม่ยอม แต่คนน้อง
นั้นจะไปค้างบ่อย ๆ ค่ะตามบ้านพยานาอา คุณย่า
ไปไหนบางครั้งก็พาไปด้วย แก่กว่าพชายมาก
คนแปลกหน้าไม่เคยกลัวเลย ให้พชายวิ่งไปซอของ
แกก็ไปไม่ว่าเวลาไหนไปก็ได้ ให้ไปเก็บของสวน
ก็ไป

แพทย ทำไมแกจึงกลัวคนกว่าพชายมากเล่าคะ

มารดา เห็นจะเป็นเพราะเราใช้กันมาตั้งแต่เล็ก ๆ ให้ช่วย
หิ้วโน่นนี่หิ้วบนหน่อข ยางที่ไม่มีคนไปซื้อของก็
ใช้แก ยางที่คนบ่าใช้ยาง ยางที่คนใช้ยาง คุณปู่
กับคุณพ่อไม่ใช่ทั้ง ๒ คน แต่สมัยนั้น คุณปู่ห้าม
ใช้ แล้วคุณน้าเห็นว่าแกเป็นผู้ชายก็เลยไม่ได้ใช้
เพทย์ งานสำหรับเด็กผู้ชายในส่วนนี้มากมายไม่ใช่หรือคะ
กลับจากโรงเรียนก็ช่วยคุณพ่อทำงานในส่วนนี้ หรือ
วันหยุดก็ช่วยไ้ไ้ไ้

มารดา คิดจนเสียใจที่พระรัตนธัณท์มากเกินไป จนเกือบ
จะทำให้แกเป็นเด็กเลียงไม่รู้จักโต ช่วยตัวเองไม่ได้
ความห่วงและหวงมากก็ทำให้แกไม่มเพื่อน คิด
เข้าใจแล้วว่าคิดควรจะมีชีวิตกับแกอย่างไรคะ

เพทย์ ความจริง แกก็เพิ่งอายุ ๑๒ ขปีเท่านั้นเอง ยัง
ไม่สายเกินไป แต่การที่คุณจะให้แกเก่งเหมือนอย่าง
น้องสาวแก ก็ต้องอาศัยเวลานานะคะ เพราะน้องสาว
ที่เก่งอย่างทกวนนคช เขาไ้ไหนเขาไ้โต ช่วยตัวเอง
ไ้ไ้ แกก็ต้องใช้เวลาฝึกฝนถึง ๑๐ ขปี คอเทาอายุ
แกแหละคะ

มารดา คิฉันเข้าใจคะ คงต้องค่อย ๆ หัดเหมือนกับลูกสาว
ส่วนทักสินเล่าให้ฉันหมดหวังว่า พอเดินไต่กิ่งไต่
ก็ตามพวกพลิงไปเล่นน้ำ ตามไปทุก ๆ วันตั้งแต่
วายน้ำไม่ได้อ่ายเย็นกันทุกคน

แพทย แต่กว่าจะวายเป็นนั้น คุณคงจะทราบดีว่า เด็กพวกนั้น
คงต้องกินน้ำในคลองกันหลายครั้งใช้ไหมคะ

มารดา ใช่คะ เพราะคนหัดใหม่ บางครั้งอาจจะจมลงไป
บ้างเป็นครั้งคราวได้คะ ที่ฉันหมดหวังก็ฉันอย่างนี้
คุณหมดหมายความว่า การหัดทำอะไร ๆ ก็ตาม
เมื่อหัดในระยะแรก ก็อาจจะทำได้ถูกบ้าง ผิดบ้าง
ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้างใช้ไหมคะ

แพทย คุณเข้าใจถูกต้องทีเดียวคะ เมื่อหัดเป็นแล้วก็ยังต้อง
ท่าย่อย ๆ ออก จึงจะค่อย ๆ เหมือนกับการหัดวายน้ำ
ถาหัดเป็นแล้วเล็ก ไม่ชักช้ามย่อ ๆ ก็ย่อมจะว่าย
ไต่ไม้แข็งเท่ากบผึกเขาชักช้ามย่อเสมอ ๆ

มารดา คะ คิฉันคิดว่าคิฉันทนได้ไม่ว่าจะใช้เวลานานเท่าไร
เพราะว่ายังมีเวลาที่จะช่วยแก้ไขอีกนานพอสมควร

แพทย คุณเห็นแล้วหรือยังว่า พ่อแม่รักลูกของตนทุกคน
อย่างที่คุณว่า แต่การเลี้ยงดูโดยให้ความรักและ

ความเห็นแก่โลกนั้นน้อยมากเกิน...
 คอยยกคานมิให้ตกใช้ความสามารถและความอยาก
 ทำโน่นทำนั่นของเด็ก จนเด็กไม่มีโอกาสเรียนรู้อะไร
 ช่วยตัวเองได้ หรือช่วยคนอื่นไปทะเลาะเลวละนอย
 เพราะพ่อแม่รู้สึกว่ายิ่งเล็กเกินไป รอไว้โตเสียก่อน
 จึงจะปล่อยให้ทำ เด็กย่อมจะเป็นคนที่ทำอะไรไม่ได้
 หนักไม่เอาเบาไม่สู้ หรือที่เราเรียกว่าเหยียบขี้ไก่
 ไม่ฝ่อ เพราะเคยชินกับการที่ผู้ปกครองคอย
 ช่วยเหลืออยู่เสมอดี ครั้นโตขึ้นจะทำอะไรนิดหน่อย
 ก็ต้องการคนช่วย ไม่อาจจะตัดสินใจด้วยตัวเอง
 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ความรักลูกถ้าแสดงความรัก
 ให้ลูกทาง สันนิษฐานความไม่อยู่นิ่งของเด็กให้เป็น
 ประโยชน์และเหมาะสมกับวัยแล้วคุณก็จะไม่ต้อง
 ลำบากใจในภายหน้า

มารดา ดิฉันขอขอบคุณค่ะ ดิฉันจะลองพยายามดูก่อน ถ้ามี
 ปัญหาออกกเห็นจะต้องมาปรึกษาคุณหม่ออก สวัสดิ์
 แพทย์ เชิญค่ะ สวัสดิ์.

